

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ja eräiden maa- ja puutarhatalouteen liittyvien lakien kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi lait maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan eräiden henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ja eräiden maa- ja puutarhatalouteen liittyvien lakien kumoamisesta. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön osalta henkilötietojen käsittelyä koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Keskeisimmät muutokset koskevat rekisterinpitäjän nimittämistä eräissä laeissa. Lisäksi saatettaisiin ajan tasalle viittaukset henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön. Maatalouden harjoittamisesta luopumisesta annettuihin eräisiin lakeihin lisättäisiin henkilötietojen säilytysaikaa koskevia uusia säännöksiä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018. Ehdotettu laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien.

SISÄLLYS

Esityksen pääasiallinen sisältö.....	1
Sisällys.....	2
Yleisperustelut.....	5
1 Johdanto.....	5
2 Nykytila.....	6
2.1 Johdanto.....	6
2.2 Kasvintuotantoon, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä maatalouteen liittyvä lainsäädäntö.....	6
2.3 Luonnonvaroihin liittyvä lainsäädäntö.....	9
2.4 Kiinteistötietojärjestelmää sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoja koskeva lainsäädäntö... 11	
2.5 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	12
2.6 Vireillä olevat Euroopan unionin lainsäädännön kansallista täytäntöönpanoa koskevat hankkeet.....	16
2.7 Nykytilan arviointi.....	17
2.7.1 Tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artikla.....	18
2.7.2 Tietosuoja-asetuksen 7 artikla.....	30
2.7.3 Tietosuoja-asetuksen 9 artikla.....	30
2.7.4 Tietosuoja-asetuksen 10 artikla.....	31
2.7.5 Tietosuoja-asetuksen III luku.....	35
2.7.6 Tietosuoja-asetuksen IV luku.....	37
2.7.7 Tietosuoja-asetuksen V luku.....	38
2.7.8 Tietosuoja-asetuksen VIII luku.....	38
2.7.10 Tietosuojadirektiivi.....	39
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	43
4 Esityksen vaikutukset.....	44
5 Asian valmistelu.....	44
6 Riippuvuus muista esityksistä.....	45
Yksityiskohtaiset perustelut.....	47
1 Lakiehdotusten perustelut.....	47
1.1 Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta.....	47
1.2 Elintarvikelaki.....	47
1.3 Laki kasvinjalostajanoikeudesta.....	47
1.4 Rehulaki.....	47
1.5 Lannoitevalmistelaki.....	47
1.6 Siemenkauppalaki.....	47
1.7 Taimiaineistolaki.....	47
1.8 Laki kasvinterveyden suojelemisesta.....	48
1.9 Laki hukkakauran torjunnasta.....	48
1.10 Laki kasvinsuojeluaineista.....	48
1.11 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista.....	48
1.12 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta.....	48
1.13 Laki eläinten kuljetuksesta.....	48
1.14 Laki eläinten lääkitsemisestä.....	49
1.15 Eläinlääkintähuoltolaki.....	49
1.16 Laki eläinlääkärintammatin harjoittamisesta.....	49
1.17 Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä.....	49
1.18 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta.....	49
1.19 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta.....	49
1.20 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista.....	49

1.21	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä.....	50
1.22	Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta	50
1.23	Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	51
1.24	Laki luopumiseläkelain muuttamisesta	51
1.25	Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta.....	51
1.26	Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta	52
1.27	Laki kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta.....	52
1.28	Laki maataloustuotannon lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta.....	52
1.29	Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä	52
1.30	Laki metsänhoitoyhdistyksistä	53
1.31	Laki metsänviljelyaineiston kaupasta	54
1.32	Kalastuslaki.....	54
1.33	Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta	54
1.34	Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä	54
1.35	Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta	55
1.36	Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta	55
1.37	Riistavahinkolaki	55
1.38	Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta	55
1.39	Metsästyslaki.....	56
1.40	Laki Metsähallituksen erävalvonnasta	56
1.41	Kiinteistörekisterilaki.....	56
1.42	Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta	56
1.43	Laki ruoka- ja luonnonvaratilastoista.....	57
2	Voimaantulo.....	57
3	Suhde perustuslakiin ja sääntämisyjärjestys	57
	Lakiehdotukset.....	59
	Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta	59
	Laki elintarvikelain 84 §:n muuttamisesta	60
	Laki kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta	61
	Laki rehulain 37 §:n muuttamisesta	62
	Laki lannoitevalmistelain 29 §:n muuttamisesta.....	63
	Laki siemenkauppalain 24 §:n muuttamisesta	64
	Laki taimiaineistolain 3 a §:n muuttamisesta.....	65
	Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	66
	Laki hukkakauran torjunnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta	67
	Laki kasvinsuojeluaineista annetun lain 35 §:n muuttamisesta	68
	Laki eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 37 §:n muuttamisesta	69
	Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta.....	70
	Laki eläinten kuljetuksesta annetun 36 §:n muuttamisesta	71
	Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain 41 §:n muuttamisesta.....	72
	Laki eläinlääkintähuoltolain 33 §:n muuttamisesta.....	73
	Laki eläinlääkärintamattin harjoittamisesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta	74
	Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta.....	75
	Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 50 §:n muuttamisesta	76
	Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:n muuttamisesta	77

Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 91 §:n muuttamisesta.....	78
Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta ...	79
Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	80
Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta	82
Laki luopumiseläkelain muuttamisesta	83
Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta.....	84
Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta	85
Laki kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta.....	86
Laki maataloustuotannon lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta	87
Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta	88
Laki metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta	90
Laki metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta.....	91
Laki kalastuslain 92 §:n muuttamisesta	92
Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta.....	93
Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta.....	94
Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	95
Laki kalastuksesta Tenojoen vesistöissä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	96
Laki riistavahinkolain muuttamisesta	97
Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta [HE 117/2017 pohjalta; hyväksyttyneen syyskaudella 2017]	98
Laki metsästyslain 38 b §:n muuttamisesta.....	99
Laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta.....	100
Laki kiinteistörekisterilain 11 §:n muuttamisesta	101
Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta	102
Laki ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta	104

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on useita lakeja, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja tietojen luovuttamisesta. Näiden lakien säännökset pääsääntöisesti täydentävät yleislakien eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999; jäljempänä *julkisuuslaki*) ja henkilötietolain (523/1999) sääntelyä.

Julkisuuslaki koskee viranomaisten asiakirjojen julkisuuden määräytymistä, salassapitovelvollisuutta ja asiakirjan julkiseksi tulemistä. Julkisuuslaissa pääperiaatteena on asiakirjan julkisuus. Julkisuuslaissa on säännökset virkamiesten, viranhaltijoiden ja muiden viranomaisissa toimivien vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjan antamisesta ja siihen kuuluvasta menettelystä, yleisistä perusteista luovutettaessa salassa pidettävä asiakirja sekä viranomaisen velvollisuudesta hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseen, tietoturvallisuuteen ja viestintään.

Henkilötiedolla tarkoitetaan henkilötietolain 3 §:n 1 kohdan mukaan ”kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi”. Henkilötietolaki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta, jäljempänä *vuoden 1995 henkilötietodirektiivi*. Henkilötietolain 8 §:n mukaan oikeudesta saada tieto ja muusta henkilötietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilörekisteristä on voimassa, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa on viranomaisen henkilörekistereitä koskeva erityissäännös, jossa säädetään seuraavasti: ”Viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa suoramarkkinointia ja mielipide- tai markkinatutkimusta varten vain, jos niin erikseen säädetään tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa.”

Euroopan unionin tietosuojalainsäädäntöä on uudistettu. Euroopan unionin tietosuojauudistusta koskevaa uutta lainsäädäntöä ovat:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitteiden päätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (jäljempänä tietosuojadirektiivi).

Tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkaa 25 päivänä toukokuuta 2018. Tietosuojadirektiivi tulee saattaa kansallisesti täytäntöön 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on useita lakeja, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä ja joiden yhdenmukaisuus Euroopan unionin uuden tietosuojalainsäädännön kanssa on tarpeen tarkistaa.

2 Nykytila

2.1 Johdanto

Tässä jaksossa kuvataan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä siltä osin kuin on kyse henkilötietojen käsittelyä koskevista säännöksistä. Ensin tarkastellaan kasvintuotantoon, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä maatalouteen liittyvää ja sen jälkeen luonnonvaroihin liittyvää lainsäädäntöä. Lopuksi tarkastellaan kiinteistötietojärjestelmää sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoja koskevaa lainsäädäntöä.

2.2 Kasvintuotantoon, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin sekä maatalouteen liittyvä lainsäädäntö

Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä (284/2008, jäljempänä *tietojärjestelmälaki*) on ns. sateenvarjolaki asiakastietojen hallinnointiin. Lakia sovelletaan maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään talletettujen toimialan tietojen hallinnointiin sekä maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnossa laadittuihin asiakirjoihin ja niihin sisältyviin tietoihin. Tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen sovelletaan pääsääntöisesti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia.

Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmä muodostuu:

- 1) maatilojen omistajuuteen ja hallintaan liittyvistä rekistereistä;
- 2) maatalouden tukemiseen, maaseudun kehittämisen tukemiseen sekä vienti- ja sisämarkkinatukiin liittyvistä asiakasrekistereistä;
- 3) tukien maksuun ja valvontaan liittyvistä rekistereistä;
- 4) eläinten tunnistamiseen ja jäljitettävyyteen liittyvistä rekistereistä;
- 5) eläinten terveyden ja hyvinvoinnin, elintarviketurvallisuuden ja kasvinterveyden varmistamiseen liittyvistä rekistereistä.

Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto sekä Luonnonvarakeskus pitävät maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekistereitä sekä vastaavat talletettujen tietojen oikeellisuudesta kukin oman toimialansa osalta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriöllä, Maanmittauslaitoksella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, kuntien maaseutuelinkeino- ja elintarvikevalvontaviranomaisilla, aluehallintovirastoilla ja kunnaneläinlääkäreillä on oikeus käyttää ja päivittää tietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Tietojärjestelmään voidaan tallettaa tunnistetiedot henkilöstä, toimijasta, etuutta hakeneesta, maatilasta, metsätaloustilasta, puutarhayrityksestä tai muusta vastaavasta yrityksestä taikka yhtä tai useampaa tuotantoeläintä pitävästä tilasta tai muusta eläintenpitoyksiköstä. Tunnistetietoja ovat nimi, henkilötunnus, yritys- ja yhteisötunnus, äidinkieli, kansalaisuus, kotimaa, kotipaikka, lähiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero sekä asiakkaalle annettu rekisteritunnus. Lisäksi tietojärjestelmään voidaan tallettaa tiedot, jotka ovat tarpeen asioiden käsittelemiseksi, ratkaisemiseksi ja valvomiseksi laissa säädettyllä tavalla, sekä tietojärjestelmän käyttöön

liittyviä hallinnollisia tietoja. Rekisterinpidon yhteydessä voidaan kerätä tietoja myös tilastotarkoituksiin. Salassa pidettäviin tietoihin sovelletaan julkisuuslain säännöksiä. Tämän lisäksi säädetään kuitenkin, että tietojärjestelmään sisältyvät asiakasta koskevat luottotiedot, tiedot valtioneuvastosta ja takauksen kohteena olevien lainojen määrästä sekä lainamuotoisiin tukiin liittyvät tiedot lainojen määrästä ovat salassa pidettäviä.

Julkisia tietoja voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla muille viranomaisille tai viranomaistehtäviä hoitaville tahoille laissa säädettyä tehtävää tai velvoitetta varten.

Laissa annetaan viranomaisille ja muille tietojen käyttöön oikeutetuille tahoille velvoitteet, joiden mukaan tietoja voidaan käyttää, sekä säädetään myös viranomaisten oikeuksista tietojen käytössä. Oikeus käyttää tiettyä tietoa, mahdollisuus tietojen yhteiskäyttöön sekä se, missä laajuudessa tietoja käytetään, määritetään tietojärjestelmälaissa.

Erityislaeissa puolestaan on tarvittaessa tarkemmat säännökset viranomaisten tietojen keräämisoikeudesta, asiakkaiden ilmoitusvelvollisuudesta sekä tarvittaessa rekisterien tietosisällöistä. Myös rekisterinpitäjä on erikseen nimettävä kunkin erityislain tarpeen mukaan tietojärjestelmälain osoittamista vaihtoehdoista.

Tietojärjestelmälakiin nojaava erityislaki on esimerkiksi laki eläintunnistusjärjestelmästä (283/2010), jonka mukaan eläintunnistusjärjestelmän rekistereiden tiedot talletetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmään ja eläintunnistusjärjestelmän asiakirjoihin ja rekistereihin sovelletaan edellä mainittua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rekisterinpitäjäksi nimetään Elintarviketurvallisuusvirasto. Laissa määritellään tarkemmin rekisterin käyttötarkoitus ja rekisterin sisältö, ilmoitukset rekisteriin, oikeus tietojen saantiin viranomaisilta ja muilta kuin viranomaisilta.

Laissa eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015) säädetään, että rekistereihin ja asiakirjoihin sovelletaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Rekisterinpitäjänä toimii Elintarviketurvallisuusvirasto. Muut lain mukaiset toimivaltaiset viranomaiset käyttävät, tallettavat ja päivittävät rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Tietojärjestelmälain mukaisesti henkilötietojen käsittelyä säänteleviä lakeja

Tietojärjestelmälakia sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn seuraavissa maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallintoa koskevissa laeissa, joissa lisäksi voi olla tarkempia säännöksiä muun muassa tietojen keräämisestä, ilmoittamisesta, tietosisällöstä ja säilytysajoista:

laissa luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta (294/2015);

laissa tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta (497/2013);

laissa eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015);

elintarvikelaissa (23/2006);

eläintautilaissa (442/2013);

laissa eläinten lääkitsemisestä (387/2014);

laissa eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010);

laissa eläinjalostustoiminnasta (319/2014);

laissa maaseudun kehittämisen tukemisesta (28/2014);

laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013);

laissa maataloustuotteiden markkinajärjestelystä (999/2012);

laissa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011);

laissa kasvinjalostajanoikeudesta (1279/2009).

Muut henkilötietojen käsittelyä koskevat lait

Lakeja, joissa henkilötietojen käsittelystä, rekistereistä ja rekisterien tietosisällöstä säädetään suoraan substanssilaissa ilman viittausta tietojärjestelmälakiin, ovat:

rehulaki (86/2008);

lannoitevalmistelaki (539/2006);

siemenkauppalaki (728/2000);

taimiaineistolaki (185/2002);

laki kasvinterveyden suojelemisesta (702/2003);

laki hukkakauran torjunnasta (294/2015);

laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011);

laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006);

eläinlääkintähuoltolaki (765/2009);

laki eläinlääkärinammatin harjoittamisesta (829/2000);

eläinsuojelulaki (247/1996);

kolttalaki (1677/2015).

Eläinsuojelulaki (247/1996) on vanhentunut laki, joka on parhaillaan uudistettavana (MMM026:00/2012). Uudistuksen odotetaan tulevan voimaan vuoden 2020 alusta ja samalla rekisteriä koskevat säännökset saatetaan ajantasalle. Tämän vuoksi asiaa ei ole tarpeen käsitellä tässä esityksessä enempää. Eläinsuojeluun liittyviä rekisterinpitäjätehtäviä hoitaa Elintarviketurvallisuusvirasto.

Lisäksi tietojen säilyttämistä koskevia säännöksiä täsmennetään seuraavissa laeissa:

laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta (612/2006);

laki maatalousyrittäjien luopumistuesta (1293/1994);

laki luopumiseläkelaista (16/1974);

laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä (1317/1990);

laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta (1330/1992).

Seuraavat lait, joissa on säännöksiä muun muassa eläkelaitoksen tiedonsaantioikeudesta sekä asiakirjojen säilyttämisestä, mutta joiden nojalla ei enää myönnetä eikä makseta etuuksia, esitetään kumottavaksi. Säännösten muuttaminen tietosuojasäännösten johdosta ei ole enää tarpeen:

laki kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta (1297/1994);

laki maataloustuotannon lopettamistuesta (1340/1996).

2.3 Luonnonvaroihin liittyvä lainsäädäntö

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan luonnonvaroihin liittyvät säännökset, joissa säädetään henkilötietojen käsittelystä, voidaan jakaa kolmeen ryhmään: metsätalous, kalatalous ja vapaa-ajankalastus sekä riista.

Metsätalouteen liittyvä keskeisin henkilötietojen käsittelyä koskeva säädös on Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annettu laki (419/2011; jäljempänä *metsätietolaki*). Tietojärjestelmän käyttötarkoituksena on metsäkeskukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoitaminen. Metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpanto ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Metsäkeskuksen julkisista hallintotehtävistä säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) 8 §:ssä. Metsätietolaissa säädetään metsäkeskuksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen liittyvästä henkilötietojen käsittelystä. Lisäksi henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia. Metsätietolain 1 §:n mukaan tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen sovelletaan, mitä viranomaisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Metsätietolain 4 §:ssä on säädetty tietojärjestelmän tietosisällöistä ja käyttötarkoituksista. Lisäksi laissa säädetään esimerkiksi tietojen yhdistämisestä (5 §), rekisterinpitäjästä (6 §), tietojen luovuttamisesta ja luovuttamismenettelyistä (10–13 b §) sekä tietojen säilyttämisestä.

Metsätalouteen liittyvää henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä on metsänviljelyaineiston kaupasta annettu laki (241/2002; jäljempänä *metsänviljelyaineistolaki*). Laissa säädetään metsänviljelyaineiston tuotannosta, markkinoinnista ja maahantuonnista. Lain 21 §:n mukaan Kasvintuotannon tarkastuskeskus (nykyisin Elintarviketurvallisuusvirasto) pitää rekisteriä ilmoitusvelvollisista metsänviljelyaineiston toimittajista, hyväksytyistä perusaineistoista, perusaineistoista, joiden hyväksyminen on peruutettu sekä kantatodistuksista (valvontarekisteri). Laissa on viittaussäännökset henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin.

Luonnonvaroihin liittyvää lainsäädäntöä on metsänhoitoyhdistyksistä annettu laki (534/1998; jäljempänä *metsänhoitoyhdistyslaki*). Metsänhoitoyhdistysten tehtäviin liittyvä henkilötietojen käsittely perustuu yhdistysten lakisääteiseen tehtävään. Henkilötietojen käsittelyn perusteena on tällöin myös rekisterinpitäjän oikeutettu etu (6 artiklan 1 kohta f alakohta). Kun tietosuojasetuksen 47 johdantolauseen mukaan asiakassuhde tai palvelussuhde on esimerkki rekisterin-

pitäjän oikeutettuun etuun liittyvästä henkilötietojen käsittelystä, voitaneen vastaavasti jäsenyyttä pitää vastaavana perusteena. Metsänhoitoyhdistyslaissa ei ole erityissäännöksiä henkilötietojen käsittelystä. Laki sisältää kuitenkin viittaussäännöksen henkilötietolakiin. Koska metsänhoitoyhdistyslaissa ei ole henkilötietojen käsittelyyn liittyviä erityissäännöksiä, kyseisen lain tietosuoja-asetuksen mukaisuutta ei ole tarpeen arvioida tässä esityksessä.

Kalatalouteen ja vapaa-ajan kalastukseen liittyviä henkilötietojen käsittelyä koskevia säädöksiä ovat

kalastuslaki (379/2015),

laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta (1093/2014; jäljempänä *kalatalousrahastolaki*),

laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä (690/2010; jäljempänä *kalastusalusrekisterilaki*),

laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta (1188/2014; jäljempänä *kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälaki*) ja

laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta (176/2017, jäljempänä *Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamislaki*).

Kalastuslain 11 luvussa säädetään kalataloushallinnon rekistereistä. Lain 92 §:ssä säädetään kalataloushallinnon tietojärjestelmästä. Lain 94 §:ssä taas säädetään tietojärjestelmään liittyvistä rekistereistä. Kalatalousrahastolaki perustuu EU-lainsäädäntöön, jossa edellytetään jäsenvaltioiden ottavan käyttöön tietojärjestelmän Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä kalatalousrahastolaissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Kalastusalusrekisterilaissa säädetään suomalaisista merellä toimivista kalastus- ja vesiviljelyaluksista pidettävästä rekisteristä siltä osin kuin siitä ei säädetä Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevissa säädöksissä. Kalastusalusrekisterilain 4 luvussa on keskeisimmät henkilötietojen käsittelyyn liittyvät säännökset. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälaissa säädetään yhteisen kalastuspolitiikan noudattamisen valvontaan ja yhteisen kalastuspolitiikan vastaisiin tekoihin liittyvän Euroopan unionin lainsäädännön toimeenpanosta. Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamislain 7 §:ssä säädetään saalistirekisteristä. Kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen (SopS 41 ja 42/2017) 13 artiklan mukaan jokainen kalastaja on velvollinen ilmoittamaan saalistietonsa saalistirekisteriin. Kalastuslain 92 §, kalatalousrahastolain 33 §, kalastusalusrekisterilain 20 §, kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälain 10 ja 37 § sekä Tenon kalastussopimuksen voimaansaattamislain 7 § sisältävät viittaussäännöksen julkisuuslakiin ja henkilötietolakiin.

Riistavahinkolaki (105/2009) koskee riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamista sekä riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta estämistä. Lain 36 § sisältää viittaussäännöksen julkisuuslakiin. Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetussa laissa (616/1993; jäljempänä *riistanhoitomaksulaki*) säädetään eräistä Suomen riistakeskuksen julkisista hallinto-tehtävistä. Lisäksi laissa säädetään metsästäjärekisteristä. Riistanhoitomaksulain 7 a ja 7 c § sisältää viittaussäännöksen henkilötietolakiin. [riistanhoitomaksulain muuttaminen vireillä; HE 117/2017 vp; em. 7 a ja 7 c § on tällä hetkellä lakiehdotus, mutta laki ehtinee voimaan ennen kuin tämä esitys annetaan]

Luonnonvaroihin liittyvää lainsäädäntöä on Metsähallituksen erävalvonnasta annettu laki (1157/2005; jäljempänä erävalvontalaki). Laki koskee Metsähallituksen suorittamaa erävalvontaa valtion alueilla. Laki sisältää viittaussäännöksen henkilötietolakiin.

Patoturvallisuuslaissa (494/2009) on erityissäännös patojen valvontaa varten pidettävästä tietojärjestelmästä. Patoturvallisuuslain 33 §:ssä säädetään, että tietojärjestelmää pitää Suomen ympäristökeskus. Laissa ei ole viittauksia julkisuuslakiin tai henkilötietolakiin, mutta kyseiset tulevat yleislakeina muutoinkin sovellettaviksi eikä tarvetta erillisiin viittaussäännöksiin ole. Koska patoturvallisuuslaissa ei ole henkilötietojen käsittelyyn liittyviä erityissäännöksiä, kyseisen lain tietosuoja-asetuksen mukaisuutta ei ole tarpeen arvioida.

2.4 Kiinteistötietojärjestelmää sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoja koskeva lainsäädäntö

Kiinteistötietojärjestelmä

Kiinteistötietojärjestelmän käyttötarkoituksena on järjestää kiinteistöjä ja muita maa- ja vesialueiden yksiköitä koskevat tiedot käsittävä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tapahtuva valtakunnallinen tietopalvelu.

Kiinteistötietojärjestelmän perustamiseen, järjestelmän ylläpitämiseen ja järjestelmään sisältyvien tietojen luovuttamiseen ja käyttämiseen sovelletaan lakia kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta (453/2002, jäljempänä *kiinteistötietojärjestelmälaki*). Kiinteistötietojärjestelmä käsittää kiinteistörekisterilain (392/1985) mukaiset tiedot, lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin merkittävät tiedot sekä muita tietoja sen mukaan kuin muualla laissa säädetään. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä koskeva sääntely sisältyy Maakaareen (540/1995), joka kuuluu oikeusministeriön hallinnonalaan.

Kiinteistötietojärjestelmän perustamisesta, hallinnosta, ylläpitämisestä, tietopalvelusta ja järjestelmän kehittämisestä huolehtii Maanmittauslaitos. Kiinteistötietojärjestelmän rekistereitä pitävät Maanmittauslaitos, kunnat sekä muut laissa erikseen määrätyt tahot. Viranomaisella, jonka vastuulla on kiinteistötietojärjestelmän tietosisältöön kuuluvan tiedon tuottaminen, on velvollisuus huolehtia tällaisen tiedon tallentamisesta kiinteistötietojärjestelmään ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Kiinteistötietojärjestelmän tiedot ovat julkisia sen mukaan kuin julkisuuslaissa säädetään ja toisaalta myös suojattuja sen mukaan kuin henkilötietolaissa säädetään. Tietoja koskien sovelletaan siten lähtökohtaisesti yleislakien säännöksiä ilman erillistä viittausta, yleislakien soveltamisalarajausten mukaisesti. Kiinteistötietojärjestelmään sisältyviä rekistereitä koskevissa erityislaeissa (Maakaari, kiinteistörekisterilaki) säädetään yksityiskohtaisemmin tietojen keräämisestä, ilmoitusvelvollisuuksista sekä rekisterien tarkemmasta tietosisällöstä.

Ruoka- ja luonnonvaratilastot

Ruoka- ja luonnonvaratilastoista annettu laki (562/2014) koskee Luonnonvarakeskuksen toimintaa tilastolaissa (280/2004) tarkoitettuna tilastoviranomaisena ja siinä säädetään tilastoviranomaistoiminnan piiriin kuuluvasta tilastotuotannosta. Lain 1 §:n 3 momentin mukaan tietojen keräämisen perusteisiin ja järjestämiseen, tietojen käsittelyyn ja tilastojen laatimiseen sekä tietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan tilastolakia erikseen säädetyin poikkeuksin. Sääntelyn asetuksenmukaisuuden arviointi sisältyy siten käytännössä pääosin tilastolain asetuksenmukaisuuden arviointiin. Erityissääntelyä lakiin sisältyy tilastojen laatimisen edellyttämästä tiedonantovelvollisuudesta sekä tietojen luovuttamisesta tilastollisiin tutkimus- ja sel-

vitystarkoituksiin. Lain 4 § sisältää viittauksen henkilötietolain mukaiseen oikeuteen kerätä ja tallettaa henkilötietoja.

2.5 Euroopan unionin lainsäädäntö

Tietosuoja-asetus

Tietosuoja-asetus korvaa 25 päivästä toukokuuta 2018 lukien nykyisen vuoden 1995 henkilötietodirektiivin. Asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, mutta se sallii kuitenkin useiden säännösten osalta kansallisia täydentäviä säännöksiä. Siinä mielessä tietosuoja-asetus on direktiivinluonteinen.

Tietosuoja-asetuksen kohde, tavoitteet ja soveltamisala sekä asetuksessa käytettävät käsitteet määritellään asetusehdotuksen I luvussa. Asetuksen kohde ja tavoitteet vastaavat pitkälti vuoden 1995 henkilötietodirektiivin tavoitteita. Asetuksella vahvistetaan säännöt yksilöiden suojelle henkilötietojen käsittelyssä sekä säännöt, jotka koskevat näiden tietojen vapaata liikkuvuutta. Lisäksi asetuksen tavoitteissa korostetaan luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja vapauksien, erityisesti henkilötietojen, suojaamista.

Tietosuoja-asetuksen 2 artiklassa säädetään asetuksen aineellisesta soveltamisalasta. Asetusta sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on osittain tai kokonaan automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen käsittelyyn muussa kuin automaattisessa muodossa, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa. Asetuksen 2 artiklassa säädetään, ettei asetusta sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan eikä henkilötietojen käsittelyyn, jota suorittavat jäsenvaltiot toteuttaessaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) V osaston 2 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa. Asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jonka luonnollinen henkilö suorittaa yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitaloutta koskevassa toiminnassa (ns. kotitalouspoikkeus). Asetusta ei myöskään sovelleta toiminnassa, jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Tällaiseen rikosasioihin liittyvään henkilötietojen käsittelyyn on tarkoitus soveltaa tietosuojadirektiiviä. Tietosuojadirektiiviä tarkastellaan jäljempänä tässä esityksessä.

Tietosuoja-asetuksen keskeisten käsitteiden (henkilötieto, käsittely, rekisteri, rekisterinpitäjä, henkilötietojen käsittelijä, vastaanottaja) määritelmät (4 artikla) vastaavat pitkälti vuoden 1995 henkilötietodirektiiviä. Keskeisimmät muutokset henkilötietodirektiiviin nähden koskevat henkilötiedon määritelmää. Henkilötiedon määritelmässä tarkennetaan, että myös sijaintitieto ja verkkotunnistieto ovat henkilötietoja. Asetuksessa on myös useita uusia määritelmiä (esimerkiksi pseudonymisointi, henkilötietojen tietoturvaloukkaus, geneettinen tieto, biometrinen tieto, päätoimipaikka, edustaja, yritys ja konserni).

Rekisterinpitäjän määritelmään liittyen voidaan todeta, että tietosuoja-asetuksen mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan "luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot; jos tällaisen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määritellään unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä, rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti". Tietosuoja-asetuksen johdantolauseen (79) mukaan rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojele sekä rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden velvollisuudet ja vastuut esimerkiksi val-

vontaviranomaisten suorittaman seurannan ja niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteydessä edellyttää, että tässä asetuksessa säädettyt vastuualueet jaetaan selkeästi, myös silloin kun rekisterinpitäjä määrittää käsittelyn tarkoitukset ja keinot yhdessä muiden rekisterinpitäjien kanssa tai kun käsittely suoritetaan rekisterinpitäjän puolesta. Tietosuoja-asetuksesta tulee useita rekisterinpitäjälle kuuluvia velvoitteita, minkä vuoksi tulee olla selvää, mikä taho vastaa rekisterinpitäjän velvoitteista. Tämän vuoksi rekisterinpitäjä tulisi nimetä kansallisessa lainsäädännössä.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista. Niitä ovat esimerkiksi käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi ja täsmällisyys. Asetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa luetaan ne edellytykset, joiden tulee täytyä, jotta henkilötietojen käsittely olisi lainmukaista. Kyseisessä luettelossa mainitut edellytykset vastaavat pääosin henkilötietolain 8 §:n 1 luvussa mainittuja asioita. Henkilötietojen käsittely on lainmukaista esimerkiksi silloin, kun se liittyy rekisterinpitäjän lakisääteiseen velvoitteeseen (6 artiklan 1 kohta c alakohta), yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen (6 artikla 1 kohta e alakohta) ja rekisterinpitäjän julkisen vallan käyttöön (6 artikla 1 kohta e alakohta). Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa säädetään kansallisesta liikkumavarasta eli siitä, milloin on mahdollista säätää tarkemmin henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta. Asiaa tarkastellaan jäljempänä tämän esityksen yleisperustelujen 2.7.1 luvussa (Nykytilan arviointi: Tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artikla).

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta käsittelystä. Erityisten henkilötietoryhmien käsite käy ilmi 9 artiklan 1 kohdasta, jossa säädetään seuraavasti:

”Sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielenpitoja, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys sekä geneettisten tai biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevien tietojen käsittely on kiellettyä.”

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa mainitut erityiset henkilötietoryhmät vastaavat pitkälti henkilötietolain 11 §:ssä lueteltuja arkaluonteisia tietoja. Määritelmät eroavat toisistaan kuitenkin siinä, että henkilötietolain 11 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan arkaluonteisia tietoja ovat rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevat tiedot.

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittely on kiellettyä. Kyseiseen pääsääntöön liittyvistä poikkeuksista säädetään asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa. Asetuksen 9 artiklan 4 kohdassa säädetään kansallisesta liikkumavarasta eli siitä, milloin on mahdollista säätää tarkemmin henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteesta erityisten henkilötietoryhmien osalta. Asiaa tarkastellaan jäljempänä tämän esityksen yleisperustelujen 2.7.3 luvussa.

Tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa säädetään rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä. Säännöksen mukaan tällaisten henkilötietojen käsittely on sallittua, jos se suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi.

Tietosuoja-asetuksen III luvussa säädetään rekisteröidyn oikeuksista. Rekisteröidyn oikeuksia koskevassa luvussa on säännökset muun muassa:

rekisteröidyn informoinnista (12–14 artikla),
rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy tietoihin (15 artikla),
oikeudesta tietojen oikaisemiseen (16 artikla),
oikeudesta tietojen poistamiseen (17 artikla),
oikeudesta käsittelyn rajoittamiseen (18 artikla),
oikeudesta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (artikla 20) ja
vastustamisoikeudesta (21 artikla).

Tietosuoja-asetuksen IV luvussa säädetään rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan mukaan henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun. Määritelmässä tarkoitetaan siten sitä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän toimeksiannon perusteella.

Tietosuoja-asetuksen V luku koskee henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, VI luku valvontaviranomaisia, VII luku valvontaviranomaisten yhteistyötä ja yhdenmukaisuusmekanismeja ja VIII luku oikeussuojakeinoja, vastuuta ja seuraamuksia. Asetuksen IX luvussa säädetään tietojenkäsittelyyn liittyvistä erityistilanteista, joita ovat esimerkiksi:

henkilötietojen käsittely ja virallisten asiakirjojen julkisuus (86 artikla),

kansallisen henkilötunnuksen käsitteleminen (87 artikla),

arkistointitarkoitus taikka tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (89 artikla).

Tietosuojadirektiivi

Tietosuojadirektiivi kumoaa EU:n tietosuojapuitepäätöksen 2008/977/YOS 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien. Molempien säädösten tarkoituksena on taata luonnollisten henkilöiden korkeatasoinen ja johdonmukainen suoja henkilötietojen käsittelyssä rikosasioissa sekä helpottaa henkilötietojen vaihtoa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kesken. Tietosuojadirektiivi on yksityiskohtaisempi ja soveltamisalaltaan laajempi kuin tietosuojapuitepäätös. Kumottava puitepäätös koskee vain EU:n jäsenvaltioiden rajat ylittävää henkilötietojen käsitteilyä, tietosuojadirektiivi sen sijaan myös jäsenvaltion sisällä tapahtuvaa henkilötietojen käsitteilyä.

Direktiivin 2 artiklan mukaan tietosuojadirektiiviä sovelletaan toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten. Mainitussa kohdassa mainitaan henkilötietojen käsittely ”rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten.” Tietosuojadirektiivin soveltamisen kannalta

keskeinen säännös on 2 artiklan toimivaltaisen viranomaisen määritelmä (7 kohta). Kyseisen artiklan mukaan toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan seuraavia tahoja:

”a) kaikkia viranomaisia, joiden toimivalta kattaa rikosten ennalta estämisen, tutkimisen, paljastamisen tai rikoksiin liittyvät syytetoimet tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanon, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojeleminen ja tällaisten uhkien ehkäisy; tai

b) kaikkia muita elimiä tai yksiköitä, joille on jäsenvaltion lainsäädännössä annettu tehtäväksi käyttää julkista valtaa tai valtuuksia rikosten ennalta estämiseen, tutkimiseen, paljastamiseen tai rikoksiin liittyviin syytetoimiin tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojeleminen ja tällaisten uhkien ehkäisy.”

Tietosuojadirektiiviä sovelletaan siten poliisin ja muiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn rikosasioissa. Direktiivissä tarkoitettuja toimivaltaisia viranomaisia on oikeus-, sisä-, puolustus- ja valtiovarainministeriön hallinnon alalla. Direktiivin soveltamisala ei lähtökohtaisesti ulotu maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alan asioihin. Direktiivin soveltamisalaan kuuluisi kuitenkin Metsähallituksen erävalvonnan osana suoritettava suppea esitutkinta. Metsähallituksen erävalvontatehtäviä tarkastellaan jäljempänä tässä esityksessä.

Tietosuojadirektiivin 2 artiklan mukaan direktiiviä sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka on kokonaan tai osittain automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen muuhun kuin automatisoituun käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa. Tietosuojadirektiiviä ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jota suoritetaan sellaisen toiminnan yhteydessä, joka ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.

Tietosuojadirektiivin 3 artikla sisältää muun muassa henkilötiedon, käsittelyn, rekisterin, toimivaltaisen viranomaisen, rekisterinpitäjän, henkilötietojen käsittelijän ja henkilötietojen tietoturvaloukkauksen määritelmät. Direktiivin 4 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn periaatteista. Niitä ovat esimerkiksi henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus, käyttötarkoituksidonnaisuus ja henkilötietojen täsmällisyys. Direktiivin 5 artiklassa säädetään henkilötietojen säilyttämisen ja tarkistamisen määräajoista.

Direktiivin 6 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on eroteltava toisistaan rekisteröityjen ryhmät eli rikoksesta epäillyt, tuomitut, uhrin ja muut osapuolet. Direktiivin 7 artiklan mukaan tosiseikkoihin perustuvat henkilötiedot on mahdollisuuksien mukaan erotettava henkilökohtaisiin arvioihin perustuvista henkilötiedoista.

Tietosuojadirektiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että käsittely on lainmukaista ainoastaan jos ja vain siltä osin kuin se on tarpeen toimivaltaisen viranomaisen tehtävän suorittamiseksi 1 artiklan 1 kohdan tarkoitusta eli rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojeleminen ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten. Tällöin kyse voi olla EU- tai kansallisesta lainsäädännöstä. Direktiivin 8 artiklan mukaan jäsenvaltion lainsäädännössä on tällöin täsmennettävä ainakin käsittelyn tavoitteet, käsiteltävät henkilötiedot ja käsittelyn tarkoitukset.

Tietosuojadirektiivin 10 artiklassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta henkilötietojen käsittelystä.

Tietosuojadirektiivin III luvussa säädetään rekisteröidyn oikeuksista. Kyseisessä luvussa säädetään esimerkiksi rekisteröidyn informoinnista, oikeudesta saada pääsy omiin henkilötietoihin, tietoihin pääsyn rajoittamisesta sekä henkilötietojen oikaisemisesta, poistamisesta ja käsittelyn rajoittamisesta.

Tietosuojadirektiivissä on lisäksi säännöksiä:

rekisterinpitäjästä ja henkilötietojen käsittelystä (IV luku),

henkilötietojen siirrosta kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille (V luku),

riippumattomista valvontaviranomaisista (VI luku) ja

viranomaisten yhteistyöstä (VII).

Tietosuojadirektiivi tulee saattaa kansallisesti täytäntöön 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien.

2.6 Vireillä olevat Euroopan unionin lainsäädännön kansallista täytäntöönpanoa koskevat hankkeet

Oikeusministeriössä ja sisäministeriössä on vireillä henkilötietojen käsittelyyn liittyviä säädöshankkeita, joilla on liittymäkohtia tähän esitykseen ja jotka tulisi ottaa huomioon tämän esityksen eduskuntakäsittelyssä.

Oikeusministeriön Tatti-työryhmän mietintö (oikeusministeriön julkaisuja 35/2017; OM1/41/2016) sisältää ehdotuksen uudeksi tietosuojalaksi, jolla täydennettäisiin ja täsmennettäisiin tietosuoja-asetusta. Työryhmän ehdottamaa henkilötietojen suojaa koskevaa yleislakia, tietosuojalakia, olisi sovellettava rinnakkain tietosuoja-asetuksen kanssa. Samalla kumottaisiin henkilötietolaki sekä tietosuojalautakuntaa ja tietosuojavaltuutettua koskevat säännökset. Tatti-työryhmän mietintö sisältää ehdotuksia muutamista tietojenkäsittelyn erityistilanteista: erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta henkilötietojen käsittelystä, tieteellisestä ja historiallisesta tutkimuksesta, tilastoinnista ja yleisen edun mukaisesta arkistoinnista. Lisäksi mietintöön sisältyy muun muassa ehdotus kansallisesta valvontaviranomaisesta ja nykyisen tietosuojalautakunnan korvaavasta seuraamuslautakunnasta. Lisäksi mietintö sisältää ehdotuksen oikeusturvaa ja seuraamuksia koskeviksi säännöksiksi. Oikeusministeriö valmistelee työryhmän ehdotusten pohjalta henkilötietojen suojaa koskevaa yleislakia. Hallituksen esitys, johon sisältyisi muun muassa ehdotus uudeksi tietosuojalaksi, on tarkoitus antaa [?].

Oikeusministeriön tietosuojadirektiivityöryhmän mietintö ”Henkilötietojen suoja rikosasian käsittelyssä ja kansallista turvallisuutta ylläpidettäessä” on julkaistu 6.11.2017 (oikeusministeriön julkaisu 52/2017; OM21/41/2016). Tietosuojadirektiivityöryhmä ehdottaa, että laissa säädettäisiin muun muassa toimivaltaisten viranomaisten velvollisuuksista tietojen käsittelyssä, rekisteröidyn oikeuksista, tietosuojavastaavan tehtävistä sekä oikeusturvakeinoista ja seuraamuksista. Lain noudattamista valvoisi tietosuojan valvontaviranomainen (nykyisin tietosuojavaltuutettu), josta säädettäisiin EU:n tietosuoja-asetusta täydentävässä uudessa kansallisessa tietosuojalaissa.

Tietosuojadirektiivityöryhmän ehdotuksen mukaan rekisteröidyllä olisi työryhmän ehdotuksen mukaan oikeus tarkastaa omat henkilötietonsa ja saada tietoja henkilötietojensa käsittelystä. Rekisteröidyn oikeuksia voitaisiin kuitenkin rajoittaa, jos se on välttämätöntä esimerkiksi rikoksen selvittämisen kannalta. Tällöin rekisteröity voisi pyytää valvontaviranomaista tarkas-

tamaan, että hänen henkilötietojaan on käsitelty lainmukaisesti. Työryhmä ehdottaa, että ehdotettu lainsäädäntö tulisi voimaan 6 päivänä toukokuuta 2018.

[Tuleva SM:n työryhmämuistio]

2.7 Nykytilan arviointi

Tässä luvussa tarkastellaan tietosuoja-asetuksen ja tietosuojadirektiivin näkökulmasta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännöksiä ja niiden muutostarpeita.

Maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä on lukuisia viittauksia henkilötietolakiin. On selvää, että uuden tietosuoja-asetuksen EU-lainsäädännön johdosta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännökset on tarkistettava henkilötietolakia koskevien viittausten osalta. Säännöksissä tulisi jatkossa viitata ainakin tietosuoja-asetukseen ja asiayhteydestä riippuen useimmiten myös ehdotettuun tietosuojalakiin. Erävalvontalain osalta olisi tarpeen viitata ehdotetun tietosuojalain lisäksi ehdotettuun lakiin henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä ja ehdotettuun lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa. [tällä hetkellä OM:n mietintö ja tuleva SM:n työryhmämuistio]

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä arvioidaan tässä esityksessä seuraavassa järjestyksessä (suluissa tämän luvun alaotsikon numerot):

Tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artikla (2.7.1)

Tietosuoja-asetuksen 7 artikla (2.7.2)

Tietosuoja-asetuksen 9 artikla (2.7.3)

Tietosuoja-asetuksen 10 artikla (2.7.4)

Tietosuoja-asetuksen III luku (2.7.5)

Tietosuoja-asetuksen IV luku (2.7.6)

Tietosuoja-asetuksen V luku (2.7.7)

Tietosuoja-asetuksen VIII luku (2.7.8)

Tietosuoja-asetuksen IX luku (2.7.9)

Tietosuojadirektiivi (2.7.10)

Tietosuoja-asetuksen 8 ja 11 artiklaa ei tässä esityksessä tarkastella. Ensin mainittu liittyy tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen ja 11 artikla sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, joka ei edellytä tunnistamista. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla ei ole lainsäädäntöä, joka koskisi mainituissa artikloissa säänneltyjä asioita.

Edellä olevasta esityksessä tarkasteltavien asioiden luettelosta voidaan todeta, että mainittu luettelo kattaa tietosuoja-asetuksen kaikki muut luvut paitsi sen I, VI ja VII luvut. Asetuksen I luku sisältää asetuksen soveltamisalaa koskevat säännökset ja määritelmät. Asetuksen VI luku sisältää valvontaviranomaista koskevat säännökset. Asetuksen VII luvussa säädetään jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten yhteistyöstä ja ns. yhdenmukaisuusmekanismista. Asetuksen X

luvussa säädetään delegoiduista säännöksistä ja täytäntöönpanosäännöksistä. Asetuksen XI luvussa taas säädetään asetuksen voimaantulosta, suhteesta henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/58/EY, komission kertomuksista sekä unionin muiden tietosuojasäännösten uudelleentarkastelusta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole tietosuoja-asetuksen I, VI, VII, X ja XI lukujen säännösten kanssa päällekkäistä sääntelyä.

2.7.1 Tietosuoja-asetuksen 5 ja 6 artikla

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista. Niitä ovat henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus-, kohtuullisuus- ja läpinäkyvyysvaatimus, käyttötarkoitussidonnaisuus, tietojen minimointi, henkilötietojen täsmällisyys ja henkilötietojen säilytyksen rajaaminen.

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Artiklan 1 kohdassa säädetään niistä perusteista, joihin henkilötietojen käsittely voi perustua. Henkilötietojen käsittelyn perusteena voi ensinnäkin olla rekisteröidyn suostumus (a alakohdasta). Viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien organisaatioiden osalta keskeisimmät henkilötietojen käsittelyn perusteet ovat lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen (c alakohdasta), yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen (e alakohdasta) ja rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttäminen (e alakohdasta). Viimeksi mainittu kolme henkilötietojen käsittelyn perustetta ovat keskeisiä maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön arvioinnissa, koska tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan vain kyseisiin henkilötietojen käsittelyn perusteisiin liittyvistä seikoista voi säätää tarkemmin Euroopan unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä. Tältä osin kansallinen lainsäädäntö voi koskea:

yleisiä edellytyksiä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta; käsiteltävien tietojen tyyppiä;

asianomaisia rekisteröityjä;

yhteisöjä, joille ja tarkoituksia, joihin henkilötietoja voidaan luovuttaa;

käyttötarkoitussidonnaisuutta;

säilytysaikoja; sekä

käsittelytoimia ja -menettelyjä, mukaan lukien laillisen ja asianmukaisen tietojenkäsittelyn varmistamiseen tarkoitetut toimenpiteet.

Asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa mainitaan esimerkkeinä käsittelytoimista ja -menettelyistä asetuksen IX luvussa tarkoitetut erityiset tietojenkäsittelytilanteet, joita ovat esimerkiksi:

henkilötietojen käsittely ja sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus (85 artikla)

henkilötietojen käsittely ja virallisten asiakirjojen julkisuus (86 artikla)

kansallisen henkilötunnuksen käsitteleminen (87 artikla)

käsittely työsuhteen yhteydessä (88 artikla)

yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevat suojatoimet ja poikkeukset.

Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännön on täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden.

Maa- ja metsätalousministeriö on arvioinut oman hallinnonalan lainsäädäntöään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan osalta. Siltä osin kuin lainsäädännön katsotaan olevan yhdenmukainen tietosuoja-asetuksen kanssa, asianomaisia säädöksiä ei yksilöidä.

Rekisterinpidon oikeusperusta

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laeissa on kyse henkilötietojen käsittelystä, joka liittyy rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen hoitamiseen (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta) ja julkisen vallan käyttöön (tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta). Todettakoon, että jo pelkkään henkilörekisterin pitoon sisältyy aina julkisen vallan käyttöä. Edellä mainituista rekisterinpidon oikeusperustoista on mahdollista säätää tarkemmin kansallisessa lainsäädännössä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan rekisterinpitoon liittyvää lainsäädäntöä on lyhyesti kuvattu edellä 2.1–2.4 luvuissa. Kyseisen lainsäädännön osalta on pääsääntöisesti kyse rekisterinpitäjän julkisen vallan käytöstä tai rekisterinpitäjän lakisääteisestä velvoitteesta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä voidaan mainita kasvinjalostajanoikeudesta annettu laki, jossa henkilötietojen käsittely perustuu osaltaan yleisen edun mukaiseen tehtävään.

Edellä olevan perusteella rekisterinpidon oikeusperustan osalta voidaan todeta maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännön olevan tietosuoja-asetuksen mukainen.

Rekisterinpitäjä

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä mainitaan pääsääntöisesti yksi tai useampi rekisterinpitäjä. Tältä osin voidaan todeta, että tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdan mukaan rekisterinpitäjällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Mainitussa kohdassa todetaan, että jos tällaisen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määritellään unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä, rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi voidaan todeta, että tietosuoja-asetuksen johdantolauseen (79) mukaan rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelu sekä rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden velvollisuudet ja vastuut esimerkiksi valvontaviranomaisten suorittaman seurannan ja niiden toteuttamien toimenpiteiden yhteydessä edellyttävät, että tässä asetuksessa säädetyt vastuualueet jaetaan selkeästi, myös silloin kun rekisterinpitäjä määrittää käsittelyn tarkoitukset ja keinot yhdessä muiden rekisterinpitäjien kanssa tai kun käsittely suoritetaan rekisterinpitäjän puolesta. Rekisterinpitäjän yksilöinti lainsäädännössä on näin ollen tärkeää, koska tietosuoja-asetuksesta tulee useita rekisterinpitäjälle kuuluvia velvoitteita, minkä vuoksi henkilötietojen käsittelyä koskevien erityissäännösten osalta tulee olla selvää, mikä taho vastaa rekisterinpitäjän velvoitteista.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä on pääsääntöisesti selkeästi määritelty rekisterinpidosta vastaavat tahot. Lainsäädännön tarkastelussa löytyi kuitenkin muutamia säännöksiä, jotka tulisi tarkistaa.

Tieteellisiin ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 45 §:n mukaan toiminnanharjoittajista pidetään valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten rekisteriä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Itä-Suomen aluehallintovirasto tallettavat rekisteriin muun muassa tietojärjestelmälain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot sekä lisäksi muun muassa toiminnasta vastaavan henkilön, tiettyjen laitoksesta vastaavien henkilöiden ja nimetyn eläinlääkärin ja mahdollisen muun pätevän asiantuntijan nimen ja yhteystiedot. Laissa ei kuitenkaan ole nimetty toiminnanharjoittajarekisterin rekisterinpitäjää. Koska tietojen tallettamisessa viitataan tietojärjestelmälakiin, olisi luontevaa, että rekisterinpitäjä olisi tietojärjestelmälain 5 §:n mukaan joko Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto tai Luonnonvarakeskus. Säännös on tarpeen tarkistaa ja yksilöidä toiminnanharjoittajarekisterin rekisterinpitäjä. Toiminnanharjoittajarekisterin rekisterinpitäjäksi esitetään Elintarviketurvallisuusvirastoa. Lain 46 §:ssä säädetyn hankerekisterin rekisterinpitäjäksi on nimetty Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 50 §:n mukaan lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa laadittuihin asiakirjoihin sekä asian hallinnan ja seurannan tietojärjestelmään kuuluviin rekistereihin ja verkkopalveluihin sovelletaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettua lakia (284/2008). Säädöksestä ei kuitenkaan käy ilmi mikä taho toimii rekisterinpitäjänä. Säännöksessä on tarpeen yksilöidä rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjäksi esitetään Maaseutuvirastoa.

Maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007; *jäljempänä rakennetukilaki*) annetun lain 29 §:n mukaan tukea haetaan sähköisesti verkkopalvelussa, joka on osa maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua tietojärjestelmää. Hakemus liitteineen talletnetaan tietojärjestelmään. Rakennetukilain 42 §:n mukaan lain mukaisten tehtävien seurannassa käytettävään tietojärjestelmään sovelletaan, mitä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:n 1, 3 ja 4 momentissa säädetään. Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa nimitetty rekisterinpitäjä on lain mukaan rekisterinpitäjä myös rakennetukilaisa. Maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin esitetään rekisterinpitäjäksi Maaseutuvirastoa.

Maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n mukaan EU:n kaupanormilainsäädännön ja tämän lain nojalla viranomaiselle toimitettujen kaupan pitämisen vaatimusten kohteena olevia toimijoita koskevien tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta vastaa 46 b ja 46 d–46 f §:ssä tarkoitettu kaupan pitämisen vaatimukseen liittyvissä hakemuksissa ja ilmoituksissa toimivaltainen viranomainen. Kunnan viranomaiselle toimitettujen tietojen osalta näistä tehtävistä vastaa kuitenkin Elintarviketurvallisuusvirasto, jolle kunnan viranomaisen on toimitettava kyseiset tiedot. Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Myös tässä säädöksessä jää epäselväksi mikä taho toimii rekisterinpitäjänä. Säännös on tarpeen tarkistaa ja yksilöidä toimijoita koskevan rekisterin rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjäksi esitetään Elintarviketurvallisuusvirastoa.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 91 §:n mukaan tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaa varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereiden ylläpidosta ja käyttämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008).

Tietojärjestelmään voidaan tallentaa hakijaa, tuen saajaa, tuettavaa toimenpidettä sekä tuen käyttöä koskevat tiedot, muun muassa hakijan nimi ja yhteystiedot sekä henkilötunnus tai yrittäjä- ja yhteisötunnus; hakijan yhteyshenkilön nimi ja yhteystiedot. Säännöksestä ei ilmene mikä taho on rekisterinpitäjä. Säännöksessä on tarpeen yksilöidä rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjäksi esitetään Maaseutuvirastoa.

Kalatalousrahastolain 31 §:n 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 125 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun tietojärjestelmän. Kalatalousrahastolain 31 §:n 1 momentissa taas mainitaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kehittämis- ja hallintokeskus sekä kalatalouden toimintaryhmät tahoina, jotka vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot. Kehittämis- ja hallintokeskuksilla tarkoitetaan työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskusta. Keskusten toiminnasta säädetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetussa laissa (897/2009). Keskus hoitaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen yhteisiä kehittämis- ja palvelutehtäviä sekä muita yleishallinnollisia tehtäviä. Kalatalousrahastolain 31 §:n 1 momentin ja sen esitöiden perusteella epäselväksi jää, mikä edellä mainituista tahoista toimii rekisterinpitäjänä. Säännös on tarpeen tarkistaa ja yksilöidä meri- ja kalatalousrahastoa koskevan tietojärjestelmän rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjän yksilöinti on tärkeää sen vuoksi, että henkilötietolaista ja tietosuoja-asetuksen soveltamisen myötä kyseisestä asetuksesta tulee rekisterinpitäjälle velvoitteita. Kalatalousrahastolain 33 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta. Säännöksestä käy ilmi, että tietojen luovuttamiseen sovelletaan julkisuuslakia ja henkilötietolakia, mutta säännöksestä ei käy ilmi, mikä taho päättää tietojen luovuttamisesta. Tältäkin osalta säännös on tarpeen tarkistaa. Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset toimisivat jatkossa rekisterinpitäjinä. Hallinto- ja kehittämiskeskukset ja kalatalouden toimintaryhmät hoitaisivat jatkossakin tietojärjestelmän tietojen tallettamiseen liittyviä tehtäviä. Maakuntauudistuksen myötä nykyiset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautetaan. Rekisterinpitäjää ja tietojen tallettajaa koskeva säännös on tarkoitus tarkistaa maakuntauudistusta koskevassa lainsäädännössä.

Maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännön rekisterinpitäjiä koskevista säännöksistä pääosa arvioitiin tietosuoja-asetuksen mukaisiksi. Edellä selostetut muutokset ovat tarpeen muiden säännösten saattamiseksi tietosuoja-asetuksen mukaisiksi.

Henkilörekisterien tietosisällöt ja käyttötarkoitukset

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä laeissa on lukuisia säännöksiä henkilörekisterien ja tietojärjestelmien tietosisällöistä ja käyttötarkoituksista. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan on mahdollista säätää tarkemmin esimerkiksi käsiteltävien tietojen tyypistä ja käyttötarkoitussidonnaisuudesta. Henkilörekisterien pääasiallinen tietosisältö syntyy luonnollisestikin lakisääteisten tehtävien hoitamiseen (erilaiset ilmoitus- ja hakemusasiat sekä laissa säädetty rekisterinpitovelvoite) liittyvistä tiedoista. Nykyiset säännökset ovat tältä osin tietosuoja-asetuksen mukaisia.

Oikeus saada tietoja viranomaisilta ja muilta tahoilta

Joissakin laeissa säädetään myös oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä tietoja viranomaisilta. Esimerkiksi kalastusalusrekisterilaissa (23 §) säädetään oikeudesta salassapitosäännösten estämättä saada tietoja viranomaisilta. Samoin metsätietolaissa (13 c §) säädetään oikeudesta salassapitosäännösten estämättä saada eräitä tietoja Verohallinnolta.

Maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 64 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi. Pyydetyn tiedon yhteys käsiteltävään asiaan ja tiedon välttämättömyys on perusteltava tietoa pyydettyä. Maaseutuvirastolla ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus korvauksetta saada Verohallinnolta tukea koskevan asian käsittelemiseksi tuen hakijaa ja saajaa koskevat viimeksi vahvistettua verotusta koskevat tiedot Verohallinnon rekisteristä.

Myös porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 109 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi.

Elintarvikelain 51 §:n mukaan valvontaviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä valvonnan suorittamiseksi välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta sekä elintarvikealan toimijoilta ja muilta, joita tämän lain velvoitteet koskevat.

Metsätietolain 13 c §:ssä säädetään Suomen metsäkeskuksen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä eräitä tietoja Verohallinnolta.

Ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain mukaan elinkeinonharjoittajat, metsätaloutta tai puun jalostusta taikka kauppaa harjoittavat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sekä valtion viranomaiset ovat velvollisia antamaan Luonnonvarakeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot harjoittamansa toiminnan lajista, sijainnista, omistus- ja hallintasuhteista, tuotteista, taloudesta ja toiminnan edellyttämistä tuotantopanoksista sekä muista voimavaroista ja niiden käytöstä. Maatalousyrittäjien eläkelaitos on lisäksi velvollinen antamaan Luonnonvarakeskukselle salassapitosäännösten estämättä hallussaan olevat maatilaan, sen hallintaan ja maatalouslomituspalvelujen käyttöön liittyvät tiedot sekä maatilan omistajaa ja haltijaa koskevat nimi-, henkilötunnus- ja osoitetiedot maa- ja puutarhatalouden harjoittajista.

Pääsääntöisesti maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laeissa on säännökset, jotka oikeuttavat viranomaisen saamaan yksityisiltä toimijoilta tai viranomaisilta taikka julkista hallintotehtävää hoitavilta lakisääteisen tehtävän hoitamista varten tarpeelliset tiedot.

Esityksessä katsotaan, että edellä mainitut säännökset ovat sellaisia käsittelytoimia, joita tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetaan ja joilla varmistetaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus ja asianmukaisuus. Tietosuoja-asetuksen 86 artikla mahdollistaa sen, että kansallisesti sovitetaan yhteen henkilötietojen suojaa ja asiakirjojen julkisuutta koskevat

säännökset. Edellä kuvatut säännökset liittyvät myös tältä osin asetuksen sallimaan liikkumavaraan. Esityksessä katsotaan, että säännökset ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia.

Tietojen yhdistäminen

Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetussa laissa (69 § 5 mom. ja 70 § 3 mom.) ja metsätietolaissa (5 §) säädetään tietojen yhdistämisestä. Muussa maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä ei ole vastaavia säännöksiä. Esityksessä katsotaan, että tietojen yhdistämistä koskevat maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain ja metsätietolain säännökset ovat sellaisia käsittelytoimia, joita tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetaan ja joilla varmistetaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus.

Tietojen luovuttaminen

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laeissa on lukuisia säännöksiä tietojen luovuttamisesta. Viranomaisen ja julkista tehtävää hoitavien organisaatioiden osalta on viittaus-säännökset julkisuuslakiin. Lisäksi on vielä muita henkilötietojen luovutuksia koskevia erityissäännöksiä. Seuraavassa säännöksiä tarkastellaan pääasiassa siitä näkökulmasta, mihin luovutuksensaajan oikeus käsitellä henkilötietoja perustuu.

Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (1279/2009) 7 §:ssä ja siemenkauppalain (728/2000) 25 §:ssä on myös säännökset muista tahoista joille ja tarkoituksesta johon, henkilötietoja voidaan luovuttaa. Mainittujen säännösten nojalla voidaan luovuttaa tietoja toisen henkilön elintärkeiden etujen (s.o. rojaltit) suojaamiseksi ja rekisterinpitäjän ja kolmannen oikeutettujen etujen (lajikkeen omistaja saa Elintarviketurvallisuusvirastolta tietoja lajikkeen viljelijästä eli siitä tahosta, jolta vaatia rojalteja) toteuttamiseksi. Esityksessä katsotaan, että henkilötietojen käsittelyn peruste tulee tällöin suoraan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan d ja f alakohdista. Mainitut säännökset liittyvät myös henkilötietojen suojan ja julkisuusperiaatteen yhteensovittamiseen ja niiden voidaan katsoa olevan tietosuoja-asetuksen 86 artiklan salliman liikkumavaran mukaisia.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä on myös säädetty tietojen luovuttamisesta suoramarkkinointia varten. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentin mukaan henkilötietoja voidaan luovuttaa suoramarkkinointiin rekisteröidyn suostumuksella. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan suoramarkkinointia koskevissa erityissäännöksissä on useimmiten säädetty siitä, että henkilötietojen luovuttaminen suoramarkkinointia varten on mahdollista, jollei rekisteröity ole sitä kieltänyt. Toisaalta erityissäännöksissä on myös voitu säätää tarkemmin tietojen luovuttamisen edellytyksistä myös silloin, kun tietojen luovuttaminen perustuu rekisteröidyn suostumukseen. Esimerkiksi metsätietolain 9 §:n 1 momentissa säädetään maanomistajan yhteystietojen luovuttamisesta suoramarkkinointia varten, ellei maanomistaja ole sitä kieltänyt. Säännöksessä säädetään myös maanomistajien yhteystietojen valintaperusteista.

Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 11 §:n mukaan tietojärjestelmästä voidaan luovuttaa yhteystietoja suoramarkkinointia ja mielipide- tai markkinatutkimusta varten, jos se, jonka tiedoista on kyse, on antanut siihen suostumuksensa. Luovutuksessa saa käyttää valintaperusteena tietojärjestelmään talletettuja henkilötietoja sekä sijainti-, pinta-ala- ja tuotantosuuntatietoja. Metsätietolain 9 §:n 4 momentissa säädetään maanomistajan yhteystietojen luovuttamisesta mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin, jos henkilötietolain 19 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät.

Edellä mainittujen suoramarkkinointia, mielipide- ja markkinatutkimusta sekä muita näihin rinnastettavia osoitteellisia lähetyksiä koskevien säännösten voidaan katsoa olevan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan (luovutuksen edellytysten määrittely) ja 86 artiklan salliman liikkumavaran (julkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittaminen) mukaisia. Metsätietolain 9 §:n 4 momenttia on kuitenkin tarpeen muuttaa siten, että säännöksestä poistettaisiin viittaus henkilötietolakiin. Ehdotettuun tietosuojalakiin ei ole sisällytetty erityissäännöksiä tietojen luovuttamisesta mielipide- ja markkinatutkimusta varten. Lisäksi voidaan todeta, että tietosuoja-asetuksen johdantolauseen (47) mukaan henkilötietojen käsittelyä suoramarkkinointitarkoituksissa voidaan pitää oikeutetun edun toteuttamiseksi suoritettuna. Oikeutetusta edusta säädetään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohdassa. Esityksessä katsotaan, että henkilötietojen käsittely mielipide- ja markkinatutkimusta sekä muita näihin rinnastettavia osoitteellisia lähetyksiä varten on rinnastettavissa suoramarkkinointia koskevaan henkilötietojen käsittelyn perusteeseen ja tällöin henkilötietojen käsittelyn voidaan katsoa perustuvan tälläkin osin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohtaan.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä on esimerkkejä myös tietojen luovutussäännöksistä muihin kuin edellä mainittuihin tarkoituksiin. Metsätietolain 11 §:n 2 momentin ja kalastuslain 93 §:n 2 momentin mukaan ao. tietojärjestelmien tietoja voidaan luovuttaa opinnäytetyön tekemiseen, jos tietojen luovuttamista voidaan pitää tutkimussuunnitelman perusteella tarpeellisenä ja jos tutkimustyöllä on vastuullinen ohjaaja tai siitä vastaava ryhmä. Tietojen luovutuksen edellytyksenä on lisäksi, etteivät yksittäistä henkilöä koskevat tiedot paljastu ulkopuolisille ja että henkilötiedot hävitetään, kun ne eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi. Metsätietolain 11 §:n 2 momentin mukaan kyseisten edellytysten täyttyessä tietoja voidaan luovuttaa muuhunkin tutkimukseen, jota ei voida pitää tieteellisenä tutkimuksena. Esityksessä katsotaan, että opinnäytetöiden ja muun tutkimuksen osalta on kyse tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohdasta.

Tietopalvelun järjestämisen mahdollistamiseksi kiinteistötietojärjestelmälain 6 § sisältää säännöksen Maanmittauslaitoksen oikeudesta luovuttaa kiinteistötietojärjestelmään sisältyviä tietoja. Lisäksi sovelletaan julkisuuslain säännöksiä tietojen luovuttamisesta viranomaisen henkilökisteristä. Ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain 4 §:n mukaan sen estämättä, mitä tilastolain 13 §:ssä säädetään, Luonnonvarakeskus voi luovuttaa tieteellistä tutkimusta ja tilastollista selvitystä varten myös tunnistetiedoilla varustetut tiedot henkilön iästä, sukupuolesta, koulutuksesta ja ammatista edellyttäen, että tietojen saajalla on henkilötietolain mukainen oikeus kerätä ja tallettaa näitä tietoja. Kiinteistötietojärjestelmälain sekä ruoka- ja luonnonvaratilastoja koskevien säännösten voidaan katsoa olevan tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan (luovutuksen edellytysten määrittely) ja 86 artiklan salliman liikkumavaran (julkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittaminen) mukaisia.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä on tietojen luovuttamisen osalta laeissa pääsääntöisesti viitattu julkisuuslakiin. Kun tietojen luovutuksiin sovelletaan julkisuuslakia, ei tässä esityksessä ole tarpeen enemmälti arvioida julkisuuslain säännösten tietosuoja-asetuksen mukaisuutta. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälaissa (1188/2014) ei taas ole lainkaan viitattu julkisuuslakiin. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälain 38 §:ssä mainitut rekisterinpitäjät ovat kuitenkin viranomaisia, joihin julkisuuslakia sovelletaan suoraan kyseisen yleislain perusteella. Julkisuuslaki on hallinnon yleislaki ja velvoittaa viranomaisia ja eräitä muita tahoja. Julkisuuslaissa tarkoitettujen henkilötietojen käsittelyyn liittyvät velvoitteet voidaan siten katsoa 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuiksi rekisterinpitäjän lakisääteiksi velvoitteiksi. Tietosuoja-asetuksen 86 artiklan mukaan viranomaiset taikka julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt yleisen edun vuoksi toteutetun tehtävän suorittamiseksi voivat luovuttaa viranomaisten tai yhteisöjen hallussa olevi-

en virallisten asiakirjojen sisältämiä henkilötietoja viranomaiseen tai yhteisöön sovellettavan unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jotta voidaan sovittaa yhteen virallisten asiakirjojen julkisuus ja tämän asetuksen mukainen oikeus henkilötietojen suojaan. Säännös mahdollistaa kahden perusoikeuden eli henkilötietojen suojan ja julkisuusperiaatteen yhteensovittamisen. Esityksessä katsotaan, että julkisuuslakiin viittaavat säännökset samoin kuin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lakien henkilötietojen luovutusta koskevat erityissäännökset ovat tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan ja 86 artiklan salliman liikkumavaran mukaisia.

Tietojen virheettömyys ja ajantasaisuus

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä ei pääsääntöisesti ole erityissäännöksiä tietojen virheettömyydestä tai tietojen ajantasaisuudesta. Muutamia erityissäännöksiä on siitä, mikä taho vastaa tietojen virheettömyydestä.

Kiinteistötietojärjestelmälain 8 § sisältää säännöksen kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta aiheutunutta vahinkoa koskevasta korvausvastuusta. Säännöksessä viitataan kiinteistörekisterilain (kiinteistörekisteri) ja maakaaren (lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri) omiin korvaussäännöksiin sekä vahingonkorvauslakiin. Korvaussäännösten osalta on huomattava, että tietosuoja-asetuksen 82 artiklassa säädetään oikeudesta korvauksen saamiseen silloin, kun tietosuoja-asetuksen rikkomisesta on aiheutunut aineellista tai aineetonta vahinkoa. Kyseinen artikla ei sisällä kansallista liikkumavaraa, mutta siltä osin kuin korvaukseen liittyvästä seikasta ei ole toisin säädetty tietosuoja-asetuksessa, voidaan soveltaa kansallisia säännöksiä. Euroopan unionin oikeuden ja kansallisen oikeuden ristiriitatilanteessa sovellettavaksi voi tulla etusijaperiaate, jollei muuten voida varmistaa unionin oikeuden toteutumista. Periaatteen mukaan perussopimuksen määräys tai unionin säädöksen säännös, jolla on välitön oikeusvaikutus, syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevan kansallisen säännöksen riippumatta tämän asemasta kansallisessa säädöshierarkiassa. Esityksessä katsotaan, että informatiivisuuden vuoksi kiinteistötietojärjestelmälain ja kiinteistörekisterilain korvaussäännöksiä tulisi muuttaa siten, että säännöksistä kävisi ilmi, että kansallisia korvaussäännöksiä sovelletaan, jollei tietosuoja-asetuksessa toisin säädetä. Muu kuin tietosuoja-asetuksen mukainen vastuu tulisi kyseeseen käytännössä lähinnä sellaisissa tapauksissa, joissa rekisteritiedon virheellisyydestä aiheutunut vahinko aiheutuu jonkin muun rekisteriin sisältyvän tietotyypin kuin henkilötiedon virheellisyydestä (esimerkiksi yhteisöä koskeva tieto) tai vahingon taustalla ei ole asetuksen rikkomiseksi tulkittavaa toimintaa.

Metsätietolaissa on erityissäännös virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta. Metsätietolain 7 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään metsävaratietojen virheettömyydestä seuraavasti:

”Metsävaratiedot perustuvat eri menetelmillä tehtäviin arviointeihin, mittauksiin, kartoituksiin ja laskelmiin. Tietojen tarkkuus voi vaihdella siitä riippuen, mitkä tiedot ovat kyseessä, millä menetelmällä tiedot on kerätty ja miltä ajankohdalta tiedot ovat. Metsävaratiedoissa ei saa olla olennaisia puutteita, virheitä eikä väärintulkintoja. Tietojärjestelmään on talletettava tieto tiedonkeruumenetelmästä tai tiedon lähteestä ja tiedon ajankohdasta.

Tietojärjestelmään talletettuja metsävaratietoja on säännöllisin väliajoin päivitettävä ottaen huomioon kohdealueen ominaisuudet sekä metsäkeskuksen käytettävissä olevat henkilöresurssit, taloudelliset resurssit ja julkisten hallintotehtävien hoitoon liittyvät tietojenkäyttötarpeet.”

Metsätietolain esitöissä (HE 261/2010 vp, s. 29–31) on yksityiskohtaisesti kuvattu metsävaratietojen erityispiirteitä ja syitä, miksi tietojen virheettömyydestä oli tarpeen erikseen säätää. Metsävaratiedoille on ominaista, että tietojen tarkkuus vaihtelee keruumenetelmästä riippuen. Lisäksi metsävaratietojen keruumenetelmät kehittyvät jatkuvasti. Metsätietolain esitöissä katsotaan, että sääntely täydentää henkilötietolain 9 §:n 2 momentin säännöstä tietojen virheettömyydestä. Toisaalta on todettava, että metsävaratiedot kuvaavat metsiä eivätkä henkilön ominaisuuksia tai elinolosuhteita. Metsävaratiedot ovat kuitenkin henkilötietoja esimerkiksi silloin, kun ne koskevat kiinteistöä, jonka omistajana tai hallintaoikeuden haltijana on luonnollinen henkilö. Metsävaratiedot ovat ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY (jäljempänä *ympäristötietodirektiivi*) 2 artiklassa tarkoitettuja ympäristötietoja. Direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on mahdollisuuksien mukaan varmistettava, että kaikki sen keräämät tai sen puolesta kerätyt tiedot ovat ajankohtaisia, täsmällisiä ja vertailukelpoisia.

2. Viranomaisten on pyynnöstä ilmaistava 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitun tiedon pyyntöä koskevassa vastauksessaan, mistä tietojen keräämiseksi käytettyjä mittaamenetelmiä koskevat tiedot, mikäli ne ovat saatavilla, löytyvät, analysoinnin, näytteenoton ja näytteen esikäsittelyn menetelmät mukaan lukien, taikka viitattava käytettyyn standardoituun menetelmään.”

Edellä mainitusta artiklasta käy ilmi, että ympäristötietojen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla ajankohtaisia, täsmällisiä ja vertailukelpoisia. Samoin artiklasta käy ilmi, että ympäristötietojen laatuun vaikuttavat esimerkiksi mittaamenetelmät ja tietojen analysoinnin menetelmät. Metsävaratietojen luonteeseen kuuluu olennaisena osana se, että tietojen tarkkuus voi vaihdella. Esityksessä katsotaan, että metsätietolain 7 §:n 1 momentin säännös on tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukainen. Metsäkeskus luonnollisestikin tietää, mitä epätarkkuuksia metsävaratiedoissa voi olla ja ottaa sen huomioon hallintoasioiden hoitamisessa. Metsävaratietojen osalta toteutetaan siten kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä. Käsittelyn tarkoitus otetaan huomioon myös luovutettaessa tietoja rekisteröidylle ja sivullisille. Metsätietolain 14 §:ssä on erityissäännös siitä, miten sekä rekisteröityä että sivullisia on informoitava metsävaratietojen mahdollisista virheistä. Edellä olevan perusteella katsotaan, että metsätietolain nykyinen säännös on sekä rekisteröidyn että sivullisten edun mukainen ja siten tietosuojasetuksen mukainen. Tietosuojasetuksen mukaisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että toisaalta metsävaratiedot ovat asetuksen 5 artiklan 1 kohdan edellyttämällä tavalla käsittelyn tarkoitukset huomioon ottaen virheettömiä ja toisaalta sitä, että kyse on asetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista yleisistä edellytyksistä, jotka koskevat rekisterinpitäjän suorittaman tietojenkäsittelyn lainmukaisuutta.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 91 §:n 3 momentin mukaan rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat seurannan tietojärjestelmään sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan henkilötietolakia. Tältä osin viittaussäännös ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että viitataan tietosuojasetuksen säännöksiin.

Maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 14 §:n mukaan tuenhakijat (eli rekisteröidyt) vastaavat yhteisvastuullisesti hakemuksesta ja siihen sisältyvien tietojen täydellisyydestä ja virheettömyydestä. Säännös liittyy maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 16 §:ään, jossa säädetään tuenhakijan tiedonantovelvoitteesta. Tuen myöntäminen perustuu pitkälti juuri hakemuksessa ilmoitettaviin tietoihin, minkä vuoksi on tarpeen, että tuenhakija antaa viranomaiselle tuen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat riittävät tiedot. Lain 16 §:ssä tuenhakija veloitetaan ilmoittamaan viranomaiselle siitä, että hakemus on virheellinen tai muuttunut virheelliseksi. Samoin hakija on velvollinen ilmoittamaan olosuhteiden muuttumisesta, jos tieto vaikuttaa tuen saamiseen. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettujen säännösten tarkoituksena on varmistaa, että tukien myöntäminen perustuu virheettömiin tietoihin. Esityksessä katsotaan, että edellä mainitut säännökset ovat linjassa tietosuojasetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdan kanssa, koska säännösten tarkoituksena on varmistaa tietojen täsmällisyys ja se, että epätarkat ja virheelliset tiedot oikaistaan viipymättä.

Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:n mukaan virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi. Esityksessä katsotaan, että kyseessä on tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu toimenpide, jolla varmistetaan henkilötietojen käsittelyn laillisuus ja asianmukaisuus.

Henkilötietojen säilytysaika

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä säädetään yleensä säilytysajoista. Säilytysaikaa koskevat säännökset on joissakin tapauksissa kytketty tiettyyn määräaikaan. Esimerkiksi kalatalousrahastolain 33 §:n mukaan tietojärjestelmään sisältyviä tietoja säilytetään 31 päivään joulukuuta 2033. Säännöksen esitöissä (ks. yksityiskohtaiset perustelut HE 118/2014 vp) on selvennetty, että kyseinen tietojen säilytysaika on tarpeen tuen takaisinperinnän takia. Säilytysaika on myös voitu kytkeä tietojen tarpeellisuuteen joitakin yksilöityjä käyttötarkoituksia varten. Joissakin säännöksissä on säilytysaika kytketty sekä määräaikaan että tietojen tarpeellisuuteen joltain käyttötarkoituksesta varten. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä löytyy esimerkki tietojen pysyvästikin säilyttämisestä, mutta siinä ei ole kyse henkilöä kuvaavista tiedoista vaan metsävara-tiedoista. Esimerkiksi maastoa tai metsätien sijaintia koskevat tiedot eivät yleensä muutu.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä säilytysaika on voitu kytkeä toimijan hyväksynnän päättymisestä tai toimijan ilmoittamasta toiminnan päättymisestä tai tutkinnon voimassaolon päättymispäivästä alkavaan määräaikaan. Tietoja voidaan säilyttää määrätty aika esimerkiksi tuen myöntämistä koskevan päätöksen tekemisestä. Maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain mukaan 12 §:n mukaan tietojärjestelmän tiedot poistetaan viimeistään kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun asiakasta koskevia tietoja on viimeksi käsitelty. Tietoa ei kuitenkaan poisteta, jos tiedon säilyttäminen on välttämätöntä lakiin perustuvan tehtävän hoitamiseksi, vireillä olevan asian takia, Euroopan unionin tai muun lainsäädännön mukaisen tarkastuksen suorittamiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetään tiedon säilyttämistä. Tieto on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole laissa säädettyä perustetta.

Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta, maatalousyrittäjien luopumistukea, luopumiseläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkettä ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta koskevissa laeissa viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijäin eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Euroopan unionin tietosuojasetuksen tietojen säilytystä koskevien vaatimusten johdosta tällainen yleisluontoinen viittaus toisen lain pykälään voi olla ongelmallinen. Tästä syystä esitetään, että asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä lisättäisiin lakiin nimenomainen säännös.

Esityksessä ehdotetaan, että mainittuihin maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemista, maatalousyrittäjien luopumistukea, luopumiseläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkettä ja maatalousyrittäjien luopumiskorvausta koskeviin lakeihin lisättäisiin säännökset tietojen säilyttämisestä. Asiakirjoja ja tietoja esitetään säilytettäväksi luopujan tai eläkkeen hakijan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumistuki on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, asiakirjat ja tiedot olisi säilytettävä siten, että kaikkien samalta maatilalta luopuneiden asiakirjat ja tiedot säilytetään kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Esimerkiksi luopumistuki muuttuu vanhuuseläkeiässä maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Asiakirjoilla ja tiedoilla on siten merkitystä vanhuuseläkkeen määräytymisen perusteiden kannalta ja asiakirjoja voidaan tarvita vielä luopujan saadessa vanhuuseläkettä.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan henkilötietojen suhteen on noudatettava vaatimusta, että ne on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten. Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaan kansallisesti on mahdollista säätää tietojen säilytysajoista. Esityksessä katsotaan, että kun otetaan huomioon henkilötietojen käyttötarkoitus edellä mainituissa tapauksissa, tietojen säilytysaikoja koskevia säännöksiä voidaan pitää tietosuoja-asetuksen mukaisina.

Tietosuoja-asetusta täydentävien säännösten tarpeellisuus

Oikeusministeriön Tatti-työryhmän mietinnössä (oikeusministeriön julkaisuja 35/2017) todetaan tietosuoja-asetusta täydentävien säännösten tarpeellisuudesta seuraavasti:

”Todennäköistä onkin, että sektorikohtaisessa jatkotyössä tullaan havaitsemaan monta muuta aluetta, joilla sääntely on erityislaissa tai jopa yleislakina toimivassa tietosuojalainsäädäntötarpeen. Tältä osin on huomattava, että yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan monissa tapauksissa edellytetään kansallista erityislainsäädäntöä, jotta henkilötietojen käsittelyn oikeusperusta tai tietojen käsittelytapa olisi lainmukainen. Tällöin on yhtäältä vältettävä sääntelyn liikaa yksityiskohtaisuutta, mutta toisaalta huolehdittava siitä, että sääntely on rekisteröidyn henkilötietojen suojan ja oikeuksien kannalta riittävän täsmällistä ja tarkkarajaista. Viimeksi mainittuun myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota viimeaikaisessa lausuntokäytännössään (PeVL 38/2016 vp; PeVL 5/2017 vp).”

Tietosuoja-asetuksen 41 johdantokappaleessa todetaan seuraavasti:

”Aina kun tässä asetuksessa viitataan käsittelyn oikeusperusteeseen tai lainsäädäntötoimeen, siinä ei välttämättä edellytetä parlamentissa hyväksyttyä säädöstä, sanotun kuitenkin rajoittamatta asianomaisen jäsenvaltion perustuslaillisen järjestyksen edellyttämien vaatimusten soveltamista. Kyseisen käsittelyn oikeusperusteen tai lainsäädäntötoimen olisi kuitenkin oltava selkeä ja täsmällinen ja sen soveltamisen henkilöiden kannalta ennakoitavissa olevaa Euroopan unionin tuomioistuimen, jäljempänä ”unionin tuomioistuin”, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.”

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännösten osalta voidaan todeta, että niissä keskeisenä lähtökohtana on ollut perustuslain 10 §:n säännös, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Pääsääntöisesti rekisterinpitoa koskevat tehtävät kytkeytyvät viranomaistoimintaan, jolloin yleensä on kyse joko rekisterinpitäjän lakisääteisestä veloitteesta tai rekisterinpitäjälle kuuluvasta julkisen vallan käyttöön liittyvästä tehtävästä. Joiltain osin henkilötietojen käsittely liittyy muuhun kuin viranomaisten toimintaan kuten esimerkiksi yksityisten hoitamiin julkisiin hallintotehtäviin. Perustuslain 124 §:n mukaan julkisten hallintotehtävi-

en antamisesta muulle kuin viranomaiselle tulee säätää lailla ja tehtävän antamisen tulee täyttää kyseisessä säännöksessä asetetut vaatimukset.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on useissa erityislaeissa henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Erityissäännökset rajoittuvat kuitenkin pääsääntöisesti siihen, että säädetään rekisterinpitäjästä, henkilörekisterin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta sekä säilytysajoista. Rekisterinpitäjää koskevilla säännöksissä on osin kyse yhteisrekisterinpidosta, minkä vuoksi erityissäännökset ovat tarpeen. Vaikka erityissääntelyä on kymmenissä eri laeissa, yksittäisissä laeissa henkilötietojen käsittelyyn liittyviä säännöksiä on verrattain vähän. Suhteellisesti eniten erityissäännöksiä on metsätietolaissa. Se johtuu muun muassa siitä, että kyseessä on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu julkinen hallintotehtävä, jolloin tehtävän hoitamisen tulee täyttää tietyt edellytykset ja tehtävän antamisesta tulee säätää lailla. Osa Suomen metsäkeskuksen julkisista hallintotehtävistä liittyy julkisen vallan käyttöä ja osaan taas ei. Viime mainitusta voidaan mainita esimerkkinä metsätaloutta edistävä koulutus, neuvonta ja tiedotus, joissa tarvitaan metsävaratietoja laajemmin kuin mitä olisi tarpeen pelkästään julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien hoitamisessa. Lisäksi metsätietojärjestelmän osalta on ollut tarpeen säätää tietojen yhdistämisestä ja metsävaratietojen laadusta. Muun muassa edellä mainituista syistä henkilötietolain säännökset eivät riittäneet metsätietojärjestelmän henkilötietojen käsittelyn oikeudelliseksi perustaksi. Sama tarve on olemassa myös jatkossa, kun tietosuoja-asetusta aletaan soveltaa ja ehdotettu tietosuojalaki on tullut voimaan.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön tarkastelussa ei tullut esille säännöksiä, joissa olisi toistettu henkilötietolain säännöksiä. Tietosuoja-asetukseen sisältyy hyvin samantyyppistä sääntelyä kuin voimassa olevaan henkilötietolakiin. Erona on, että tietosuoja-asetuksen sääntely on monelta osin henkilötietolain sääntelyä yksityiskohtaisempaa. Tietosuoja-asetus sisältää myös uutta sääntelyä. Ministeriön hallinnonalan erityissäännöksissä ei tullut esille sellaista sääntelyä, joka olisi päällekkäistä tietosuoja-asetuksen kanssa ja olisi siten tarpeetonta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan erityissäännösten voidaan todeta täydentävän yleislainsäädäntöä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan laeissa on runsaasti viittaussäännöksiä henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin. Viittaukset henkilötietolakiin muutettaisiin viittauksiksi tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin. Tämän esityksen valmistelussa kiinnittyi huomio viittaussäännösten suureen määrään. Lainkirjoittajan oppaan 12.4.4 luvussa todetaan seuraavasti:

”Lähtökohtaisesti uusi sääntely laaditaan julkisuuslain mukaiseksi, eikä julkisuuslakiin yleislakina näin tarvitse viitata. Jos sääntelyn halutaan koskevan esimerkiksi vain julkisuuslain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten toimintaa, yleistä viittausta julkisuuslakiin ei yleensä tarvita. Viittaus saattaa kuitenkin olla tarpeen, jos laissa säädetään julkisuuslaissa jo säädettyistä asioista, kuten salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta.”

Lainkirjoittajan oppaan 12.5.1 luvussa, joka koskee henkilötietolakia yleislakina, todetaan, että yleislakeihin viittaamisessa tulisi noudattaa pidättyväisyyttä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan erityislaeissa viitataan pääsääntöisesti sekä julkisuuslakiin että henkilötietolakiin. Tällöin erityissäännökset yleensä täydentävät lähinnä henkilötietolain, mutta eivät julkisuuslain säännöksiä. Tämän esityksen valmistelun toimeksiantoon kuului ainoastaan Euroopan unionin uuden tietosuojalainsäädännön kansallinen täytäntöönpano. Toimeksiantoon ei kuulunut julkisuuslakiin liittyvien säännösten tarkastelu. Kun otetaan huomioon tietosuoja-asetuksen soveltamisen alkaminen toukokuussa 2018, julkisuuslain säännösten tarkistamiseen ei edes olisi ollut riittävästi aikaa. Esityksessä katsotaan, että

mahdollisten tarpeettomien viittaussäännösten tarkastelu tulisi tehdä samanaikaisesti sekä julkisuuslain että tietosuoja-asetuksen ja ehdotetun tietosuojalain viittaussäännösten osalta. Esityksessä katsotaan, että sopiva ajankohta on siinä yhteydessä, kun julkisuuslain säännöksiä tarkistetaan. Edellä mainituista syistä tässä esityksessä ei esitetä karsittavaksi viittauksia julkisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevaan yleislainsäädäntöön.

Esityksessä katsotaan, että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan henkilötietojen suojaa koskevat säännökset täyttävät tietosuoja-asetuksen johdantolauseen (41) asettamat vaatimukset lainsäädännön selkeydestä, täsmällisyydestä ja lainsäädännön soveltamisen selkeydestä. Lisäksi esityksessä katsotaan, että säännökset ovat asetuksenmukaisia myös sen vuoksi, ettei tietosuoja-asetuksessa ole tarkoitettu ottaa kantaa kunkin jäsenmaan perustuslaista tuleviin vaatimuksiin.

2.7.2 Tietosuoja-asetuksen 7 artikla

Tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa säädetään rekisteröidyn suostumuksesta. Jos henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen, rekisterinpitäjä on velvollinen osoittamaan, että suostumus on annettu. Tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa säädetään myös suostumuksen antamisesta eräissä tilanteissa, kun suostumus annetaan kirjallisesti. Lisäksi artiklassa säädetään suostumuksen peruuttamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole säännöksiä, joissa säädettäisiin siitä, miten suostumus annetaan tai peruutetaan. Lainsäädäntöä ei ole tältä osin tarpeen muuttaa.

Tietosuoja-asetuksen johdantolauseessa (43) kiinnitetään huomiota niihin tilanteisiin, joissa rekisterinpitäjän ja suostumuksen antajan välillä on epäsuhta. Johdantolauseen mukaan tämä koskee erityisesti tilannetta, jossa rekisterinpitäjänä on viranomainen ja jossa on sen vuoksi epätodennäköistä, että suostumus on annettu vapaaehtoisesti kaikissa kyseiseen tilanteeseen liittyvissä olosuhteissa. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ainoat säännökset, jotka liittyvät suostumukseen, koskevat suostumusta tietojen luovutuksen perusteena. Viranomaiset tai julkista hallintotehtävää hoitavat organisaatiot käsittelevät omassa toiminnassaan henkilötietoja, mutta tällöin käsittelyn perusteena on muu henkilötietolaissa säädetty käsittelyn peruste.

2.7.3 Tietosuoja-asetuksen 9 artikla

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta käsittelystä seuraavasti:

”Sellaisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys sekä geneettisten tai biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten tai terveyttä koskevien tietojen taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevien tietojen käsittely on kiellettyä.”

Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeuksista erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittelykieltoon. Kyseisten tietojen käsittely on mahdollista tiettyjen edellytysten täyttyessä esimerkiksi suostumuksen perusteella (9 artikla 2 kohdan a alakohta) ja yleistä etua koskevasta syystä (9 artikla 2 kohdan g alakohta). Yleistä etua koskevasta henkilötietojen käsittelyperusteesta säädetään tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohdassa seuraavasti:

”käsittely on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, edellyttäen että se on oikeasuhteinen tavoitteeseen nähden, siinä noudatetaan keskeisiltä osin oikeutta henkilötietojen suojaan ja siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi”.

Tärkeää yleistä etua koskevaan käsittelyperusteeseen viitataan myös tietosuoja-asetuksen johdantolauseessa (53 ja 54). Niistä ei kuitenkaan käy tarkemmin ilmi, mitä tarkoittaa tärkeä yleinen etu. Esityksessä katsotaan, että tärkeä yleinen etu on kyseessä, jos viranomainen käsittelee erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja laissa säädetyn tehtävän hoitamiseen ja jos laista tällöin käy nimenomaisesti ilmi se, että erityisiä henkilötietoryhmiä koskevien tietojen käsittely on tarpeen laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla hallintoasioiden hoitamisessa ei yleensä ole tarpeen käsitellä erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja. Joissakin yksittäisissä hallintoasioissa on kuitenkin tarpeen käsitellä henkilön terveydentilaa koskevia tietoja. Tältä osin voidaan todeta, että julkisuuslain 24 §:n 25 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat esimerkiksi tiedot henkilön terveydentilasta tai vammaisuudesta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta. Julkisuuslain 22 §:ssä säädetään asiakirjasalaisuudesta. Julkisuuslain 23 §:ssä säädetään vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Julkisuuslain 25 §:ssä säädetään salassapito- ja luokitusmerkinnästä. Esityksessä katsotaan, että edellä mainittuja julkisuuslain säännöksiä voidaan pitää suojatoiminna.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) 109 §:n 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada muulta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta taholta sellaisia hakijaa tai tuen saajaa, tämän terveydentilaa, taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa, julkisista varoista myönnettyä rahoitusta tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä tukea koskevan asian käsittelemiseksi. Kolttilain 55a §:ssä viitataan tiedonsaantioikeudessa ja tietojen luovuttamisessa porotalouden rakennetukilain 109 §:ään.

Edellä mainitut maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännökset, joissa edellytetään terveydentilaa koskevien tietojen käsittelyä, voidaan edellä mainituin perustein katsoa täyttävän tietosuoja-asetuksen edellytykset siitä, että kyseessä täytyy olla tärkeä yleinen etu ja että suojatoimista on huolehdittava. Esityksessä katsotaan, ettei säännöksiä, jotka koskevat tietojen luovuttamista salassapitosäännösten estämättä, ole tarpeen arvioida tietosuoja-asetuksen mukaisuuden osalta, koska tietosuoja-asetuksessa ei säädetä tietojen julkisuudesta tai salassapidosta.

2.7.4 Tietosuoja-asetuksen 10 artikla

Tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa säädetään rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä seuraavasti:

”Rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely 6 artiklan 1 kohdan perusteella suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Kattavaa rikosrekisteriä pidetään vain julkisen viranomaisen valvonnassa.”

Voimassa olevan lainsäädännön osalta voidaan todeta seuraavaa. Henkilötietolain 11 §:n mukaan arkaluonteisten henkilötietojen käsittely on kielletty. Arkaluonteisina tietoina pidetään

henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan muun muassa rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta (11 §:n 1 momentin 3 kohta).

Tietosuoja-asetuksessa säädetään arkaluonteisten henkilötietojen sijaan erityisistä henkilötietoryhmistä (9 artikla). Rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevat tiedot eivät ole tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja. Sen sijaan tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa asetetaan erilliset vaatimukset näiden tietojen käsittelylle.

Esityksen valmistelun aikana ei ole ollut käytettävissä tietoa siitä, miten oikeusministeriö arvioi oman hallinnonalansa lainsäädäntöä rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyvien turvaamistoimien osalta. Käytettävissä ei myöskään ole ollut tietoa siitä, miten oikeusministeriö tulkitsee tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaa. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklan sanamuodon perusteella voidaan todeta, että siinä on kyse ainakin niistä henkilötiedoista, joiden mukaan henkilö on tuomittu rangaistukseen jostakin rikoksesta tai rikkomuksesta taikka henkilölle on määrätty sakko- tai rikesakkorangaistus. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklan sanamuodosta tai johdantolauseista ei selviä, sovelletaanko ja missä laajuudessa artiklaa epäiltyihin rikoksiin tai rikkomuksiin. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa viitataan myös rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviin turvaamistoihin. Esityksessä katsotaan, että tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitetaan rikosoikeudellisia turvaamistoimenpiteitä. Rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevan uudistuksen esitöiden mukaan rikosoikeudellisia (prosessuaalisia) turvaamistoimenpiteitä ovat pakkolaitokseen eristäminen, menettämisseuraamukset (konfiskaatio), rikoksen johdosta määrätty ajokielto, liiketoimintakielto, metsästyskielto sekä eläintenpitokielto (HE 44/2001 vp). Myös Ruotsin selvityksessä koskien tietosuoja-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa (SOU 2017:39, s. 193) katsotaan, että turvaamistoimilla tarkoitetaan rikosprosessuaalisia pakkokeinoja (ruotsiksi straffprocessuella tvångsåtgärder). Edellä olevan perusteella tietosuoja-asetuksen 10 artiklaan liittyen ei ole tarpeen tarkastella hallinnollisia seuraamuksia (ml. hallinnolliset turvaamistoimenpiteet).

Tietosuoja-asetuksen 10 artiklan mukaan rikostuomioita, rikkomuksia ja niihin liittyviin turvaamistoihin liittyvien henkilötietojen käsittely on sallittua, jos se suoritetaan vain viranomaisen valvonnassa tai silloin, kun se sallitaan unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa säädetään asianmukaisista suojatoimista rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklan sanamuodosta tai johdantolauseista ei löydy vastausta siihen, mitä tarkoittaa henkilötietojen käsittely viranomaisen valvonnassa. Kun henkilötietojen käsittelystä on joka tapauksessa säädettävä lain tasolla, arvioidaan tässä esityksessä tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa kiinnittämällä huomiota siihen, että rikollista tekoa, rangaistusta ja siihen liittyvää seuraamusta koskevasta henkilötietojen käsittelystä on asianmukaisesti säädetty lain tasolla. Esityksen valmistelun aikana ei ole ollut käytettävissä tietoa siitä, miten oikeusministeriö arvioi omaa lainsäädäntöään tietosuoja-asetuksen 10 artiklan osalta. Jäljempänä tarkastellaan kuitenkin jo voimassa olevaan lainsäädäntöön liittyviä salassapitosäännöksiä, joita voidaan pitää tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuina suojatoimenpiteinä.

Yleislainsäädännön osalta voidaan todeta, että tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin liittyy julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 28 kohta, jonka mukaan salassa pidettäviä tietoja ovat ”hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta taikka vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna asianomaisen tulevaa toimeentuloa, yhteiskuntaan sopeutumista tai turvallisuutta, ja jos tiedon antamiseen on perusteltu syy”. Mainitun julkisuuslain säännöksen mukaan salassa pidettäviä ovat myös esimerkiksi rikosrekisteriin, sakkorekisteriin, oikeushallinnon valtakunnalliseen tietojärjestelmään sekä eläintenpitokieltorekisteriin talletetut tiedot.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan salassa pidettäviä tietoja ovat poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osallistelle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) mukaan. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklaan liittyvät myös esimerkiksi edellä mainittu oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain säännökset.

Maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä on muutamia esimerkkejä säännöksistä, joiden nojalla viranomaiset ja julkista hallintotehtävää hoitavat organisaatiot käsittelevät rikollista tekoa, rangaistusta ja rikokseen liittyviä seuraamuksia koskevia henkilötietoja. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälain 64 §:ssä säädetään ns. rikkomusrekisteristä. Rekisteriin talletetaan yhteisen kalastuspolitiikan vastaisista teoista määrättyjä rangaistuksia ja seuraamuksia koskevia tietoja. Rekisteriin talletetaan sekä hallinnollisessa menettelyssä määrättyjä että rikosprosessissa määrättyjä rangaistuksia ja seuraamuksia. Velvollisuudesta pitää kyseistä rekisteriä säädetään EU-lainsäädännössä. Jäsenvaltiotasolla ja kansallisella lailla velvoite pitää kyseistä rekisteriä on annettu Maaseutuvirastolle. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälain 58 §:ssä (esitutkintaviranomaisen, syyttäjän ja tuomioistuimen ilmoitusvelvollisuus) säädetään seuraavasti:

”Jos 49 tai 51 §:ssä tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä koskeva rikosasia on tullut esitutkintaviranomaisen tutkittavaksi muusta syystä kuin 2 luvussa tarkoitetun valvontaviranomaisen tai Maaseutuviraston tekemän rikosilmoituksen johdosta, esitutkintaviranomaisen on ilmoitettava asiasta ja toimitettava esitutkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat Maaseutuvirastolle.

Esitutkintaviranomaisen, syyttäjän ja tuomioistuimen on ilmoitettava Maaseutuvirastolle niistä päätöksistä ja tuomioista, jotka koskevat 49 ja 51 §:ssä tarkoitettua tekoa tai laiminlyöntiä.”

Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 32 §:n 1 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto pitää eläinlääkäreistä rekisteriä ja 2 momentissa säädetään rekisteriin talletettavista tiedoista. Pykälän 3 momentin mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto voi tallettaa eläinlääkärirekisteriin tässä laissa säädettyjen valvontatehtävien hoitamisen edellyttämät tiedot eläinlääkäriammattin harjoittajan ammattitoiminnassaan saamasta varoituksesta, sakko- tai vankeusrangaistuksesta sekä viraltapanosta tai virantoimituksesta erottamisesta. Nämä tiedot samoin kuin 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan tallettaa rekisteriin, vaikka asiaa koskeva päätös ei ole lainvoimainen.

Eläinlääkäriammattin harjoittamislain mukaan tiedot, joita tarkoitetaan 32 §:n 3 momentissa, poistetaan eläinlääkärirekisteristä, kun päätöksen tai muun ratkaisun antamisesta on kulunut kymmenen vuotta, jos nimikirjallaissa (1010/1989) ei säädetä merkinnän poistamiselle pitempää määräaika. Rekisterimerkintä rangaistuksesta poistetaan eläinlääkärirekisteristä myös, kun rangaistukseen tuomitsemisen syynä olleen teon rangaistavuus on poistettu. Jos eläinlääkärirekisteriin merkitty tieto perustuu päätökseen, joka ei ole vielä lainvoimainen ja päätös sittemmin kumotaan, on tieto poistettava välittömästi kumoamista koskevan päätöksen saatua lainvoiman.

Muita esimerkkejä tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan kuuluvien henkilötietojen käsittelystä ovat eläintenpitokieltoa ja metsästyskieltoa koskevat säännökset.

Eläintenpitokieltoverkisteristä annetun lain (21/2011) 4 §:n mukaan rekisteriin talletetuista tiedoista saa salassapitosäännösten estämättä antaa tietoja esimerkiksi eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi kiellon valvonnasta huolehtiville eläinsuojelulain 34, 34 a ja 35–37 §:ssä mainituille viranomaisille (1 kohta) ja maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettuun tietojärjestelmään talletettavaksi ja käytettäväksi sellaisten maatalous-, elintarvike- ja maaseutuelinkeinohallinnon tehtävien hoitoa varten, joissa eläintenpitokielto laissa erikseen säädetyissä tapauksissa on otettava tai voidaan ottaa huomioon. Eläintenpitokiellon käsittelyn sallivia säännöksiä on eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 17 §:ssä, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 16 §:ssä ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 8 §:ssä.

Metsästyslain 78 a §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava metsästäjärekisterin pitäjälle (s.o. Suomen riistakeskus) ratkaisustaan, jolla on määrätty metsästyskielto. Riistanhoitomaksulain 7 b §:ssä [tällä hetkellä lakiehdotus (HE 117/2017)] säädetään metsästysrekisteriin merkittävistä tiedoista. Voimassa oleva metsästyskielto on yksi rekisteriin merkittävistä tiedoista. Riistanhoitomaksulain 7 c §:ssä [tällä hetkellä lakiehdotus (HE 117/2017)] taas säädetään siitä, mitä tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisteristä. Metsästyskieltoa koskeva tieto voidaan mainitun säännöksen perusteella luovuttaa esimerkiksi riistanhoitoyhdistykselle valvontaa varten.

Myös unionin lainsäädännössä on vaatimuksia ilmoittaa rikkomuksista komissiolle. Esimerkiksi tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun direktiivin nojalla annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (2012/707/EU) liitteen I kohdan E alakohdan 4 mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava säännösten rikkomuksista komissiolle. Tiedot on ilmoitettava rikkomusten luonteesta sekä niihin perustuvista oikeudellisista ja hallinnollisista toimituksista raportointijakson ajalta. Siltä osin kuin muualla lainsäädännössä säädetään esimerkiksi kyseisten tietojen käsittelyyn liittyvistä suojatoimista, tulevat ne luonnollisestikin noudatettaviksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan viranomaisissa ja julkisia hallintotehtäviä hoitavissa siltä osin kuin näiden lakisäateisiin tehtäviin kuuluu tällaisten tietojen käsittely. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen artikla ei koske hallinnollisia seuraamuksia. Jos myöhemmin hallinnollisten seuraamusten osalta päädyttäisiin siihen tulokseen, että ne kuuluvat tietosuoja-asetuksen 10 artiklan soveltamisalaan, tältäkin osin esityksessä katsotaan, että asianomaisista suojatoimenpiteistä olisi tarkoituksenmukaista säätää oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvalla yleislalla. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että oikeusministeriöllä on vireillä hanke rangaistusluonteisia hallinnollisia seuraamuksia koskevan yleisen lainsäädännön valmistelusta (OM038:00/2017).

Esityksessä katsotaan, että maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä on asianmukaisesti säädetty siitä, minkä tehtävien hoidossa on mahdollista käsitellä rikollista tekoa, rangaistusta tai rikoksen seuraamusta koskevia tietoja. Esityksessä katsotaan, että julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 3 ja 28 kohdan salassapitosäännöksiä voidaan pitää tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettuina suojatoimina. Esityksen valmistelun aikana ei ole ollut vielä käytettävissä tietoa, millaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin oikeusministeriö ryhtyy tietosuoja-asetuksen 10 artiklan nojalla. Ruotsin selvityksestä, joka koskee tietosuoja-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa, ehdotetaan tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanoa koskevaan yleislakiin säännöksiä lainrikkomuksia koskevien henkilötietojen käsittelystä (SOU 2017:39; lakiehdotus 8–12 §). Jos Suomen yleislainsäädäntöön tulee vastaavia henkilötietotietojen käsittelyä koskevia säännöksiä, tulisivat ne sovellettavaksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonallalla. Esityksessä katsotaan, ettei tietosuoja-asetuksen 10 artiklan osalta ole tarpeen tarkistaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntöä.

2.7.5 Tietosuoja-asetuksen III luku

Tietosuoja-asetuksen III luvussa säädetään rekisteröidyn oikeuksista. Tietosuoja-asetuksen 12 artikla sisältää rekisteröidyn informointia koskevan säännöksen ja rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen liittyviä menettelysäännöksiä. Tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artikla sisältävät rekisteröidyn informointia koskevat säännökset. Tietosuoja-asetuksen 15 artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy tietoihin. Viime mainittu vastaa henkilötietolaissa säädettyä rekisteröidyn tarkastusoikeutta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole erityissäännöksiä edellä mainituista asioista.

Tietosuoja-asetuksen III luvussa säädetään muun muassa seuraavista rekisteröidyn oikeuksista:

oikeus tietojen oikaisemiseen (16 artikla);

oikeus tietojen poistamiseen (17 artikla);

oikeus käsittelyn rajoittamiseen (18 artikla) ja

oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä (21 artikla).

Tietosuoja-asetuksen 23 artikla sallii tiettyjen edellytysten täytyessä sen, että unionin tai jäsenvaltion lainsäädännöllä rajoitetaan edellä mainittujen oikeuksien käyttöä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä on pääsääntöisesti kyse lakisääteisten tehtävien hoitamisesta. Moneen lakisääteiseen tehtävään liittyy julkisen vallan käyttöä. Seuraavassa arvioidaan erityissäännösten tarvetta lakisääteisten tehtävien hoitamisen näkökulmasta.

Tietosuoja-asetuksen 16 artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee ilman aiheetonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot. Kyseisen artiklan mukaan, ottaen huomioon tarkoitukset, joihin tietoja käsiteltiin, rekisteröidyllä on oikeus saada puutteelliset henkilötiedot täydennettyä, muun muassa toimittamalla lisäselvitys. Tältä osin voidaan todeta, että 16 artikla kytkeytyy 5 artiklan 1 kohdan d alakohdtaan, jossa muun muassa todetaan, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan. Esityksessä katsotaan, että kun otetaan huomioon tietosuoja-asetuksen 12 artiklan menettelysäännökset, tietosuoja-asetuksen 23 artiklan tarkoittamille rekisteröidyn oikeuksien rajoittamiselle ei näyttäisi olevan tarvetta viranomaisten lakisääteisten tehtävien osalta.

Tietosuoja-asetuksen 17 artiklassa säädetään oikeudesta tietojen poistamiseen. Asetuksen 17 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja rekisteröidyn oikeuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta, jos käsittely on tarpeen ”rekisterinpitäjään sovellettavaan unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan, käsittelyä edellyttävän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi tai jos käsittely tapahtuu yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämistä varten”(3 kohta b alakohta). Edellä mainittu poikkeus huomioon ottaen ei ole tarvetta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla erityissäännöksille.

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta rajoittaa henkilötietojen käsittelyä seuraavasti:

”Rekisteröidyllä on oikeus siihen, että rekisterinpitäjä rajoittaa käsittelyä, jos kyseessä on yksi seuraavista:

- a) rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden;
- b) käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista;
- c) rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi;
- d) rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä 21 artiklan 1 kohdan nojalla odotettaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.”

Tietosuoja-asetuksen 18 artiklan 2 kohdassa todetaan, että jos ”käsittelyä on rajoitettu 1 kohdan nojalla, näitä henkilötietoja saa, säilyttämistä lukuun ottamatta, käsitellä ainoastaan rekisteröidyn suostumuksella taikka oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi tahi toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeuksien suojaamiseksi tai tärkeää unionin tai jäsenvaltion yleistä etua koskevista syistä”. Esityksessä katsotaan, että säännös mahdollistaa henkilötietojen käsittelyn, jos kyse on unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön perustuvasta tehtävästä.

Tietosuoja-asetuksen 20 artiklassa säädetään oikeudesta siirtää tiedot järjestelmästä toiseen. Kyseisen artiklan 3 kohdan mukaan tätä oikeutta ei sovelleta käsittelyyn, joka on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämistä varten. Edellä mainittu poikkeus huomioon ottaen ei ole tarvetta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla erityissäännöksille.

Tietosuoja-asetuksen 21 artiklan 1 kohdassa säädetään oikeudesta vastustaa henkilötietojen käsittelyä seuraavasti:

”Rekisteröidyllä on oikeus henkilökohtaiseen erityiseen tilanteeseensa liittyvällä perusteella milloin tahansa vastustaa häntä koskevien henkilötietojen käsittelyä, joka perustuu 6 artiklan 1 kohdan e tai f alakohtaan, kuten näihin säännöksiin perustuvaa profilointia. Rekisterinpitäjä ei saa enää käsitellä henkilötietoja, paitsi jos rekisterinpitäjä voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.”

Edellä mainitun 6 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdat koskevat seuraavia henkilötietojen käsittelytilanteita: käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi (e alakohta);

käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttamiseksi, paitsi milloin henkilötietojen suojaa edellyttävät rekisteröidyn edut tai perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät tällaiset edut, erityisesti jos rekisteröity on lapsi (f alakohta).

Tietosuoja-asetuksen 21 artiklassa säädetty vastustamisoikeus tulee sovellettavaksi maa- ja metsätalousministeriön lakisääteisiin tehtäviin. Kun otetaan huomioon, että rekisterinpitäjä voi vedota henkilötietojen käsittelyyn olevan huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet, esityksessä katsotaan, että unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien tehtävien hoitaminen on 18 artiklassa tarkoitettu tärkeä ja perusteltu syy, jonka nojalla henkilötietoja voidaan käsitellä rekisteröidyn vaatimuksista huolimatta.

Edellä olevan perusteella katsotaan, ettei tietosuoja-asetuksen 23 artiklassa mainituille rajoituksille ole tarvetta. Lisäksi voidaan todeta, että rekisterinpitäjä on velvollinen tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan ilmoittamaan rekisteröidylle syyt, miksi rekisterinpitä-

jä ei toteuta rekisteröidyn vaatimia toimenpiteitä. Samoin rekisterinpitäjä on velvollinen informoimaan rekisteröityä oikeussuojakeinoista.

2.7.6 Tietosuoja-asetuksen IV luku

Tietosuoja-asetuksen IV luvussa säädetään rekisterinpitäjästä ja henkilötietojen käsittelijästä. Henkilötietojen käsittelijällä tarkoitetaan tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 8 kohdan mukaan ”luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun”. Määritelmässä viitataan niihin tilanteisiin, joissa rekisterinpitäjä on ulkoistanut rekisterinpitoon liittyviä tehtäviä.

Tietosuoja-asetuksen IV luvun säännöksistä yhteisrekisterinpitäjää ja henkilötietojen käsittelijää koskevat säännökset liittyvät eräisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännöksiin. Muulta osin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole tietosuoja-asetuksen IV lukuun liittyviä säännöksiä.

Tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa säädetään yhteisrekisterinpitäjistä seuraavasti:

”1. Jos vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Ne määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueen tässä asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja 13 ja 14 artiklan mukaisten tietojen toimittamista koskevien tehtäviensä osalta, paitsi jos ja siltä osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritellään rekisterinpitäjien vastuualueet. Järjestelyn yhteydessä voidaan nimetä rekisteröidyille yhteyspiste.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetusta järjestelystä on käytävä asianmukaisesti ilmi yhteisten rekisterinpitäjien todelliset roolit ja suhteet rekisteröityihin nähden. Järjestelyn keskeisten osien on oltava rekisteröidyn saatavilla.

3. Riippumatta 1 kohdassa tarkoitetun järjestelyn ehdoista rekisteröity voi käyttää tämän asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.”

Edellä olevan säännöksen perusteella voidaan todeta, että maa- ja metsätalousministeriön lainsäädännössä yhteisrekisterinpitäjistä säädetään lailla. Viranomaisten tai julkista hallintotehtävää hoitavien tahojen ei ole mahdollista toimia yhteisrekisterinpitäjinä pelkän rekisterinpitäjien keskinäisen järjestelyn perusteella. Viranomaistoiminta ja julkisten hallintotehtävien hoitaminen perustuu lakiin.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on muutamia esimerkkejä siitä, miten lainsäädännön tasolla on määritelty yhteisrekisterinpitäjiä. Tietojärjestelmälain 5 §:ssä on määritelty maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmän rekisterinpitäjät ja se, miltä osin nämä rekisterinpitäjät vastaavat tietojärjestelmän tietojen oikeellisuudesta. Kalastuslain 92 §:ssä on määritelty kalataloushallinnon tietojärjestelmän rekisterinpitäjät ja se, miltä osin nämä rekisterinpitäjät vastaavat tietojärjestelmän tietojen oikeellisuudesta. Kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmälain 38 §:ssä on vastaavan tyyppinen säännös. Esityksessä katsotaan, että nämä säännökset ovat tietosuoja-asetuksen 26 artiklan mukaisia.

Tietosuoja-asetuksen 28 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelijää koskevista velvoitteista eli rekisterinpitoon liittyvien tehtävien ulkoistamiseen liittyvistä velvoitteista. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole 28 artiklan kanssa päällekkäistä sään-

telyä. Lainsäädännössä on muutamia esimerkkejä rekisterinpidon ulkoistamista. Riistanhoitomaksulain 7 a §:ssä on säännös metsästäjärekisteriin liittyvien tehtävien ulkoistamisesta [HE 117/2017 vireillä]. Ulkoistamismahdollisuudesta säädetään myös eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 7 §:ssä. Näiden säännösten osalta voidaan todeta, että niissä on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitetun julkisen hallintotehtävän antamisesta yksityiselle. Tietosuoja-asetuksen johdantolauseesta (41) käy ilmi, että tietosuoja-asetuksen säännöksillä, jotka liittyvät lainsäädäntötoimiin, ei ole tarkoitus rajoittaa asianomaisen jäsenvaltion perustuslaillisen järjestyksen edellyttämien vaatimusten soveltamista. Tästä syystä esityksessä katsotaan, että perustuslain 124 §:ään liittyvät rekisterinpidon ulkoistamiseen liittyvät säännökset ovat tietosuoja-asetuksen mukaisia. Tietosuoja-asetuksen säännökset tulevat sovellettaviksi tällaisiin ulkoistettuihin rekisterinpitoon liittyviin tehtäviin ilman, että asiasta olisi tarpeen erikseen säätää.

2.7.7 Tietosuoja-asetuksen V luku

Tietosuoja-asetuksen V luvussa säädetään henkilötietojen siirroista kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille. Kyseisessä luvussa säädettyjen edellytysten tulee täyttyä, jotta henkilötietojen siirto kolmansiin maihin ja kansainvälisiin järjestöihin olisi tietosuoja-asetuksen mukainen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä löytyy useita esimerkkejä säännöksistä, jotka koskevat henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille. Niitä on esimerkiksi tietojärjestelmälain 9 §:ssä, eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 52 §:ssä, eläinten lääkitsemisestä annetun lain 40 §:ssä, kasvinsuojeluaineista annetun lain 32 §:ssä ja eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 33 §:ssä. Viime mainittua lukuun ottamatta säännökset koskevat tietojen luovuttamista salassapitosäännösten estämättä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan säännöksissä, jotka koskevat tietojen luovutusta kolmansiin maihin ja kansainvälisille järjestöille, ei ole säädetty tarkemmin luovutuksen edellytyksistä tai luovutusmenettelystä eikä näin ollen säännöksiä ole tarpeen muuttaa. Luovutuksiin sovelletaan nykyisin henkilötietolain 5 luvun säännöksiä. Jatkossa sovellettaisiin tietosuoja-asetuksen V luvun säännöksiä.

2.7.8 Tietosuoja-asetuksen VIII luku

Tietosuoja-asetuksen VIII luvussa säädetään oikeussuojakeinoista, vastuusta ja seuraamuksista. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä ei ole erityissäännöksiä henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä oikeussuojakeinoista tai seuraamuksista. Tältä osin ministeriön lainsäädännössä ei ole tarkistustarpeita.

Tietosuoja-asetuksen 82 artiklassa säädetään vastuusta ja oikeudesta korvauksen saamiseen seuraavasti:

”1. Jos henkilölle aiheutuu tämän asetuksen rikkomisesta aineellista tai aineetonta vahinkoa, hänellä on oikeus saada rekisterinpitäjältä tai henkilötietojen käsittelijältä korvaus aiheutuneesta vahingosta.

2. Kukin tietojenkäsittelyyn osallistunut rekisterinpitäjä on vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut käsittelystä, jolla on rikottu tätä asetusta. Henkilötietojen käsittelijä on vastuussa käsittelystä aiheutuneesta vahingosta vain, jos se ei ole noudattanut nimenomaisesti henkilötietojen käsittelijöille osoitettuja tämän asetuksen velvoitteita tai jos se on toiminut rekisterinpitäjän lainmukaisen ohjeistuksen ulkopuolella tai sen vastaisesti.

3. Rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on vapautettava vastuusta 2 kohdan nojalla, jos se osoittaa, ettei se ole millään tavoin vastuussa vahingon aiheuttaneesta tapahtumasta.

4. Jos samaan tietojenkäsittelyyn osallistuu useampi kuin yksi rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä taikka rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä, ja jos ne ovat 2 ja 3 kohdan mukaisesti vastuussa käsittelystä aiheutuneesta mahdollisesta vahingosta, kukin rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on vastuussa koko vahingosta, jotta voidaan varmistaa, että rekisteröity saa tosiasiallisen korvauksen.

5. Jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on 4 kohdan mukaisesti maksanut täyden korvauksen aiheutuneesta vahingosta, rekisterinpitäjällä tai henkilötietojen käsittelijällä on oikeus periä muilta samaan tietojenkäsittelyyn osallistuneilta rekisterinpitäjiltä tai henkilötietojen käsittelijöiltä se osuus korvauksesta, joka vastaa niiden 2 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaista vastuuta aiheutuneesta vahingosta.

6. Tuomioistuimen menettelyt korvauksen saamista koskevan oikeuden käyttämiseksi toteutetaan 79 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltaisissa tuomioistuimissa.”

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännössä on useampia esimerkkejä siitä, miten yhteisrekisterinpitäjien vastuu tietojen oikeellisuudesta määräytyy. Asiaa on tarkasteltu edellä 2.7.6 luvussa. Kyseisten säännösten yhteydessä ei kuitenkaan ole säädetty vahingon korvaamisesta, minkä vuoksi kyseisten säännösten ei katsota sisältävän sellaista sääntelyä, jota tulisi tarkastella suhteessa tietosuojasetuksen 82 artiklaan.

Kiinteistörekisterilain 11 §:ssä säädetään virheellisestä kiinteistörekisteritiedosta aiheutuneen vahingon korvaamisesta. Lisäksi kiinteistötietojärjestelmälain 8 §:ssä säädetään kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa tiedossa olleesta virheestä tai puutteesta johtuvan vahingon korvaamisesta. Esityksessä katsotaan, että mainittuihin lakeihin on tarpeen lisätä säännös, josta kävisi ilmi, että tietosuojasetuksen rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamiseen sovellettaisiin asetuksen 82 artiklaa.

2.7.10 Tietosuojadirektiivi

Tietosuojadirektiivin 2 artiklan mukaan tietosuojadirektiiviä sovelletaan toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädettyjä tarkoituksia varten. Mainituksa kohdassa mainitaan henkilötietojen käsittely ”rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelua ja tällaisten uhkien ehkäisyä varten”. Tietosuojadirektiivissä tarkoitetaan toimivaltaisella viranomaisella

”kaikkia viranomaisia, joiden toimivalta kattaa rikosten ennalta estämisen, tutkimisen, paljastamisen tai rikoksiin liittyvät syytetoimet tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanon, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelu ja tällaisten uhkien ehkäisy; tai

kaikkia muita elimiä tai yksiköitä, joille on jäsenvaltion lainsäädännössä annettu tehtäväksi käyttää julkista valtaa tai valtuuksia rikosten ennalta estämiseen, tutkimiseen, paljastamiseen tai rikoksiin liittyviin syytetoimiin tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon, mukaan lukien yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelu ja tällaisten uhkien ehkäisy”.

Tietosuojadirektiivi on tarkoitettu panna täytäntöön yleislailla. Tietosuojadirektiiviryhmän mietintöön sisältyy luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle henkilötietojen käsittelyä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä koskevaksi laiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (jäljempänä *tietosuojadirektiiviä koskeva HE-luonnos*). Mietinnön pääkohdat on kuvattu edellä tämän esityksen yleisperustelujen 2.6 luvussa. Tietosuojadirektiiviä koskevan HE-luonnoksen yleisperustelujen 5.2 luvussa todetaan seuraavasti:

”Lain sovellettavaksi tulemisen kannalta on tarpeen ottaa huomioon sekä sen aineellinen että organisatorinen soveltamisala. Lakia soveltaisivat viranomaiset, joiden toimivalta kattaa rikosten ennalta estämisen, tutkimisen, paljastamisen tai rikoksiin liittyvät syytetoimet, rikosoikeudellisiin seuraamuksiin tuomitsemisen tai niiden täytäntöönpanon. Tällaisia viranomaisia ovat muun muassa poliisi, Rajavartiolaitos, Tulli, syyttäjät, tuomioistuimet ja Rikosseuraamuslaitos. Nämä viranomaiset soveltaisivat ehdotettua lakia kuitenkin vain, kun ne käsittelevät henkilötietoja edellä mainitussa tarkoituksessa, eli esimerkiksi rikoksen selvittämisen yhteydessä tai käsiteltäessä rikosasiaa tuomioistuimessa. Esimerkiksi poliisin käsitellessä henkilötietoja hakemusasian yhteydessä tulisi sovellettavaksi ehdotetun lain sijasta yleinen tietosuoja-asetus ja sitä täydentävä kansallinen lainsäädäntö.”

Ehdotettua lakia henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä (jäljempänä *tietosuojadirektiivin täytäntöönpanolaki*) olisi siten tarkoitus soveltaa poliisin ja muiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn rikosasioissa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännöstä Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin sisältyy sääntelyä, jonka osalta on selvittävä, kuuluuko se kokonaan vai vain osin tietosuojadirektiivin täytäntöönpanolain soveltamisalaan. Tietosuojadirektiivin täytäntöönpanolain soveltamisalan kannalta merkitystä on toisaalta sillä, mikä on henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ja toisaalta sillä, käsitteleeö henkilötietoja tietosuojadirektiivin täytäntöönpanolain 3 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Tietosuojadirektiivin johdantolauseesta (11) käy ilmi, että viranomainen voi joko olla toimivaltainen tai ei ole toimivaltainen siitä riippuen, mitä tehtäviä viranomainen hoitaa.

Erävalvontalain 2 §:ssä on erävalvonta määritelty seuraavasti:

”Tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä erävalvonnalla tarkoitetaan:

- 1) metsästäystä, kalastusta, luonnonsuojelua, luonnonvaraisten eläinten kohtelua, avotulentekoa ja roskaamista koskevien säännösten noudattamisen valvontaa;
- 2) maastoliikenteestä luontaiselinkeinoille, luonnolle ja sen yleiselle virkistyskäytölle sekä muulle yleiselle edulle aiheutuvien haittojen ehkäisemistä ja oikeutta liikkua maastossa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla koskevien säännösten noudattamisen valvontaa;
- 3) kalastuksen ja muun elinkeinon, luonnon ja sen yleisen virkistyskäytön sekä muun yleisen edun suojelemista koskevien vesiliikennesäännösten noudattamisen valvontaa;
- 4) siten kuin ampuma-aselaissa (1/1998) säädetään, ampuma-aseita ja ampumatarpeita koskevien säännösten noudattamisen valvontaa.

Erävalvontaan kuuluu lisäksi Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden ja muun omaisuuden vartiointia.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen erävalvontaan ei kuulu Euroopan yhteisön yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanosta annetun lain (1139/1994) ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonta.”

Erävalvontalain esitöissä todetaan lain 2 §:n 2 momenttia koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa seuraavasti (HE 147/2005 vp):

”Pykälän 2 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuun erävalvontatehtävään kuuluisi lisäksi Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion metsä- ja muuta omaisuutta koskevia vartiointitehtäviä. Säännöksen tarkoituksena olisi valtion alueiden käytön yleisvalvonta sekä omaisuuden kohdistuvien vahingontekojen, näpistysten ja muiden niiden kaltaisten rikkomusten ehkäiseminen.”

Erävalvontalakia koskevassa perustuslakivaliokunnan lausunnon alussa todetaan seuraavasti (PeVL 46/2005 vp):

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Metsähallituksen erävalvonnasta. Tarkoituksena on edistää ja valvoa Metsähallituksen hallinnassa olevien valtion alueiden lainmukaista ja kestävästä käytöstä sekä ennaltaehkäistä ja selvittää alueilla tapahtuvia rikoksia.”

Erävalvontalain 13 §:ssä säädetään seuraavasti:

”Erätarkastaja toimittaa tässä laissa tarkoitetun rikosasian selvittämiseksi esitutkintalain (805/2011) 11 luvun 2 §:ssä tarkoitetun suppean esitutkinnan, jos asia on yksinkertainen ja selvä eikä teosta ole yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa. Esitutkinnassa noudatetaan, mitä siitä erikseen säädetään.

Jos tutkinta vaatii suppeaa esitutkintaa laajempia tutkintatoimenpiteitä tai edellyttää jonkun saapumista erikseen pidettävään kuulusteluun taikka jos valvontatilanteessa on jouduttu turvautumaan voimakeinoihin, tutkinta on viipymättä siirrettävä poliisin tehtäväksi. Erätarkastajan on kuitenkin huolehdittava esitutkinnan aloittamiseksi ja turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.”

Erävalvonnan osana toimitettavassa esitutkinnassa tavanomaisia rikosnimikkeitä ovat:

luvaton pyynti (rikoslain (39/1889) 28 luvun 10 §)

kalastusrikkomus (kalastuslain 12 luvun 118 §)

metsästysrikkomus (metsästyslain 10 luvun 74 §)

ampuma-aseriikkomus (ampuma-aselain (1/1998) 9 luvun 103 §)

maastoliikenneriikkomus (maastoliikennelain (1710/1995) 4 luvun 25 §)

luonnonsuojeluriikkomus (luonnonsuojelulain (1096/1996) 8 luvun 58 §)

vesiliikenneriikkomus (vesiliikennelain (463/1996) 5 luvun 24 §)

eläinsuojeluriikkomus (eläinsuojelulain 6 luvun 54 §)

jätelain rikkominen (jätelain (646/2011) 15 luvun 147 §)

pelastusrikkomus (pelastuslain (379/2011) 15 luvun 106 §)

näpistys (rikoslain 28 luvun 3 §)

lievä vahingonteko (Rikoslain 35 luvun 3 §).

Tutkittavien rikosnimikkeiden tulee luonnollisestikin liittyä erävalvontalain 2 §:ssä määritellyyn erävalvontaan. Jos rikosnimikkeenä on näpistys, kyseessä voi olla esimerkiksi joulukuu-sen luvaton hakeminen valtion mailta. Jos rikosnimikkeenä on lievä vahingonteko, kyseessä voi olla esimerkiksi taimikon tuhoaminen mönkijällä. Jos rikosnimikkeenä on taas pelastusrikkomus, kyseessä voi olla avotulen teko ilman maanomistajan lupaa.

Erävalvonnan osana suoritettava suppea esitutkinta tarkoittaa yksinkertaista ja selvää rikosasiaa, josta ei ole odotettavissa muuta rangaistusta kuin sakkoa. Suppean esitutkinnan suorittamiseen käytetään poliisiasiaain tietojärjestelmää (PATJA). Poliisiasiaain tietojärjestelmän käyttäminen perustuu henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 14 §:ään, joka sallii erätarkastajien ja eräiden muiden kyseisessä laissa mainittujen viranomaisten luovuttaa poliisin henkilörekistereihin tietoja tallettamalla tietoja suorakäyttöisesti. Samansisältöinen säännös ehdotetaan sisällytettäväksi valmisteilla olevaan uuteen lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (luonnos hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa x.11.2017; (SM064:00/2015)).

Tietosuojadirektiiviä koskevan HE-luonnoksen yleisperustelujen 1 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan seuraavasti:

”Esimerkiksi poliisilla on useita tietosuojadirektiivin ja ehdotetun lain soveltamisalaan kuuluvia tehtäviä, kuten rikosten esitutkinta. Se kuitenkin hoitaa muitakin kuin lainvalvontaan liittyviä tehtäviä esimerkiksi käsitellessään passihakemuksia. Tällaiseen käsittelyyn ei sovellettaisi ehdotettua lakia, vaan yleistä tietosuoja-asetusta ja sitä täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Niin ikään lain soveltamisalaan ei kuuluisi henkilötietojen käsittely henkilöstöhallinnossa, turvapaikka-asiat, maahanmuutto, rajavalvonta, tai pankkien suorittama henkilötietojen käsittely. Näitä asioita ja tilanteita koskevat käsittelytoimet kuuluvat yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan.”

Edellä olevan perusteella esityksessä katsotaan, että edellä mainitun suppean esitutkinnan osalta Metsähallituksen erätarkastaja on tietosuojadirektiivin täytäntöönpanolaissa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen. Täytäntöönpanolakiin on sisällytetty tietosuojadirektiivin 2 artiklan 7 kohdan b alakohdan määritelmä toimivaltaisesta viranomaisesta.

Viranomaisille, joiden tehtäviin kuuluu rikosten estäminen, voi kuulua myös muita tehtäviä kuten valvontatehtäviä, joihin sovellettaisiin tietosuoja-asetusta. Esimerkiksi sisäministeriön hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan, että poliisille säädetyt lupa- ja valvontatehtävät kuuluisivat tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Tietosuojadirektiiviä koskevan HE-luonnoksen 1 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että esimerkiksi rajavalvonta ja Tullin valvontatehtävä kuuluisivat tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Lisäksi voidaan todeta, että viranomaisilla yleensä säännönmukaisesti on valvontatehtäviä. Viranomainen voi valvontatarkastuksen yhteydessä todeta, että jonkin toiminnan osalta ei ole noudatettu lakia. Joissakin tapauksissa tarkastuksen johdosta voi syntyä rikosepäily. Se ei kuitenkaan välttämättä tarkoita, että valvonnan tarkoituksena olisi rikosten estäminen.

Edellä tässä luvussa mainittujen erävalvontalain esitöiden perusteella näyttäisi siltä, että erävalvonnan osalta olisi yleisesti kyse lain noudattamisen valvonnasta, jossa osaksi voisi olla

myös kyse rikosten ennaltaehkäisemisestä (HE 147/2005 vp ja PeVL 46/2005 vp). Erävalvonta on kuitenkin verrattavissa muiden viranomaisten suorittamaan valvontaan siinä, etteivät erävalvonnan toimenpiteet välttämättä johda esitutkintaan taikka asian siirtämiseen poliisin tutkittavaksi. Edellä on jo todettu, että esimerkiksi rajavalvonta ja Tullin valvontatehtävät kuuluisivat tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan. Vaikka erätarkastajat ovat selkeästi tietosuojadiirektiivin täytäntöönpanolain tarkoittamia viranomaisia suppean esitutkinnan osalta, ei se tarkoita, että erätarkastajat olisivat tietosuojadiirektiivin täytäntöönpanolain tarkoittamia toimivaltaisia viranomaisia erävalvontalain muiden tehtävien osalta. Näiden muiden tehtävien hoitoon liittyvään henkilötietojen käsittelyyn tulisi soveltaa tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuoja-lakia.

Edellä on jo todettu, että valmisteilla olevaan uuteen lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa on tarkoitus sisällyttää säännös Metsähallituksen erätarkastajien oikeudesta tallettaa suoraan käytöksi tietoja poliisin henkilörekistereihin. Kun erävalvontaan liittyvään henkilötietojen käsittelyyn pääsääntöisesti sovellettaisiin tietosuoja-asetuksen ja ehdotetun tietosuojalain säännöksiä ja kun lakiin olisi tarpeen sisällyttää mainittuja lakeja koskevat viittaussäännökset, esityksessä katsotaan, että informatiivisuuden vuoksi erävalvontalakiin tulisi sisällyttää viittaussäännös myös siitä, että suppeaa esitutkintaa koskevien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin ehdotettua lakia henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Lisäksi ehdotetaan viittaussäännöstä ehdotettuun lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa, jota sovellettaisiin nykyiseen tapaan henkilötietojen luovuttamiseen ja vastaanottamiseen. Viittaussäännökset sisällytettäisiin uuteen 17 a §:ään.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädäntö yhdenmukaiseksi tietosuoja-asetuksen ja tietosuojadiirektiivin kanssa. Lisäksi esityksen tavoitteena on ottaa huomioon oikeusministeriössä valmistellut ehdotukset uudeksi tietosuojalaksi ja uudeksi laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. [tässä vaiheessa OM:n mietintöjä].

Rekisterinpitäjää koskevia säännöksiä maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa, maatalouden markkinajärjestelystä annetussa laissa, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa ehdotetaan muutettavaksi edellä 2.7.1 luvussa kuvatulla tavalla.

Kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain sekä kiinteistörekisterilain korvauksia koskevaa sääntelyä muutettaisiin lisäksi siten, että lakeihin lisättäisiin selvyyden vuoksi informatiivinen säännös tietosuoja-asetuksen korvaussäännösten ensisijaisuudesta siltä osin kuin on kyse tietosuoja-asetuksen rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

Voimassa olevissa maatalousyrittäjien luopumistukia ja eläkkeitä koskevissa laeissa viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijäin eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Tietosuoja-asetuksen tietojen säilyttämiselle asettamista vaatimuksista johtuen esitetään, että maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin, luopumiseläkelakiin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset tietojen säilyttämisajasta. Samalla lait kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta ja maataloustuotannon lopettamistuesta kumottaisiin tarpeettomina. Mainituissa

laeissa on säännöksiä muun muassa eläkelaitoksen tiedonsaantioikeudesta ja tietojen säilyttämisestä, mutta kyseisten lakien nojalla ei enää myönnetä eikä makseta etuuksia.

Erävalvontalakiin lisättäisiin informatiivinen säännös, jonka mukaan kyseisessä laissa tarkoitettua esitutkinnan toimittamiseen liittyvien henkilötietojen käsittelyssä sovellettaisiin ehdotettua lakia henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Henkilötietojen luovuttamiseen ja vastaanottamiseen sovellettaisiin, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettavan lain 3 ja 4 luvussa säädetään. Viime mainitun lakiehdotuksen mukaan Metsähallituksen erätarkastajalla olisi jatkossakin oikeus luovuttaa poliisille suorakäyttöisesti tallettamalla toimivaltaansa kuuluvassa erävalvonnassa kirjattuja tarpeellisia toimenpidetietoja. Muulta osin erävalvonnassa henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia.

4 Esityksen vaikutukset

Tietosuoja-asetus ja ehdotettu tietosuojalaki sekä toisaalta tietosuojadirektiivi ja ehdotettu laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä aiheuttavat suhteellisen merkittäviä kustannuksia maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien organisaatioiden toimintaan. Niitä ei kuitenkaan voida pitää tästä esityksestä aiheutuvin kustannuksina eikä niitä sen vuoksi ole tarpeen käsitellä tässä yhteydessä.

Tähän esitykseen sisältyvät säädösehdotukset ovat pääosin teknisluonteisia. Iso osa ehdotetuista muutoksista koskee erilaisia viittaussäännöksiä.

Esityksen mukaan rekisterinpitäjää koskevia säännöksiä tarkistettaisiin maaseudun kehittämisen tukemisesta annetussa laissa, maatalouden markkinajärjestelystä annetussa laissa, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetussa laissa, eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa ja tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetussa laissa ja kalatalousrahastolaissa. Maaseudun kehittämisen tukemisesta annettuun lakiin ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annettuun lakiin lisättävien uusien säännösten mukaan rekisterinpito kuuluisi Maaseutuvirastolle. Maatalouden markkinajärjestelystä annettuun lakiin, eläinten lääkitsemisestä annettuun lakiin ja tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annettuun lisättävän uuden säännöksen mukaan rekisterinpito kuuluisi Elintarviketurvallisuusvirastolle. Kalatalousrahastolakiin lisättävän uuden säännöksen mukaan rekisterinpitäjänä olisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Mainitut viranomaiset hoitavat jo nytkin rekisterinpitäjän tehtäviä. Muutoksella ei siten ole vaikutuksia näiden viranomaisten toimintaan. Ehdotetut rekisterinpitäjien nimeämistä koskevat säännökset kuitenkin selkeyttävät säännöksiä rekisteröidyn näkökulmasta ja siinä mielessä parantavat henkilötietojen suojan tasoa.

Esityksen mukaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin, luopumiseläkelakiin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset tietojen säilyttämisajasta. Muutoksella ei ole taloudellisia vaikutuksia. Edellä mainituissa laeissa on nykyisinkin säilytysaikaa koskevat säännökset. Tältä osin henkilötietojen suojan taso säilyy entisellään.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot [].

[Mahdollisesti jotain lausunnoista]

Lausuntoyhteenvedo löytyy [myöhemmin] valtioneuvoston internet-sivulta (valtioneuvosto.fi/hankkeet) hanknumeron (MMM009:00/2017) perusteella.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Euroopan unionin tietosuojauudistus

Hallituksen esitys liittyy eduskunnalle [annettavaan/annettuun] hallituksen esitykseen EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi yleiseksi lainsäädännöksi [(HE xx/201x)/OM:n mietintö]. Kaikissa tähän esitykseen sisältyvissä lakiehdotuksissa on viitattu kyseiseen esitykseen sisältyvään ehdotukseen uudeksi tietosuojalaiksi. Lakiehdotukset muodostavat kokonaisuuden ja niiden olisi siksi syytä tulla voimaan samanaikaisesti.

Hallituksen esityksellä on liittymäkohta eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen henkilötietojen käsittelyä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä koskevaiksi laiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi [tässä vaiheessa OM:n mietintö]. Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin sisällytettäisiin viittaus uuteen lakiin henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä. Lisäksi hallituksen esityksellä on liittymäkohta eduskunnalle [annettavaan/annettuun] hallituksen esitykseen laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa [tuleva SM:n työryhmämuistio]. Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin sisällytettäisiin viittaus uuteen lakiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa. Lakiehdotukset muodostavat kokonaisuuden ja niiden olisi siksi syytä tulla voimaan samanaikaisesti.

Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

Eduskunnassa on samanaikaisesti tämän esityksen kanssa käsiteltävänä hallituksen esitys Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 170/2017 vp). Kyseiseen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan lain 1 §:ää muutettaisiin. Myös tähän esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaan lain 1 §:ää muutettaisiin.

Maakuntauudistus

Samanaikaisesti tämän hallituksen esityksen kanssa on tulossa käsiteltäväksi hallituksen esitys eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvonta-tehtävien uudelleenorganisointia koskevaiksi lainsäädännöksi, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2018. Esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta lukien.

Mainitulla esityksellä aluehallintovirastolle nykyisin kuuluvista tehtävistä siirrettäisiin Elin-tarviketurvallisuusvirastolle tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 45 ja 46 §:n mukaiset Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Itä-Suomen aluehallintoviraston rekisterin pitämistä ja käyttöä koskevat tehtävät. Aluehallintovirastolle eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa säädetyn merkinnän tekeminen tietojärjestelmään siirrettäisiin maakunnalle.

Tällä esityksellä ei ole sellaista liittymäkohtaa maakuntauudistusta koskevaan hallituksen esitykseen, että esityksiä olisi tarpeen käsitellä samanaikaisesti. Maakuntauudistusta koskevan esityksen käsittelyssä tulisi ottaa huomioon, että tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 46 §:n 3 mo-

menttia ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain 41 §:n 5 momenttia. Ensin mainitussa säädetään Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Itä-Suomen aluehallintoviraston tehtävästä ja jälkimmäisessä aluehallintoviraston tehtävästä. Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 46 §:n 3 momentin tehtävät on tarkoitus siirtää maakuntauudistuksen yhteydessä Elintarviketurvallisuusvirastolle ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain 41 §:n 5 momentin tehtävät maakunnalle. Lisäksi maakuntauudistusta koskevan hallituksen esityksen valmistelussa tulisi ottaa huomioon, että ehdotuksessa laiksi Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta on säännös (31 §), jonka mukaan rekisterinpitäjinä toimitsevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset on tarkoitus lakauttaa maakuntauudistuksen yhteydessä ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevat tehtävät siirtää maakunnille.

Perustettava Ruokavirasto

Useissa tällä esityksellä muutettaviksi ehdotetuissa laeissa säädettäisiin Elintarviketurvallisuusviraston tai Maaseutuviraston tehtävistä rekisterinpitäjinä ja henkilötietojen käsittelijöinä. Esityksellä on tältä osin liittymäkohta hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräksi siihen liittyvistä laeista, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle helmikuussa 2018. Esityksellä perustettaisiin Ruokavirasto, joka jatkaisi Elintarviketurvallisuusviraston ja Maaseutuviraston toimintaa. Mainitun esityksen mukaan Ruokavirastoa koskevan lain siirtymäsäännöksessä säädettäisiin, että muussa laissa tai asetuksessa olevalla viittauksella Elintarviketurvallisuusvirastoon tai Maaseutuvirastoon tarkoitetaan lain tultua voimaan Ruokavirastoa. Tällä esityksellä ei ole sellaista liittymäkohta Ruokavirastoa koskevaan hallituksen esitykseen, että esityksiä olisi tarpeen käsitellä samanaikaisesti.

[Hallituksen esityksessä eduskunnalle (HE 100/2017) alkoholilaiksi ja eräksi siihen liittyvistä laeiksi esitetään muutettavaksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n 2 momentti, jota esitetään muutettavaksi myös nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä. Hallituksen esityksen 100/2017 johdosta annettavien lakien on tarkoitus tulla voimaan tammikuun 1 päivänä 2018 tai mahdollisimman pian tämän jälkeen. (tämä muutos otettava huomioon lausuntokierroksen jälkeisessä valmistelussa)]

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta

24 §. *Luonnonmukaisen tuotannon rekisteri.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Kun voimassa olevan pykälän 1 momentin 11 kohdassa on viitattu henkilötietolain 11 §:n arkaluonteisiin tietoihin, on tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa termi ”erityiset henkilötietoryhmät”. Tämän vuoksi kohdassa viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiä henkilötietoryhmiä koskeviin tietoihin. Pykälän 2 momentissa henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia.

1.2 Elintarvikelaki

84 §. *Rekistereihin merkittävät tiedot.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.3 Laki kasvinjalostajanoikeudesta

23 §. *Merkinnän poistaminen rekisteristä.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.4 Rehulaki

37 §. *Valvontarekisteriin merkittävät tiedot.* Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.5 Lannoitevalmistelaki

29 §. *Valvontarekisteri.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.6 Siemenkauppalaki

24 §. *Valvontarekisterit.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.7 Taimiaineistolaki

3 a §. *Rekisteritiedot ja niiden käsittely.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

lyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.8 Laki kasvinterveyden suojelemisesta

5 §. Rekisteritiedot. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

7 a §. Merkinnänhaltijarekisteri. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.9 Laki hukkakauran torjunnasta

15 §. Hukkakaurarekisteri. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.10 Laki kasvinsuojeluaineista

35 §. Valvontarekisteri ja kasvinsuojeluaineita koskeva tiedosto. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.11 Laki eläimistä saatavista sivutuotteista

37 §. Muut rekisteriin talletettavat tiedot. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Kun voimassa olevan pykälän 1 momentin 3 kohdassa on viitattu henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettuihin tietoihin (arkaluonteiset tiedot), on tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa termi ”erityiset henkilötietoryhmät”. Tämän vuoksi pykälässä viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiä henkilötietoryhmiä koskeviin tietoihin. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.12 Laki tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta

45 §. Rekisteri toiminnanharjoittajista. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Elintarviketurvallisuusvirasto rekisterinpitäjäksi, koska rekisterinpitäjää ei ole pykälässä aiemmin nimetty.

46 §. Hankerekisteri. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.13 Laki eläinten kuljetuksesta

36 §. Eläinkuljettajarekisteri. Pykälän 3momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.14 Laki eläinten lääkitsemisestä

41 §. *Määräykset ja kiellot.* Pykälän 5 momenttiin lisättäisiin Elintarviketurvallisuusvirasto rekisterinpitäjäksi, koska rekisterinpitäjää ei ole pykälässä aiemmin nimetty. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.15 Eläinlääkintähuoltolaki

33 §. *Rekisteri.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.16 Laki eläinlääkärintamattin harjoittamisesta

33 §. *Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisaajat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.17 Laki maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä

2 §. *Suhde muuhun lainsäädäntöön.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.18 Laki maatalouden tukien toimeenpanosta

50 §. *Neuvontarekisterin tietojen luovuttaminen ja säilytysaika.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.19 Laki maaseudun kehittämisen tukemisesta

50 §. *Asian hallinnan ja seurannan tietojärjestelmä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Maaseutuvirasto rekisterinpitäjäksi, koska rekisterinpitäjää ei ole pykälässä aiemmin nimetty. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.20 Laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista

91 §. *Seurannan tietojärjestelmä.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin Maaseutuvirasto rekisterinpitäjäksi, koska rekisterinpitäjää ei ole pykälässä aiemmin nimetty. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Pykälässä mainittuihin rekisteröidyn oikeuksiin kuuluu myös oikeus virheiden oikaisuun, jonka vuoksi momenttiin lisättäisiin rekisteröidyn oikeussuojakeinot asioihin, joihin tietosuojasäännöksiä sovellettaisiin. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.21 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

46 g §. *Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin Elintarviketurvallisuusvirasto rekisterinpitäjäksi, koska rekisterinpitäjää ei ole pykälässä aiemmin nimetty. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

1.22 Laki maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta

70 a §. *Asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen.* Lakiin lisättäisiin uusi 70 a §, jossa säädettäisiin asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Voimassa olevan lain 78 §:ssä viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijäin eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Euroopan unionin tietosuojasetuksen tietojensäilytysvaatimusten johdosta tällainen yleisluontoinen viittaus toisen lain pykälään, jossa ei säädetä sukupolvenvaihdoseläkettä koskevien asiakirjojen säilyttämisestä, voi olla ongelmallinen. Tästä syystä esitetään, että asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä lisättäisiin lakiin nimenomainen säännös.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luopujaa koskevien asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Asiakirjoja ja tietoja olisi säilytettävä luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumistuki on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, asiakirjat ja tiedot olisi säilytettävä siten, että kaikkien samalta maatilalta luopuneiden asiakirjat ja tiedot säilytetään kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.

Asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen luopujan tai luopujien koko jäljellä olevan eliniän ajan on tarpeen, koska luopumistuki muuttuu vanhuuseläkeiässä maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Luopumistukea koskevilla asiakirjoilla ja tiedoilla on siten merkitystä vanhuuseläkkeen määräytymisen perusteiden kannalta ja asiakirjoja voidaan tarvita vielä luopujan saadessa vanhuuseläkettä. Samaa luopumistukiasiaa koskevat asiakirjat muodostavat kokonaisuuden, jossa kaikki asiakirjat voivat olla luopumistukiasian eri henkilöiden kannalta merkityksellisiä, eikä tietoja voida erottaa toisistaan. Tästä syystä kaikkien asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen saman ajan on tarpeen ja niitä esitetään säilytettävän kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Asiakirjojen säilyttäminen viisi vuotta luopujan kuoleman jälkeen on perusteltua takaisinperintäsäännösten vuoksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jos momentissa viitattu sitoumus velvoittaa sitoumuksen antanutta pykälän 1 momentissa tarkoitettua luopujan tai luopujien kuoleman jälkeen, luopumistukiasian käsittelyyn liittyvät tiedot ja asiakirjat on säilytettävä viisi vuotta sitoumusajan päättymisestä. Myös tämän säännöksen osalta asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen viisi vuotta sitoumuksen päättymisen jälkeen on tarpeen takaisinperintäsäännösten johdosta.

71 §. *Luopujan ja luopumistukea hakevan oikeus saada tietoja.* Pykälässä korvattaisiin viittaus kumottavaksi esitettyyn henkilötietolakiin viittauksella Euroopan unionin tietosuojasetukseen.

78 §. *Viittaukset muuhun lainsäädäntöön.* Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus työntekijän eläkelain 218 §:n soveltamiseen soveltuvin osin luopumistukiasioihin. Kyseisessä työntekijän eläkelain pykälässä säädetään asiakirjojen säilytyksestä. Tästä säädettäisiin luopumistukiasioiden osalta maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin liittäväksi esitetystä 70 a §:stä.

1.23 Laki maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

40 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus työntekijän eläkelain 218 §:n soveltamiseen soveltuvin osin luopumistukiasioihin. Kyseisessä työntekijän eläkelain pykälässä säädetään asiakirjojen säilytyksestä. Tästä säädettäisiin luopumistukiasioiden osalta maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin lisättäväksi esitetyssä 40 a §:ssä.

40 a §. Lakiin lisättäisiin uusi 40 a §, jossa säädettäisiin asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Voimassa olevan lain 40 §:ssä viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijän eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Viittaus poistettaisiin 40 §:stä ja asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä säädettäisiin lakiin lisättävässä uudessa 40 a §:ssä.

Pykälän tarkempien perusteluiden osalta viitataan siihen, mitä edellä esitetään maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa 70 a §:n osalta.

1.24 Laki luopumiseläkelain muuttamisesta

24 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus työntekijän eläkelain 218 §:n soveltamiseen soveltuvin osin luopumistukiasioihin. Kyseisessä työntekijän eläkelain pykälässä säädetään asiakirjojen säilytyksestä. Tästä säädettäisiin luopumiseläkkeen osalta luopumiseläkelakiin lisättäväksi esitetyssä 24 a §:ssä.

24 a §. Lakiin lisättäisiin uusi 24 a §, jossa säädettäisiin asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Voimassa olevan lain 24 §:ssä viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijän eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Viittaus poistettaisiin 24 §:stä ja asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä säädettäisiin lakiin lisättävässä uudessa 24 a §:ssä.

Pykälän ainoan momentin mukaan eläkelaitoksen olisi säilytettävä luopumiseläkeasian käsitteilyyn liittyvät asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumiseläke on myönnetty usealle luopujalle, kaikkien samalta maatilalta luopuneiden asiakirjat ja tiedot olisi säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.

Säännöksen tarkempien perusteluiden osalta viitataan siihen, mitä edellä esitetään maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamista koskevan lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa 70 a §:n osalta.

1.25 Laki maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

42 a §. Lakiin lisättäisiin uusi 42 a §, jossa säädettäisiin asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Voimassa olevan lain 43 §:ssä viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijän eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen tietojensäilytysvaatimusten johdosta tällainen yleisluontoinen viittaus toisen lain pykälään, jossa ei säädetä sukupolvenvaihdoseläkettä koskevien asiakirjojen säilyttämisestä, voi olla ongelmallinen. Tästä syystä esitetään, että asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä lisättäisiin lakiin nimenomainen säännös. Lain nojalla ei enää myönnetä eikä makseta sukupolvenvaihdoseläkettä, mutta sellaisia maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisia vanhuuseläkkeitä maksetaan, jotka on muutettu sukupolvenvaihdoseläkkeestä eläkkeen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi. Sukupolvenvaihdoseläkettä koskevilla asiakirjoilla on edelleen merkitystä osana vanhuuseläkeasiaa ja asiakirjojen säilyttämistä pidetään siten tarpeellisena.

43 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus työntekijän eläkelain 218 §:n soveltamiseen soveltuvin osin sukupolvenvaihdoseläkettä koskeviin asioihin. Kyseisessä työntekijän eläkelain pykälässä säädetään asiakirjojen säilytyksestä. Tästä säädettäisiin sukupolvenvaihdoseläkkeen osalta edellä esitetyin tavoin lain 42 a §:ssä.

1.26 Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

36 a §. Lakiin lisättäisiin uusi 36 a §, jossa säädettäisiin asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä. Voimassa olevan lain 37 §:ssä viitataan asiakirjojen säilytyksen osalta työntekijän eläkelain 218 §:ään soveltuvin osin. Euroopan unionin tietosuoja-asetuksen tietojensäilytysvaatimusten johdosta tällainen yleisluontoinen viittaus toisen lain pykälään, jossa ei säädetä luopumiskorvausta koskevien asiakirjojen säilyttämisestä, voi olla ongelmallinen. Tästä syystä esitetään, että asiakirjojen ja tietojen säilyttämisestä lisättäisiin lakiin nimenomainen säännös. Lain nojalla ei enää myönnetä eikä makseta luopumiskorvausta, mutta sellaisia maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaisia vanhuuseläkkeitä maksetaan, jotka on muutettu luopumiskorvausta sen perusmäärän suuruiseksi maatalousyrittäjän eläkelain mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi. Luopumiskorvausta koskevilla asiakirjoilla on edelleen merkitystä osana vanhuuseläkeasiaa ja asiakirjojen säilyttämistä pidetään siten tarpeellisena.

37 §. Pykälän 1 momentista poistettaisiin viittaus työntekijän eläkelain 218 §:n soveltamiseen soveltuvin osin luopumistukiasioihin. Kyseisessä työntekijän eläkelain pykälässä säädetään asiakirjojen säilytyksestä. Tästä säädettäisiin luopumiskorvausasioiden osalta edellä esitetyin tavoin lain 36 a §:ssä.

1.27 Laki kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta

Kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annettu laki (1297/1994) kumottaisiin. Laissa on säännöksiä muun muassa eläkelaitoksen tiedonsaantioikeudesta sekä asiakirjojen säilyttämisestä. Lain nojalla ei enää myönnetä eikä makseta etuuksia. Näin ollen lain säännösten muuttamisen sijaan laki esitetään kumottavan tarpeettomana.

1.28 Laki maataloustuotannon lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta

Maataloustuotannon lopettamistuesta annettu laki (1340/1996) kumottaisiin. Laissa on säännöksiä muun muassa eläkelaitoksen tiedonsaantioikeudesta sekä asiakirjojen säilyttämisestä. Lain nojalla ei enää myönnetä eikä makseta etuuksia. Näin ollen lain säännösten muuttamisen sijaan laki esitetään kumottavan tarpeettomana.

1.29 Laki Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan.

7 §. Tietojen virheettömyys. Pykälän 1–4 momentissa säädetään metsävaratietojen virheettömyydestä. Säännöksen tietosuoja-asetuksenmukaisuutta on tarkasteltu yleisperustelujen 2.3 luvussa. Pykälän 5 momentti sisältää viittaussäännöksen henkilötietolakiin ja koskee muiden kuin metsävaratietojen virheettömyyden arviointia. Pykälän 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilötietolain 9 §:n 2 momentin sijaan viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohtaan. Tarkoituksena on, että metsävaratietojen virheettömyyden

arviointiin sovellettaisiin metsätietolain 7 §:n säännösten lisäksi mainittua tietosuoja-asetuksen säännöstä.

9 §. *Tietojen luovuttaminen suoramarkkinointia ja muita osoitteellisia lähetyksiä varten.* Pykälän 4 momentissa säädetään maanomistajan yhteystietojen luovuttamisesta mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin. Voimassa olevan lain mukaan luovuttamisen edellytyksenä tällöin on, että henkilötietolain 19 §:ssä säädetty tietojen käsittelyn edellytykset täyttyvät. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että mainittu viittaus poistettaisiin. Tietosuoja-asetuksen johdantolauseen (47) mukaan henkilötietojen käsittelyä suoramarkkinointitarkoituksissa voidaan pitää oikeutetun edun toteuttamiseksi suoritettuna. Rekisterinpitäjän oikeutettu etu on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukainen henkilötietojen käsittelyn peruste. Esityksessä katsotaan, että maanomistajan yhteystietojen luovuttaminen mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin olisi jatkossa sallittua mainitun tietosuoja-asetuksen kohdan perusteella.

11 §. *Tietojen luovuttaminen tutkimusta varten.* Pykälän 1 momentissa säädetään metsätietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta historiallista tai tieteellistä tutkimusta varten. Voimassa olevan lain säännöksen mukaan tällöin edellytetään, että henkilötietolain 14 §:ssä säädetty henkilötietojen käsittelyn edellytykset täyttyvät. Tietosuoja-asetuksen 89 artiklassa on erityissäännös, joka koskee henkilötietojen käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten. Esityksessä katsotaan, että pykälän 1 momentin säännöstä on tarpeen muuttaa siten, että jatkossa ei enää viitattaisi henkilötietolaissa säädettyihin edellytyksiin. Esityksessä katsotaan, että säännös on luonteeltaan informatiivinen ja liittyy voimassa olevan lain 9 §:n 2 momenttiin, jossa säädetään metsätietojärjestelmän tietojen luovuttamisesta opinnäytetyön tekemiseen.

13 §. *Tietojen luovuttaminen ja sitä koskeva menettely.* Pykälän 3 momentissa säädetään henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tietojen antamisesta sähköisessä muodossa. Pykälän mukaan tietyissä tapauksissa tietopyyntöön on liitettävä henkilötietolain 10 §:n mukainen rekisteriseloste. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilötietolain 10 §:n sijaan viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 30 artiklaan (seloste käsittelytoimista).

14 §. *Tietojen virheettömyyttä koskeva selvitys.* Voimassa olevan lain 14 §:ssä säädetään tietojen virheettömyyttä koskevasta selvityksestä. Voimassa olevan lain 14 §:n 2 momentin mukaan kyseinen selvitys on annettava, kun rekisteröity käyttää henkilötietolain 26 §:ssä säädettyä tarkastusoikeuttaan. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vastedes viitattaisiin tietosuoja-asetuksen 15 artiklaan, jossa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy tietoihin.

16 §. *Yleinen ohjaus ja valvonta.* Voimassa olevan lain 16 §:n 2 momentissa viitataan tietosuojavaalautetun valvontatehtävään. Säännöstä muutettaisiin siten, että pykälässä mainittaisiin Tietosuojavirasto. Ehdotetun tietosuojalain mukaan Tietosuojavirasto toimisi jatkossa tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuna valvontaviranomaisena.

1.30 Laki metsänhoitoyhdistyksistä

7 §. *Tietojen saaminen Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä.* Pykälä sisältää viittaussäännöksen metsätietolakiin. Lisäksi pykälässä säädetään erästä rajoituksesta, joka koskee metsänhoitoyhdistyksen oikeutta saada henkilötietoja metsätietojärjestelmästä. Kyseisessä rajoituksessa viitataan henkilötietolakiin. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilötietolakiviittauksen sisältävästä säännöksestä luovuttaisiin. Säännös ei ole enää tarpeen.

1.31 Laki metsänviljelyaineiston kaupasta

21 §. Valvontarekisterit. Pykälässä säädetään valvontaviranomaisen valvontaa varten pitämistä rekistereistä. Voimassa olevan lain mukaan rekisterinpitäjänä on Kasvintuotannon tarkastuskeskus. Koska Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tehtävät ovat siirtyneet Elintarviketurvalisuusvirastolle, pykälän 1 momenttiin tehtäisiin vastaava muutos.

Pykälän 5 momentti sisältää viittauksen henkilötietolakiin ja julkisuuslakiin. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että henkilötietolain sijaan viitattaisiin tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin.

1.32 Kalastuslaki

92 §. Kalataloushallinnon tietojärjestelmä. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälän 3 momentti säilyisi ennallaan.

1.33 Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta

31 §. Tietojärjestelmän tarkoitus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rekisterinpitäjänä toimisivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Voimassa olevan säännöksen perusteella ei ole selvää, toimivatko elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset tietojärjestelmän rekisterinpitäjinä. Muulta osin pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan.

33 §. Tietojen julkisuus ja säilyttäminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälän 1 momentti säilyisi ennallaan.

1.34 Laki merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä

20 §. Sovellettava laki. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

24 §. Henkilötietoja sisältävien tietojen luovuttaminen. Pykälän 2 momentti koskee selvitystä tietojen suojaamisesta, kun tietoja luovutetaan teknisen käyttöyhteyden avulla. Voimassa olevan lain mukaan ennen tietojen luovuttamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa kyseinen selvitys olisi tehtävä tietosuoja-asetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

26 §. Henkilötietojen luovuttaminen Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Pykälän 1 momentti koskee henkilötietojen luovuttamista yksittäisluovutuksena viranomaisille ja viranomastehtävien suorittamista varten Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Voimassa olevan lain pykälässä viitataan henkilötietolain 22 ja 22 a tai 23 §:ssä säädettyihin edellytyksiin. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viitattaisiin tietosuoja-asetuksen V luvussa asetettuihin edellytyksiin. Tietosuoja-asetuksen V luvussa säädetään henkilötietojen siirroista kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille.

1.35 Laki yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta

37 §. *Henkilötietojen suoja koskevan lainsäädännön soveltaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakea koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Muulta osin pykälän 3 momentti säilyisi ennallaan. Pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti.

64 §. *Rikkomusrekisteri.* Pykälän 3 momentissa Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakea koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetusta ja ehdotettua tietosuojalakia. Rikkomusrekisteriin sisältyvien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa siltä osin kuin kyse on henkilötiedoista, joiden mukaan henkilö on tuomittu rangaistukseen jostakin rikoksesta tai rikkomuksesta taikka henkilölle on määrätty sakko- tai rikesakkorangaistus. Lisäksi tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa sovellettaisiin niihin henkilötietoihin, joissa on kyse rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyvistä turvaamistoimista (esimerkiksi menettämisseuraamus). Rikkomusrekisterintietoja käsittelee viranomainen ja kyseisten henkilötietojen käsittelystä on säädetty lain tasolla. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa edellytetään tällöin, että lainsäädännössä säädetään suojatoimista. Tältä osin voidaan todeta, että rikkomusrekisterin osalta noudatetaan suojatoimina jo voimassa olevaan lainsäädäntöön liittyviä salassapitosäännöksiä. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklaa on käsitelty edellä yleisperustelujen 2.7.4 luvussa.

1.36 Laki kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta

7 §. *Saalisrekisteri.* Pykälässä säädetään saalisrekisteristä. Pykälässä viitattaisiin henkilötietolain sijaan tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin.

1.37 Riistavahinkolaki

35 §. *Korvausten seurantajärjestelmä.* Pykälän 2 momentissa säädetään muun muassa henkilötietolaissa tarkoitettua rekisterinpitäjästä. Viittaus henkilötietolakiin poistettaisiin, mutta muulta osin pykälä säilytettäisiin ennallaan.

37 §. *Tietojen säilyttäminen ja rekisteröidyn tarkastusoikeus.* Pykälässä säädetään rekisteröidyn oikeuksista ja viitataan tältä osin siihen, mitä henkilötietolaissa säädetään. Henkilötietolain sijaan viitattaisiin tietosuoja-asetukseen. Ehdotettuun tietosuojalakiin ei ole tarpeen viitata, koska siihen ei ole sisällytetty rekisteröidyn oikeuksista tietosuoja-asetusta täydentäviä säännöksiä.

1.38 Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

7 a §. Pykälässä säädetään metsästäjärekisterinpitoon liittyvien tehtävien antamisesta yksityiselle taholle. Pykälässä viitattaisiin henkilötietolain sijaan tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin.

7 c §. Riistanhoitomaksulain 7 c §:ssä säädetään siitä, mitä tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa metsästäjärekisteristä. Pykälän 3 momentissa viitataan julkisuuslakiin ja henkilötietolakiin. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä viitattaisiin henkilötietolain sijaan tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin.

1.39 Metsästyslaki

38 b §. Saalisrekisteri. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittauksen osalta. Henkilötietolain sijaan pykälässä mainittaisiin tietosuoja-asetus ja ehdotettu tietosuojalaki.

1.40 Laki Metsähallituksen erävalvonnasta

17 §. Tapahtumailmoitus. Pykälän 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 5 momenttia vastaava säännös sisällytettäisiin uuteen 17 a §:ään.

17 a §. Henkilötietojen käsittely. Pykäle on uusi. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että erävalvontaan liittyvä henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin tietosuoja-asetuksen ja ehdotetun tietosuojalain säännöksiä, ellei muualla laissa toisin säädetä. Pykälän 2 momentin mukaan erävalvonnan osana suoritettavaan suppeaan esitutkintaan sovellettaisiin, mitä ehdotetussa laissa henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä säädetään. Henkilötietojen luovuttamiseen ja vastaanottamiseen sovellettaisiin lisäksi, mitä ehdotetussa laissa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa säädetään. Pykälässä viitattaisiin viimeksi mainitun lain 3 ja 4 lukuun. Pykälän 2 momentin tarkempien perusteluiden osalta viitataan siihen, mitä edellä tämän esityksen yleisperustelujen 2.7.10 luvussa esitetään.

1.41 Kiinteistörekisterilaki

11 §. Voimassa olevan lain 11 § sisältää erityistä korvaussääntelyä, joka koskee virheellisestä kiinteistörekisteritiedosta aiheutunutta vähäistä suurempaa vahinkoa. Korvaussäännösten osalta tietosuoja-asetus ei sisällä kansallista liikkumavaraa. Tästä syystä mainittua korvaussäännöstä muutettaisiin informatiivisemmaksi lisäämällä siihen uusi 4 momentti, josta kävisi ilmi, että tietosuoja-asetuksen korvaussäännöksiä sovelletaan aina, jos aiheutunut vahinko on aiheutunut suoraan tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

Käytännössä aina, kun kyse olisi henkilötiedoksi tulkittavaa tietoa koskevasta rekisterissä olevasta virheestä tai puutteesta, tulisivat sovellettavaksi tietosuoja-asetuksen korvaussäännökset. Muu kuin tietosuoja-asetuksen mukainen vastuu tulisi kyseeseen käytännössä lähinnä sellaisissa tapauksissa, joissa rekisteritiedon virheellisyydestä aiheutunut vahinko aiheutuu jonkin muun rekisteriin sisältyvän tietotyypin kuin henkilötiedon virheellisyydestä, eikä asia kuulu tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan.

1.42 Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta

6 §. Tietojen luovuttaminen tietopalveluna. Voimassa olevan lain 6 §:n 4 momentti sisältää informatiivisen viittauksen henkilötietolain 5 lukuun ja siinä säädettyihin edellytyksiin. Mainitussa henkilötietolain luvussa säädetään henkilötietojen siirrosta ulkomaille. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitattaisiin tietosuoja-asetuksen V luvussa asetettuihin henkilötietojen siirtoa kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille koskeviin edellytyksiin.

Pykälän 5 momentti sisältää informatiivisen viittauksen henkilötietolaissa säädettyihin henkilötunnuksen hallussa pitämistä koskeviin edellytyksiin henkilötunnuksen luovuttamisen edellytyksenä. Viittaus ehdotetaan muutettavaksi koskemaan sekä tietosuoja-asetusta että ehdotettua tietosuojalakia, sillä kansallisen henkilötunnuksen käsittelyn edellytysten tarkempi määrit-

tely kuuluu jatkossa tietosuoja-asetuksen mukaan jäsenvaltioiden kansallisen liikkumavaran piiriin.

8 §. Korvausvastuu. Voimassa olevan lain 8 § sisältää erityistä korvaussääntelyä, joka koskee kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa tiedossa olleesta virheestä tai puutteesta johtuvaa vahinkoa. Korvaussäännösten osalta tietosuoja-asetus ei sisällä kansallista liikkumavaraa. Tästä syystä mainittua korvaussäännöstä muutettaisiin informatiivisemmaksi lisäämällä siihen uusi 6 momentti, josta kävisi ilmi, että tietosuoja-asetuksen 82 artiklan korvaussäännöksiä sovellettaisiin aina, jos aiheutunut vahinko on seurausta suoraan tietosuoja-asetuksen rikkomisesta.

Käytännössä aina, kun kyse olisi henkilötiedoksi tulkittavaa tietoa koskevasta rekisterissä olevasta virheestä tai puutteesta, tulisivat sovellettavaksi tietosuoja-asetuksen korvaussäännökset. Muu kuin tietosuoja-asetuksen mukainen vastuu tulisi kyseeseen käytännössä lähinnä sellaisissa tapauksissa, joissa rekisteritiedon virheellisyydestä aiheutunut vahinko aiheutuu jonkin muun rekisteriin sisältyvän tietotyypin kuin henkilötiedon virheellisyydestä.

1.43 Laki ruoka- ja luonnonvaratilastoista

4 §. Tietojen luovuttaminen tutkimusta tai tilastollista selvitystä varten. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi henkilötietolakia koskevan viittaussäännöksen osalta. Henkilötietolain sijaan henkilötietojen käsittelyn osalta viitattaisiin tietosuoja-asetukseen ja ehdotettuun tietosuojalakiin. Muulta osin pykälä säilyisi ennallaan.

2 Voimaantulo

Tietosuoja-asetuksen soveltaminen alkaa 25 päivänä toukokuuta 2018. Tietosuojadirektiivi tulee saattaa kansallisesti täytäntöön 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien.

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta annettavaa lakia lukuun ottamatta lait ehdotetaan tulevan voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018. Kyseiset lait tulisivat siten voimaan samaan aikaan kun yleistä tietosuoja-asetusta aletaan sen 99 artiklan 2 kohdan mukaisesti soveltaa. Metsähallituksen erävalvonnasta annettavan lain ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan 6 päivästä toukokuuta 2018 lukien.

Tämä esitys on riippuvainen kolmesta henkilötietojen suojaan liittyvästä hallituksen esityksestä. Riippuvuutta on tarkasteltu tämän esityksen yleisperustelujen 6 luvussa. Jos eduskunta ei ehdi käsitellä tätä esitystä ja siihen riippuvuussuhteessa olevia henkilötietojen käsittelyyn liittyviä hallituksen esityksiä edellä mainitut voimaantuloajat huomioon ottaen, esitysten käsittelyssä tulisi ottaa huomioon, että laki henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä, laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa ja laki Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta tulisi saattaa voimaan samanaikaisesti. Metsähallituksen erävalvonnan muuttamisesta annettavaa lakia lukuun ottamatta muut tähän esitykseen sisältyvät lait tulisi saattaa voimaan samanaikaisesti uuden tietosujalain kanssa.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämisjärjestys

Henkilötietojen suojasta säädetään perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan lukien tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaika henkilörekinisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (esim. PeVL 3/2009 vp). Lailla säättämisen

vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Lailla on säädettävä lisäksi mahdollisuudesta yhdistää rekisteritietoja (PeVL 17/2007 vp, s. 3 ja PeVL 30/2005 vp, s. 4). Henkilötietojen käsittelyä koskevan sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa, täsmällistä ja tarkkarajaista. Viimeaikaisessa lausuntokäytännössään perustuslakivaliokunta on todennut, että henkilötietojen suojaan liittyvät sääntelyn kattavuuden sekä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimuksia voidaan täyttää myös asianmukaisesti laaditulla yleisellä Euroopan unionin asetuksella tai kansalliseen oikeuteen sisältyvällä yleislailla (PeVL 38/2016 vp, s. 4 ja PeVL 5/2017 vp, s.9).

Ehdotetut tarkistukset lainsäädäntöön ovat pääosin luonteeltaan teknisluonteisia. Enin osa ehdotetuista muutoksista on erilaisia viittaussäännöksiä muuhun henkilötietojen käsittelyä koskevaan lainsäädäntöön. Lisäksi tarkistettaisiin eräitä säännöksiä, joissa nimetään rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjän nimeäminen on tärkeää sen vuoksi, että tiedetään, mikä taho vastaa rekisterinpitäjälle kuuluvista velvoitteista. Maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin, luopumiseläkelakiin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset tietojen säilyttämisaikasta. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että säilytysaikaa koskevan sääntelyn tulee lain tasolla olla kattavaa ja yksityiskohtaista ja että säilytysaikaa koskeviin säännöksiin tulee sisällyttää aikamääre (esimerkiksi PeVL 20/2006 vp). Ehdotetut uudet säilytysaikaa koskevat säännökset täyttävät tämän vaatimuksen. Esitykseen ei sisälly muita säännöksiä, joita olisi tarpeen arvioida perusoikeuksien kannalta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainsäädännön osalta voidaan yleisesti todeta, että erityissäännökset täyttävät vaatimuksen siitä, että henkilötietojen suojasta säädetään lain tasolla.

Tietosuoja-asetuksen 23 artiklan mukaan kansallisella lailla on tiettyjen edellytysten täytyessä mahdollista rajoittaa rekisteröityjen oikeuksia. Esitykseen ei ole sisällytetty tällaisia rajoituksia koskevia säännöksiä.

Edellä esitetyillä perusteilla lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta annetun lain (294/2015) 24 § seuraavasti:

24 §

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteri

Luonnonmukaisen tuotannon rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimijan nimi, kiinteistötunnus, tilatunnus sekä yritys- ja yhteisötunnus sekä muut yhteystiedot;
- 2) tuotantopaikat ja yksiköt, joissa toiminta tapahtuu;
- 3) toiminnan osalta tieto siitä, millaisista toiminnoista ja tuotteista on kysymys;
- 4) maataloustuotannon osalta alueet, perus- ja kasvulohkot ja niiden pinta-ala sekä siirtymävaihe ja sen kesto;
- 5) luonnonmukaisesti sekä tavanomaisesti kasvatettavien eläinten lukumäärä tarkastusajan kohtana ja toiminnan mahdollinen kausiluonteisuus;
- 6) päivämäärä, jolloin toiminta on liitetty valvontajärjestelmään;
- 7) päivämäärä, jolloin tarkastus on tehty sekä tarkastajan tunnus;
- 8) toimijalle annettu asiakirjaselvitys, sen päivämäärä ja kesto;
- 9) toimijalle tämän lain tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla myönnettyt luvat ja niiden kesto;
- 10) toimijalle tämän lain tai 1 §:ssä mainitun Euroopan unionin lainsäädännön nojalla annettujen säännösten noudattamatta jättämisestä mahdollisesti aiheutuneet seuraamukset ja niiden seuranta sekä muut valvontaviranomaisen antamat toimijaan kohdentuvat huomautukset ja kehotukset sekä niiden seuranta; ja
- 11) muut valvonnan kannalta välttämättömät tiedot, jotka eivät sisällä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679 (jäljempänä tietosuoja-asetus) 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilöryhmiä koskevia tietoja.

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä tietosuoja-asetuksessa ja tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

elintarvikelain 84 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan elintarvikelain (23/2006) 84 §:n 3 momentti seuraavasti:

84 §

Rekistereihin merkittävät tiedot

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (1279/2009) 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

23 §

Merkinnän poistaminen rekisteristä

Luonnollisen henkilön 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut henkilötiedot poistetaan rekisteristä viimeistään kymmenen vuoden kuluessa siitä, kun kasvinjalostajanoikeuden voimassaolo on lakannut. Rekisteriin talletettujen tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 säädetään tai sen nojalla päätetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

rehulain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rehulain (86/2008) 37 §:n 5 momentti seuraavasti:

37 §

Valvontarekisteriin merkittävät tiedot

Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

lannoitevalmistelain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lannoitevalmistelain (539/2006) 29 §:n 3 momentti seuraavasti:

29 §

Valvontarekisteri

Henkilötietojen keräämiseen, käsittelyyn ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

siemenkauppalaan 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan siemenkauppalaan (728/2000) 24 §:n 4 momentti seuraavasti:

24 §

Valvontarekisterit

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

taimiaineistolain 3 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taimiaineistolain (1205/1994) 3 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 727/2000, seuraavasti:

3 a §

Rekisteritiedot ja niiden käsittely

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) 5 §:n 4 momentti ja 7 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa 384/2008, seuraavasti:

5 §

Rekisteritiedot

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 (jäljempänä tietosuoja-asetus), tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

7 a §

Merkinnänhaltijarekisteri

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä tietosuoja-asetuksessa, tietosuojalaissa ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

hukkakauran torjunnasta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) 15 §:n 4 momentti seuraavasti:

15 §

Hukkakaurarekisteri

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

kasvinsuojeluaineista annetun lain 35 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) 35 §:n 5 momentti seuraavasti:

35 §

Valvontarekisteri ja kasvinsuojeluaineita koskeva tiedosto

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus käyttää valvontarekisteriä valvonnassa. Luonnollisen henkilön 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut henkilötiedot poistetaan rekisteristä kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun kasvinsuojeluaineen hyväksymisen voimassaolo on lakannut. Edellä 9, 11 tai 13 §:ssä tarkoitetun luonnollisen henkilön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot poistetaan rekisteristä kahden vuoden kuluttua toimijan hyväksynnän päättymisestä ja 10 §:ssä tarkoitetun tutkinnon suorittaneen tiedot kahden vuoden kuluttua tutkinnon voimassaolon päättymispäivästä. Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain 37 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015) 37 § seuraavasti:

37 §

Muut rekisteriin talletettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä 33–36 §:ssä säädetään rekisteriin merkittävistä ja hyväksytyistä toimijoista ja laitoksista, rekisteriin talletetaan:

- 1) tiedot valvontaviranomaisen suorittamista tarkastuksista ja niiden tuloksista sekä muut valvonnassa tarvittavat tiedot;
- 2) tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta ja valvontaviranomaisen määräämistä seuraamuksista;
- 3) muut hyväksymis- ja rekisteröintiasioiden käsittelyä ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot, jotka eivät sisällä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679) 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilöryhmiä koskevia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain (497/2013) 45 §:n 1 momentti ja 46 §:n 3 momentti seuraavasti:

45 §

Rekisteri toiminnanharjoittajista

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää toiminnanharjoittajista rekisteriä valvontaa ja valvonnan suunnittelua varten.

46 §

Hankerekisteri

Maa- ja metsätalousministeriöllä sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolla ja Itä-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus käyttää rekisteriä säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

eläinten kuljetuksesta annetun 36 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) 36 §:n 3 momentti seuraavasti:

36 §

Eläinkuljettajarekisteri

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä, kun pätevyystodistus lakkaa olemasta voimassa. Eläinkuljettajalupaa koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluttua siitä, kun lupa lakkaa olemasta voimassa. Henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

eläinten lääkitsemisestä annetun lain 41 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) 41 §:n 5 momentti seuraavasti:

41 §

Määräykset ja kiellot

Aluehallintoviraston on tehtävä merkintä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettuun tietojärjestelmään 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista eläimen siirtämistä, luovuttamista sekä elintarvikkeena tai rehuna käyttämistä koskevista kielloista. Aluehallintoviraston on lisäksi tehtävä tietojärjestelmään merkintä kiellon peruuttamisesta heti, kun voidaan varmistua siitä, että kielto ei ole enää aiheellinen. Merkintä on tehtävä Elintarviketurvallisuusviraston pitämään rekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

eläinlääkintähuoltolain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 33 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1596/2009, seuraavasti:

33 §

Rekisteri

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun yksityinen eläinlääkäripalvelun tuottaja on lopettanut toimintansa. Tiedot 30 ja 31 §:ssä tarkoitetuista määräyksistä poistetaan kuitenkin viimeistään kymmenen vuoden kuluttua määräyksen antamisesta. Henkilötietojen käsittelyyn sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) 33 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1499/2015, seuraavasti:

33 §

Eläinlääkärirekisteriin merkittyjen tietojen säilyttämisaikat sekä rekisterin käyttö ja tietojen luovuttaminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi luovuttaa eläinlääkärirekisterin tietoja maksutta ja tarvittaessa myös sähköisesti Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetulle viranomaiselle kyseisten säännösten tai määräysten niin edellyttäessä sekä apteekeille ja lääketukkukaupoille. Apteekeille ja lääketukkukaupoille ei saa kuitenkaan luovuttaa eläinlääkäriammattinharjoittajan kotiosoitetta tai henkilötunnusta ilman tämän suostumusta. Tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Henkilötietojen käsittelystä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalaissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) 2 § seuraavasti:

2 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen, niiden luovuttamiseen ja luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/).

Tätä lakia ei sovelleta, jos muussa maa- ja metsätalousministeriön toimialan lainsäädännössä säädetään toisin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

18.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 50 §, sellaisena kuin se on laissa 501/2014, seuraavasti:

50 §

Neuvontarekisterin tietojen luovuttaminen ja säilytysaika

Neuvontarekisterin tietojen julkisuuteen, niiden luovuttamiseen ja luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/).

Valitut neuvijat merkitään neuvontarekisteriin. Tiedot säilytetään rekisterissä kymmenen vuoden ajan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain 50 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain (28/2014) 50 §:n 1 momentti seuraavasti:

50 §

Asian hallinnan ja seurannan tietojärjestelmä

Tämän lain mukaisia tehtäviä hoidettaessa laadittuihin asiakirjoihin sekä asian hallinnan ja seurannan tietojärjestelmään kuuluviin rekistereihin ja verkkopalveluihin sovelletaan maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annettua lakia (284/2008). Rekistereitä pitää Maaseutuvirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011)
91 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

91 §

Seurannan tietojärjestelmä

Tukien rahoituksen, myöntämisen, maksamisen, tarkastuksen ja takaisinperinnän sekä niiden vaikutusten seurantaan varten on seurannan tietojärjestelmä, joka koostuu rekistereistä. Rekistereitä pitää Maaseutuvirasto. Rekistereiden ylläpidosta ja käyttämisestä sekä niihin sisältyvien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008).

Rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat seurannan tietojärjestelmään sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sekä rekisteröidyn oikeussuojakeinoin sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 652/2015, seuraavasti:

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Elintarviketurvallisuusvirasto pitää rekisteriä. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (639/2015) 2 luvussa. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä viimeksi mainitun lain 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

22.

Laki

maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) 12 luvun nimike sekä 71 ja 78 §, sellaisina kuin niistä on 78 § on osaksi laeissa 1282/2006 ja 1436/2011 ja
lisätään lakiin uusi 70 a §, seuraavasti:

12 luku

Tietojen antaminen, saaminen, säilyttäminen ja salassapito

70 a §

Asiakirjojen ja tietojen säilyttäminen

Eläkelaitoksen on säilytettävä luopumistuen käsittelyyn liittyvät asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumistuki on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, kaikkia samalta maatilalta luopuneita koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.
Jos 15 §:n 1 momentin 6 kohdassa, 17 §:n 2 momentissa, 19 §:n 2 momentissa, 20 §:n 2 momentissa, 21 §:n 1 momentin 4 kohdassa tai 23 §:n 3 momentissa tarkoitettu sitoumus velvoittaa sitoumuksen antanutta 1 momentissa tarkoitetun luopujan tai luopujien kuoleman jälkeen, myönnettyä luopumistukea koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä viisi vuotta sitoumuksen päättymisestä.

71 §

Luopujan ja luopumistukea hakevan oikeus saada tietoja

Eläkelaitoksen on annettava luopujalle tämän pyynnöstä hallussaan olevat luopujan luopumistukioikeutta koskevat tiedot. Asianosaisen tiedonsaantioikeudesta, oikeudesta saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta sekä oikeudesta tarkastaa itsestään rekisteriin talletetut tiedot on muutoin voimassa, mitä julkisuuslaissa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 säädetään. Eläkelaitoksen on annettava luopumistukea hakevalle hakemuslomakkeella tai muulla vastaavalla tavalla tiedot siitä, mistä hänen tietojaan voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan säännönmukaisesti luovuttaa.

Viittaukset muuhun lainsäädäntöön

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 96–100 §:ssä säädetään palkkakertoimesta ja työeläkeindeksistä, 103 §:ssä eläkkeen hakemisesta toisen henkilön puolesta, 105 §:n 2 ja 4 momentissa väliaikaisen päätöksen antamisesta ja koneellisesta allekirjoittamisesta, 112 §:n 1 momentissa eläkkeen maksamisesta, 113 §:n 2 ja 3 momentissa eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä ja eläkkeen lakkauttamisesta eläkkeensaajan todennäköisen kuoleman johdosta, 115 ja 116 §:ssä viivästyskorotuksen suorittamisesta eläkkeen maksamisen viivästymisen johdosta, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa sekä 121 ja 122 §:ssä eläkkeen maksamisesta Kansaneläkelaitokselle, työttömyyskassalle tai sosiaalihuoltolain (710/1982) mukaiselle toimielimelle, 124 §:n 1 momentissa eläkkeen siirtämisen tai panttaamisen kiellosta, 180 §:ssä eläkelaitoksen vastuusta Eläketurvakeskuksen kustannuksista, 216 §:ssä virka-avusta ja 217 §:ssä eläkelaitoksen toimihenkilön ja hallituksen jäsenen esteellisyydestä.

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä maatalousyrittäjän eläkelain 114, 116–124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126–132 ja 134 §:ssä säädetään Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta ja 103 §:n 1 momentissa työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan jäsenten määräämisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

23.

Laki

maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 40 §:n 1 mom. sellaisena kuin se on laissa 1283/2006 ja
lisätään lakiin uusi 40 a §, seuraavasti:

40 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumistuesta on soveltuvien osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006, sekä mitä työntekijän eläkelain 96–100, 103 §:ssä, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134–140 §:ssä, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 193 §:n 2 momentissa, 195–196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216–217 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116–124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126–132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

40 a §

Eläkelaitoksen on säilytettävä luopumistukea koskevat asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumistuki on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, kaikkia samalta maatilalta luopuneita koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.

Jos 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa tai 10 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu sitoumus velvoittaa sitoumuksen antanutta 1 momentissa tarkoitetun luopujan tai luopujien kuoleman jälkeen, myönnettyä luopumistukea koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä viisi vuotta sitoumuksen päättymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

24.

Laki

luopumiseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luopumiseläkelain (16/1974) 24 § sellaisena kuin se on laissa 1285/2006 ja
lisätään lakiin uusi 24 a §, seuraavasti:

24 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98–100 ja 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125–127, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134–140 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa ja 216–217 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114 ja 116–124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126–132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään. Sen estämättä, mitä työntekijän eläkelaisissa, maatalousyrittäjän eläkelaisissa ja yrittäjän eläkelaisissa (1272/2006) säädetään eläkelaitosten toimivallasta, huolehtii eläkehakemuksen ratkaisemisesta, eläkkeen maksamisesta ja eläkkeeseen liittyvistä eläkelaitoksen muista tehtävistä Maatalousyrittäjien eläkelaitos, milloin eläkkeen hakija saa eläkettä hakiessaan luopumiseläkettä.

24 a §

Eläkelaitoksen on säilytettävä luopumiseläkettä koskevat asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumiseläke on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, kaikkia samalta maatilalta luopuneita koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

25.

Laki

maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) 43 §
sellaisena kuin se on osaksi laissa 1284/2006 ja
lisätään lakiin uusi 42 a §, seuraavasti:

42 a §

Eläkelaitoksen on säilytettävä sukupolvenvaihdoseläkkeen käsittelyyn liittyvät asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos sukupolvenvaihdoseläke on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, kaikkia samalta maatilalta luopuneita koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta.

Jos 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu sitoumus velvoittaa sitoumuksen antanutta 1 momentissa tarkoitetun luopujan tai luopujien kuoleman jälkeen, myönnettyä luopumiseläkettä koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä viisi vuotta sitoumuksen päättymisestä.

43 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sukupolvenvaihdoseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vuoden 1961 työntekijäin eläkelain 8 g §:ssä säädetään, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2006 sekä mitä työntekijän eläkelain 96–100 ja 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134–140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 195, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 216 ja 217 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114, 116–124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126–132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksella on oikeus saada eläketurvakeskukselta maksutta tämän lain nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Tämän lain mukaisen eläkkeen perusmäärästä voidaan vähentää eläkkeensaajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) mukaiset vakuutusmaksut sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

26.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) 37 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1286/2006 ja
lisätään lakiin uusi 36 a §, seuraavasti:

36 a §

Eläkelaitoksen on säilytettävä luopumiskorvauksen käsittelyyn liittyvät asiakirjat ja tiedot luopujan elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos luopumiskorvaus on saman luopumisen perusteella myönnetty useammalle luopujalle, kaikkia samalta maatilalta luopuneita koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä kaikkien luopujien elinajan ja viisi sen jälkeistä vuotta. Jos 9 §:ssä tarkoitettu sitoumus velvoittaa sitoumuksen antanutta 1 momentissa tarkoitettua luopujan tai luopujien kuoleman jälkeen, myönnettyä luopumiskorvausta koskevat asiakirjat ja tiedot on säilytettävä viisi vuotta sitoumuksen päättymisestä.

37 §

Jollei tästä laista muuta johdu, luopumiskorvauksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä työntekijän eläkelain 98–100 ja 103 §:ssä, 105 §:n 2 momentissa, 112 §:n 1 momentissa, 113 §:n 3 momentissa, 115 ja 116 §:ssä, 119 §:n 1 ja 2 momentissa, 120 §:n 2, 4 ja 5 momentissa, 121 ja 122 §:ssä, 124 §:n 1 momentissa, 125, 128, 130 ja 132 §:ssä, 133 §:n 1 ja 4 momentissa, 134–140, 180 ja 191 §:ssä, 192 §:n 1 momentissa, 196, 198, 202, 204 ja 205 §:ssä, 206 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 208 §:n 1 ja 3 momentissa, 209 §:ssä, 210 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 216 ja 217 §:ssä sekä maatalousyrittäjän eläkelain 103 §:n 1 momentissa, 114 ja 116–124 §:ssä, 125 §:n 2 momentissa, 126–132, 134, 143 ja 145 §:ssä sekä 146 §:n 1 momentissa säädetään. (22.12.2006/1286)

Eläkelaitoksella on oikeus saada eläketurvakeskukselta maksutta tämän lain nojalla käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Tämän lain mukaisen luopumiskorvauksen perusmäärästä voidaan vähentää luopumiskorvauksen saajan maksamatta jääneet maatalousyrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) mukaiset vakuutusmaksut sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

27.

Laki

kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annettu laki (1297/1994).

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 ____.

28.

Laki

maataloustuotannon lopettamistuesta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan maataloustuotannon lopettamistuesta annettu laki (1340/1996).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetun lain (419/2011) 1 §, 7 §:n 5 momentti, 9 §:n 4 momentti, 11 §:n 1 momentti, 13 §:n 3 momentti, 14 §:n 2 momentti ja 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään Suomen metsäkeskuksen, jäljempänä metsäkeskus, henkilötietoja sisältävästä metsätietojärjestelmästä ja siinä olevien tietojen käsittelystä. Jollei tässä laissa toisin säädetä, sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, ja tietosuojalakia (/) sekä tietojen ja asiakirjojen julkisuuteen ja niiden luovuttamiseen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

7 §

Tietojen virheettömyys.

Sen lisäksi, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, metsävaratietojen virheettömyyteen sovelletaan, mitä tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetään.

9 §

Tietojen luovuttaminen suoramarkkinointia ja muita osoitteellisia lähetyksiä varten

Maanomistajan yhteystiedot voidaan luovuttaa mielipide- ja markkinatutkimukseen taikka muihin näihin rinnastettaviin osoitteellisiin lähetyksiin.

11 §

Tietojen luovuttaminen tutkimusta varten

Tietojärjestelmän tietoja voidaan luovuttaa historiallista tai tieteellistä tutkimusta varten.

13 §

Tietojen luovuttaminen ja sitä koskeva menettely

Metsätietojärjestelmästä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jos viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetty tietojen luovuttamisen edellytykset täyttyvät. Sen lisäksi, mitä mainitun lain 13 §:n 2 momentissa säädetään, tiedon pyytäjän on liitettävä hakemukseen tietosuojasetuksen 30 artiklan mukainen seloste käsittelytoimista, jos tiedot talletetaan luovutuksensaajan henkilörekisteriin kestoaltaan pitempiaikaista käyttötarkoitusta varten.

14 §

Tietojen virheettömyyttä koskeva selvitys

Rekisteröidylle on annettava 1 momentissa tarkoitettu selvitys silloin, kun hän käyttää tietosuojasetuksen 15 artiklassa säädettyä oikeuttaan saada pääsy tietoihin.

16 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

[Tietosuojavirasto] valvoo tässä laissa tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä sille säädetyn toimivallan rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

30.

Laki

metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänhoitoyhdistyksistä annetun lain (534/1998) 7 §, sellaisena se on laissa 1090/2013, seuraavasti:

7 §

Tietojen saaminen Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä

Metsänhoitoyhdistyksen oikeuteen saada tietoja Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä sovelletaan, mitä Suomen metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä annetussa laissa (419/2011) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

31.

Laki

metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (241/2002) 21 §:n 1 ja 5 momentti seuraavasti:

21 §

Valvontarekisterit

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää valvontaa varten rekisteriä 5 §:ssä tarkoitetuista ilmoitusvelvollisista toimittajista ja 7 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä perusaineistoista, sellaisesta perusaineistosta, jonka hyväksyminen on peruutettu sekä 10 §:ssä tarkoitetuista kantatodistuksista.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679, tietosuojalaissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

32.

Laki

kalastuslain 92 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 92 §:n 3 momentti seuraavasti:

92 §

Kalataloushallinnon tietojärjestelmä

Jollei tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

33.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 31 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1632/2015, ja 33 §:n 1 momentti seuraavasti:

31 §

Tietojärjestelmän tarkoitus.

Maa- ja metsätalousministeriö ottaa käyttöön yleisasetuksen 125 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun tietojärjestelmän. Tietojärjestelmää käytetään Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä sekä tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Rekisterinpitäjänä toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Kehittämis- ja hallintokeskus sekä kalatalouden toimintaryhmät vastaavat niille säädettyjen tehtävien mukaisesti siitä, että tietojärjestelmään tallennetaan oikeat ja riittävät tiedot.

33 §

Tietojen julkisuus ja säilyttäminen.

Jollei Euroopan unionin lainsäädännössä tai tässä laissa toisin säädetä, tietojärjestelmän tietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen julkisuuteen, luovuttamiseen sekä luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/). Meri- ja kalatalousrahastoasetuksen 119 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa toimien luettelossa voidaan julkistaa verkossa tuensaajien nimet ja muut mainitun asetuksen liitteessä V tarkoitetut tiedot.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

34.

Laki

merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merellä toimivien kalastus- ja vesiviljelyalusten rekisteröinnistä annetun lain (690/2010) 20 §, 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 1 momentti seuraavasti:

20 §

Sovellettava laki

Jollei tässä laissa tai Euroopan unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevissa säädöksissä toisin säädetä, rekisteriin merkittäviin tietoihin ja tietojen julkisuuteen, niiden luovuttamiseen ja luovuttamisesta perittäviin maksuihin sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietojen osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus, ja tietosuojalakia (/).

24 §

Henkilötietoja sisältävien tietojen luovuttaminen

Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojauksesta tietosuoja-asetuksen 25 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

26 §

Henkilötietojen luovuttaminen Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Rekisteristä voidaan perustelluista syistä luovuttaa henkilötietoja yksittäisluovutuksena viranomaisille ja viranomaistehtävien suorittamista varten Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolelle, jos tietosuoja-asetuksen V luvussa tietojen luovuttamiselle asetetut edellytykset täyttyvät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

35.

Laki

yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yhteisen kalastuspolitiikan seuraamusjärjestelmästä ja valvonnasta annetun lain (1188/2014) 37 §:n 3 momentti ja 64 §:n 3 momentti seuraavasti:

37 §

Henkilötietojen suojaa koskevan lainsäädännön soveltaminen

Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, henkilörekistereistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalaissa (/).

64 §

Rikkomusrekisteri

Henkilötietojen käsittelystä säädetään lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalaissa (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Saalisrekisteri

Saalisrekisteriin tallennetaan kalastussäännön 30 §:ssä tarkoitettujen tietojen lisäksi kalastajan nimi, yhteystiedot ja käytetty kalastuslupatyyppi. Saalisrekisterin tietoja käytetään sopimuksen 13 artiklan 2 kohdassa määriteltyihin tarkoituksiin. Saalisrekisterissä olevia tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Suomen ulkopuolella oleville viranomaisille Suomea sitovien kansainvälisten kalavarojen hoitoon ja suojeluun liittyvien velvoitteiden hoitamiseksi. Tietoja voidaan salassapitosäännösten estämättä lisäksi luovuttaa kalastusta valvoville viranomaisille valvontaa varten sekä kalatalousviranomaisille kalavarojen hoidon suunnittelua varten. Saalisrekisterin sisältämät henkilötiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jonka aikana henkilö on antanut viimeisen saalisilmoituksen. Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassa pitämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

37.

Laki

riistavahinkolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan riistavahinkolain(105/2009) 35 §:n 2 momentti ja 37 §:n 2 momentti seuraavasti:

35 §

Korvausten seurantajärjestelmä

Rekisterin kehittämisestä vastaavat Maa- ja metsätalousministeriö ja Maaseutuvirasto. Rekisterin ylläpidosta vastaavat ja rekisterinpitäjänä toimivat edellä mainittujen lisäksi kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiset, metsäkeskukset ja Valtiokonttori yhdessä.

37 §

Tietojen säilyttäminen ja rekisteröidyn tarkastusoikeus

Rekisteröidyn oikeuteen tarkastaa häntä koskevat riistavahinkorekisteriin sisältyvät tiedot, tiedoissa olevien virheiden tai puutteiden oikaisuun sekä vanhentuneiden ja tarpeettomien tietojen poistamiseen sovelletaan, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa asetuksessa (EU) N:o 2016/679 säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

38.

Laki

riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta [HE 117/2017 pohjalta; hyväksyttyneen syyskaudella 2017]

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 7 a §:n 3 momentti ja 7 c §:n 3 momentti, sellaisena kuin ne ovat laissa xx/201x, seuraavasti:

7 a §

Henkilö toimii 2 momentin mukaisia tehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellisella virkavastuulla. Tehtävää suoritettaessa aiheutetun vahingon korvaamisesta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Rekisterinpitoa ja käyttöä koskevien tehtävien hoitamiseen sovelletaan lisäksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679, tietosuojalain (/), hallintolain (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomais-toiminnassa annetun lain (13/2003), kielilain (423/2003) ja saamen kielilain (1086/2003) säännöksiä.

7 c §

Rekisterissä olevien tietojen käsittelystä säädetään muutoin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja henkilötietolaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

39.

Laki

metsästyslain 38 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan metsästyslain 38 b §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 504/2017, seuraavasti:

38 b §

Saalisrekisteri

Tietojen julkisuuteen ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä henkilötietojen käsittelyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/). Rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa saalisrekisterin tietoja riistakantojen seurantaa ja käytön suunnittelua sekä metsästyksen valvontaa varten maa- ja metsätalousministeriölle, riistanhoitoyhdistyksille, Luonnonvarakeskukselle, Metsähallitukselle, metsästyksen valvonnasta vastaaville viranomaisille sekä riistahallintolain (158/2011) 23 §:ssä tarkoitettulle metsästyksenvalvojalle. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

40.

Laki

Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 17 §:n 5 momentti sekä
lisätään Metsähallituksen erävalvonnasta annettuun lakiin (1157/2005) uusi 17 a § seuraavasti:

17 a §

Henkilötietojen käsittely

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen liittyvien henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua asetusta (EU) N:o 2016/679 ja tietosuojalakia (/), ellei muualla laissa toisin säädetä.

Tämän lain 13 §:ssä tarkoitetun esitutkinnan toimittamisessa henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (/) säädetään. Henkilötietojen luovuttamiseen ja vastaanottamiseen sovelletaan lisäksi, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (/) 3 ja 4 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 17 a §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan 25 päivänä toukokuuta 2018.

41.

Laki

kiinteistörekisterilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistörekisterilain (392/1985) 11 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 903/2013 seuraavasti:

11 §

Sen lisäksi, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvun 1 ja 2 §:ssä säädetään julkisyhteisön korvausvastuusta, on valtion tai, jos rekisteriä pitää kiinteistöinsinööri, asianomaisen kunnan korvattava virheellisestä kiinteistörekisteritiedosta aiheutunut vahinko, vaikkei viimeksi mainitussa pykälässä tarkoitettua virhettä tai laiminlyöntiä olisikaan, jos tieto perustuu tämän lain voimaantulon jälkeen lopetettuun toimitukseen tai sellaiseen kiinteistörekisteriviranomaisen päätökseen, joka on tehty tämän lain voimaantulon jälkeen. Edellytyksenä vahingon korvaamiselle on kuitenkin, ettei vahinko ole vähäinen ja ettei vahinkoa kärsinyt tiennyt eikä hänen olisi pitänyt tietää tiedon virheellisyydestä.

Valtio tai kunta on 1 momentin mukaan korvausvelvollinen kuitenkin vain, jos virheellinen rekisteritieto koskee:

1) sellaisen rekisteriyksikön pinta-alaa, jonka alue on toimituksessa tai muussa yhteydessä uudelleen mitattu;

2) toimituksessa perustettua, siirrettyä tai poistettua rasieta tai muuta vastaavaa käyttöoikeutta, lukuun ottamatta rasieta tai käyttöoikeuden sijaintitietoa ja yksityistien tiekunnan yhteyshenkilön tietoja;

3) kiinteistön osuutta yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen tai kiinteistölle kuuluvaa yksityistä erityistä etuutta, jos osuudesta tai etuudesta on toimituksessa tehty oikeusvoimainen ratkaisu; taikka

4) rekisteriyksiköiden keskinäistä sijaintia siltä osin kuin sijainti on toimituksessa määritetty.

Muutoin on tässä pykälässä tarkoitettuun vahingon korvaamiseen sovellettava, mitä vahingonkorvauslaissa on säädetty.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679 rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamiseen mainittua asetusta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain (453/2002) 6 ja 8 §, sellaisina kuin ne ovat 6 § osaksi laeissa 902/2013 ja 376/2016 sekä 8 § osaksi laissa 902/2013 seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen tietopalveluna

Maanmittauslaitoksen on järjestettävä jokaiselle mahdollisuus saada Maanmittauslaitoksessa maksutta luettavakseen kiinteistötietojärjestelmässä olevat tiedot ja tehdä niistä muistiinpanoja. Maksua vastaan tietoja luovutetaan otteina, todistuksina ja muina tulosteina sekä teknisen käyttöyhteyden avulla. Jollei erityisestä syystä muuta johdu, voidaan tiedoista antaa maksua vastaan kopio sähköisessä muodossa.

Otteita, todistuksia ja muita tulosteita sekä 1 momentissa tarkoitettuja kopioita voivat antaa kunnat, Maanmittauslaitos ja maistraatit sekä Maanmittauslaitoksen päätöksen nojalla myös muut viranomaiset, joilla on tekninen käyttöyhteys kiinteistötietojärjestelmään.

Maanmittauslaitos saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa 4 §:ssä tarkoitettua viranomaisen puolesta tietoja kiinteistötietojärjestelmästä oikeushallinnon viranomaiselle, aluehallintovirastolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, kunnalle, Verohallinnolle, esitutkintaviranomaiselle, kiinteistönmuodostamistehtäviä hoitavalle viranomaiselle, väestökirjahallinnon viranomaiselle ja kaupanvahvistajalle. Lisäksi hakemuksen perusteella Maanmittauslaitos saa myöntää luvan tietojen saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietoja saadaan luovuttaa ja välittää sille, joka tarvitsee tietoja yhdyskuntasuunnittelua, kiinteistönvälitystä, kiinteistönarviointia, luoton myöntämistä ja valvontaa taikka muuta näihin verrattavaa kiinteistöihin liittyvää käyttötarkoitusta varten. Käyttölupaan voidaan ottaa tietojen hakuperustetta, muuta järjestelmän käyttöä ja sen valvontaa koskevia ehtoja. Lupaa ei kuitenkaan tarvita kiinteistötunnusta ja kiinteistöjaotusta koskevan tiedon saamiseen ja välittämiseen teknisen käyttöyhteyden avulla.

Henkilötietojen siirrosta kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille on voimassa, mitä Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679 V luvussa säädetään.

Henkilötunnus voidaan luovuttaa ainoastaan silloin, jos pyytäjällä on tai voi olla se tietosuojalain tai muun lain nojalla hallussaan. Kiinteistötietojärjestelmästä annettavaan todistukseen, joka on tarpeen henkilön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilön yksilöimiseksi merkitä henkilötunnus.

8 §

Korvausvastuu

Sillä jolle on aiheutunut vahinkoa kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta, on oikeus saada korvaus tiedon luovuttajalta sen mukaan kuin tässä pykälässä säädetään.

Tiedon luovuttaja vastaa vahinkoa kärsineelle kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa:

1) kiinteistörekisterilain mukaisessa tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta aiheutuneesta vahingosta sen mukaan kuin kiinteistörekisterilain 11 §:ssä säädetään;

2) lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin mukaisessa tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta aiheutuneesta vahingosta sen mukaan kuin maakaaren (540/1995) 7 luvun 4 §:ssä säädetään; sekä

3) muun lain tai asetuksen mukaisessa tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta aiheutuneesta vahingosta sen mukaan kuin vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään, jollei jonkun tiedon osalta erikseen toisin säädetä.

Tiedon luovuttajan on kuultava asianomaista tiedon tuottajaa ennen 2 momentissa tarkoitettua korvausta koskevan asian ratkaisemista.

Jos kiinteistötietojärjestelmästä luovutetussa tiedossa oleva virhe tai puute on aiheutunut kiinteistötietojärjestelmään siirrettyssä tiedossa olevasta virheestä tai puutteesta tai edellä 4 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden laiminlyömisestä, asianomainen julkisyhteisö on velvollinen korvaamaan tiedon luovuttajalle tämän suorittaman vahingonkorvauksen.

Jos kiinteistötietojärjestelmään sisältyvän tiedon virheellisyys aiheutuu kiinteistötietojärjestelmän hallinnosta huolehtivan Maanmittauslaitoksen 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta, Maanmittauslaitos vastaa tiedon luovuttajalle virheestä aiheutuneesta vahingosta sen mukaan kuin tämän pykälän 2 momentissa säädetään.

Sen estämättä, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679 rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamiseen mainitun asetuksen 82 artiklaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

43.

Laki

ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ruoka- ja luonnonvaratilastoista annetun lain (562/2014) 4 § seuraavasti:

4 §

Tietojen luovuttaminen tutkimusta tai tilastollista selvitystä varten

Sen estämättä, mitä tilastolain 13 §:ssä säädetään, Luonnonvarakeskus voi luovuttaa tieteellistä tutkimusta ja tilastollista selvitystä varten myös tunnistetiedoilla varustetut tiedot henkilön iästä, sukupuolesta, koulutuksesta ja ammatista edellyttäen, että tietojen saajalla on Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 2016/679 sekä tietosuojalain (/) tai muun lain mukainen oikeus kerätä ja tallettaa näitä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä kuuta 20 .

Helsingissä _____ päivä _____
kuuta 20

Pääministeri

Juha Sipilä

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä